

METODİK`AYN KİTAB

YİQSUM

MAKTABIN KİTAB



1

Zəbərçət Süleymanova, Şakir Navruzov,
Gulcahan Osmanova

Yiqsum 1


Girgıng`us qətqiy heleni maktabbıdı
1-sınfısın yiqsumuken
METODİK`AYN KİTAB

© Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi




**Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0
International (CC BY-NC-SA 4.0)**

Bu nəşr Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International lisenziyası (CC BY-NC-SA 4.0) ilə www.trims.edu.az saytında yerləşdirilmişdir. Bu nəşrdən istifadə edərkən lisenziyanın şərtləri qəbul edilmiş sayılır:

İstinad zamanı nəşrin müəllif(lər)inin adı göstərilməlidir. 

Nəşrdən kommersiya məqsədilə istifadə qadağandır. 

Tөрәмә nəşrlər orijinal nəşrin lisenziya şərtləri ilə yayılmalıdır. 

Bu nəşrlə bağlı irad və təkliflərinizi
chashioglu@gmail.com və derslik@edu.gov.az
elektron ünvanlarına göndərməyiniz xahiş olunur.
Əməkdaşlığınız üçün əvvəlcədən təşəkkür edirik!

KİTABEDİNİ

<i>Yiqsumni maktabni kitabın məzmun kons`epsiya va xədqə`əni darsbışın planeeqa aççuy</i>	3
<i>Məzmun standartbışın izah hı`iy va darsbı xətqə`əni vaxtal mançın reallaşdırmısı`iy</i>	3
<i>Fənbişdi abnayiy fənbişdi areena integrasiya</i>	6
<i>Qiymatbışın huvuy</i>	7
<i>Məzmunni standartbışis hav`una cədvəl</i>	10

I BİT`ALİ`İY 11

1 Dars. Xoşgəldi məktəb.....	12
2 Dars. Sa yığıyn rejim	12
3 Dars. [A] sesiy hərf.....	13
4 Dars. [U] sesiy hərf.....	14
5 Dars. [İ] sesiy hərf	14
6 Dars. [O] sesiy hərf	15
7 Dars. [E] sesiy hərf.....	17
8 Dars. [I] sesiy hərf	17
9 Dars. [V] sesiy hərf.....	18
10 Dars. [B] sesiy hərf.....	19
11 Dars. [R] sesiy hərf.....	20
12 Dars. [L] sesiy hərf	21
1 - K`inin Summativ	22

II BİT`ALİ`İY 23

13 Dars. [M] sesiy hərf	24
14 Dars. [D] sesiy hərf.....	25
15 Dars. [N] sesiy hərf.....	25
16 Dars. [Q] sesiy hərf	26
17 Dars. [Y] sesiy hərf.....	27
18 Dars. [Ə] sesiy hərf.....	28
19 Dars. [Ş] sesiy hərf.....	29
20 Dars. [K] sesiy hərf.....	30
21 Dars. [Z] sesiy hərf	31
22 Dars. [S] sesiy hərf.....	32
23 Dars. [G`] sesiy hərf.....	33
2 - K`inin Summativ	35

III BİT`ALİ`İY 36

24 Dars. [X] sesiy hərf.....	37
25 Dars. [Xh] sesiy hərf	37
26 Dars. [Ç] sesiy hərf.....	38
27 Dars. [Ç`] sesiy hərf	39
28 Dars. [F] sesiy hərf.....	40

29 Dars. [G] sesiy hərf	41
30 Dars. [Gh] sesiy hərf.....	42
31 Dars. [H] sesiy hərf.....	42
32 Dars. [K`] sesiy hərf	43
33 Dars. [I`] sesiy hərf.....	44
34 Dars. [J] sesiy hərf	45
3 - K`inin Summativ	46

IV BİT`ALİ`İY 47

35 Dars. [Q`] sesiy hərf.....	48
36 Dars. [Ö] sesiy hərf.....	48
37 Dars. [P] sesiy hərf	49
38 Dars. [P`] sesiy hərf.....	50
39 Dars. [T] sesiy hərf	51
40 Dars. [T`] sesiy hərf	52
41 Dars. [Ts] sesiy hərf.....	53
42 Dars. [Ts`] sesiy hərf	54
43 Dars. [Ü] sesiy hərf.....	55
44 Dars. [C] sesiy hərf.....	56
45 Dars. [Ç] sesiy hərf.....	57
4 - K`inin Summativ	58

V BİT`ALİ`İY 59

46 Dars. [] sesiy hərf	60
47 Dars. Ts`abışda yurd Azərbaycan	60
48 Dars. Azərbaycanni xalq`ına lider	61
49 Dars. Yuxhxhan.....	62
50 Dars. Ts`e`	63
51 Dars. Horalay Peşəkar.....	64
52 Dars. Vatan	65
53 Dars. Tutana yiv.....	66
54 Dars. 20 yanvar Duənan yığ	67
55 Dars. G`arabağ	68
56 Dars. İlisu	69
57 Dars. Ç`alag.....	70
5 - K`inin Summativ	71

YİQSUMNİ MAKTABNİ KİTABIN MƏZMUN KONS`EPSİYA VA XƏDQƏ`ƏNİ DARSBIŞİN PLANEEQA AÇÇUY

Yiqsumni maktabni kitabın məzmun kons`epsiya va xədqə`əni darsbişin planeeqa aççuy.

Yiqsum 1-ni sınıfee ülcümee 2-le sə`ət, 33-lı ülcümna, sa darsni senee 66-lə sə`ətna uvhiy fikree aqqı vodun. Şok`le ats`an, k`inni summativbişis q`iyatbişin huvuy 4-6-ni ülcümuke sa yəqqee darsani kitabee haguyni sa bölməys ikkes ikkan.

Yik`el aqqas, ini darsanı kitabee ts`əxni mizen xədqı`iy, uvhiy 6-manzileka fikree aqqı. İn mərhələbi avud haguynbi xhinne gik`anas ikkan.

BİT`ALİ`İY	MÖVZU	SƏ`ƏT
I	Ats`al heleni xətqiyna haziriyvalla (2 sə`ət)	14
	At`al hoolena devr (12 sə`ət) [A], [U], [İ], [O], [E], [I], [V], [B], [R], [L].	
II	[M], [D], [N], [Q], [Y], [Ə], [Ş], [K], [Z], [S], [G`].	12
III	[X], [Xh], [Ç], [Ç`], [F], [G], [Gh], [H], [K`], [T], [J].	12
IV	[Q`], [Ö], [P], [P`], [T], [T`], [Ts], [Ts`], [Ü], [C], [Ç].	12
V	[`] sesiy hərf. Mətnbi	14
B. SUMMATIV - 2		2
Gırgıda		66 (33 ülcüm)

Oğa haguyn xhinne latınni grafik`aykani Azarbaycanni alifbays sik`ı huvuyıni Yiqsumni alifbee 44-le hərf vobna huvu. Hiyd uvhiyn xhinne mə`əllimaşee har 4-6-ni ülcümuke sa yəqqee k`inni summativis q`iyat huvlees vukkan.

Sa hərfis sa sə`ət darsna uvhuy planeeqa aççu vodun. Mani sə`əfee (darsee) hərfika bağılı huvuyıni kalymabişda mə`nab vats`avxhes vukkan.

- Dars heleng`a işləmişxhen dizaynın elementbi
- Har sa ts`edin dars məzmunni standartbişikayiy xətqi`ıyn maq`sad hagvani cədvəlika giyğal.
- Darsan gırgın mərhələbi hagvan q`om, gidğılıy avğançe xat`ts`ıts`ıuyıni k`ışşeni lezani rangaka curu`u vodun.
- Ha sa dars əlgəəng`a istifadə ha`an məzmunni standartın nen ixhes ixhay hagvasdimee, haguyni abzatsni ögil mani standartna numra k`ışşeni lezani rangaka huvu vobna.
- K`ırı alixxhesdimee fikree aqqıyn mətniyn materialbi cəvvaranı rangıka huvu vodun.
- Mə`əllimaşın cuvabbiyiy qidğhınyı kursivıka hagu vodunbi.
- Tapşırıxbişin alidğhınyı va şagirdaşdı surale ts`etta fikreeqa qadı quvuyın alidğhınyıbi ç`ərani rangaka huvu vodunbi.
- Mıslıyhat g`oocen xətqi`ıyn usulbiyiy fənbişdi areedın integrasiya k`ıxhcheni k`arni şrifteka huvu vodun.

MƏZMUN STANDARTBIŞİN İZAH Hİ`İY VA DARSBI XƏTQA`ANİ VAXTAL MANÇİN REALLAŞDIRMİSİ`İY.

Mə`əllimimee otk`unni ini metodik kitabee har bit`al ha`uynçını q`oma huvuyıni cədvəlee məzmunun standartbi darsani kitabeeni mövzubışik sik`ı, akarada otk`un vodunbi. Darsani kitabni ölgeni sassani bit`al ha`uynçını q`oma qətgəsiy otk`uniy məzmunun standartbi huvu deşodunbi. Man mançıl-alla vodun, ts`edin darsan sen həşde gidğıl, va uşaxaış bık`ırda hərfbi ilğçe`u deş. Manıd g`ammışxhen vodun.

Su fikree aqqas ikkan, MMK-e məzmunni standartbişda mə`na va xətqi`iy əlgəəni vaxtal, standartbişin yəqbi nəxüdiy reallaşmışa`as, izah ha`u, açux ha`u vodun. Xətqi`ıyna q`omana maq`sad curayni darsbişdi numunabişee huvu vobna. Mançıl-allad darsanı kitabee izah ha`an gırgın darsbi xətqi`iy əlgəəni vaxtal saxhuled standartın reallaşmışxhays kumaq ha`a.

Fənni aaidın maq`sad va vazıfabi cigaylqa hixhara`asdimee dağayd huvuyın məzmunın xatbi ixhes ikkan

- K`ırı alixxhı-g`ammışxhay
- Yuşeni`iy
- Qətgıy
- Otk`uniy

1. K'ırı alixhxi-xətqıxhay

Sayee k'ıldani xalq`bişdi k'urik`ulumni xədqə`ani yəqbışee k'ırı alixhxi-g`ammişxhayni əxiybışin formeeqa açquy sa lezimin faktor vodun. Şagirdaaşee dars xətqa`ani prats`esedin gırguda yuşena`anbı, qətqiyn gırgıng`us aaidni ı`lmin va bədii mətnbı, radioyniyiy teleiziyeyn haguybı, maktabe alğayhani tədbırışeedin ıxışbı k'ırı huvu g`amışexhenbı, g`ayxhınçı`s cona fikir hagva eyhe. Gırgıda inbı şagirdaaşee g`azammışi`iyni əxiybışis, yuşena`ani vaxhal işlemişa`as imkan hoolena.

K'ırı alixhxi-əlirxi`liy, yuşeyn ək`elni kumaguka g`amışxha alyaat`uy vodun. Şübə dənə, in əxiy har sa şagirdis maktabeeqa qak`anasse canın harakat xhinnen vardiş eyxhi, amma darsın huvuyni vaxtal gırgını suralı sikk`ıldad hiqa ayk`an. Şokle ats`an xhinne 1-sınife hərfbişin uşaxaaşis ılğeeçesse va manbişin ts`eddiyni dars uvhuyni vaxtal ikkanan məlumat yuşeyni kumag`uka hixhari`iy-alla, k'ırı alixhxi-əlirxiliy əxiyn formeeqa açquyn xususı mə`na hooli. Mə`əllim vaxtəle-vaxtalqa maktabni kitabe va MK-e huvuyn mətnbı qətqi`, uşaxaaşis k'ırı alixhhas formeeqa aççes əxə. Amma ini vaxtal mə`əllime sassa nyuansbı yik`eldixhna`as ikkan.

- Mə`əllimin yavaşda intonasiyeyka qətqiyn uşaxaaşis k'ırı alixhhas alikka`an, yeyid dars izah ha`an, yuşena`an mə`əllim sinfee həməxürni cigee ilyozaras ikkan, mang`un harakatbı (jest va mimikabı) gırgını şagirdaşıkk`le g`acece.

- 1-sınıfni şagirdaaşin psixologiya yik`ee huvacı, mə`əllimni surale qədəqqən mətn geedid xəttə ixhes ikkan deş.

- Mətn qədəqqəng`a mə`əllime qətqi`yni har sassa kalmayna mə`na uşaxaaşini surale alyabat`a devxhay vatsavxhee, dərhal yuşe yavasaa`as vukkan, va manbişis ts`edni kalymayna mə`na açuxav`I, izah haa`as vukkan.

- Mə`əllimni surale şagirdaaşis huvuyni sualıbışee mantigna fikir mətni oob saa`as vukkan va mə`əllimee şagirdaaşin marax suğotsa`asdimee manbişis həməxdun sualıbı g`əxəs ikkan, şagirdaaşee məxdun sualıbı mətnıka bağılı hiles əxəcen.

- Sikk`ılda qiyğa mə`əllimni surale hav`uyına yuşe bıkıravxhayle qiyğa, şagirdaaşee k'ırı alixhxiyni kalmayna qopkuna mə`na vats`avuxhay Haagvaşdimee subut ha`as ikkan.

- Yik`el aqqas ikkan, şagirdaaşee mə`əlimis k'ırı gyaqqang`a rəhətba gyuv`aras vukkan, sınıfee manbişda fikir hivxhaa`asın sa kar ixhes ikkan deş.

Şagird

1.1 K'ırı huvuna fikir hile vuxhay Haagva

1.1.1. K'ırı huvuyni fıkrına sade mə`na açuxaa`a

Xətqi`iyn mağ`sadbı:

- Şagirdə k'ırı alixhxiyni mətnis huvuyni sualıbışin cavabbı qeli
- Şagirdə k'ırı alixhxiyni mətnedin əsas fıkrıbı yik`el huvaacı manbı acuxaa`anbı
- Şagirdə mətnəe k'ırı alixhxiyn hadisabı darsə huvuyni şikilybışika sana-sancını qehna açuxa`anbı
- Şagirdə k'ırı huvuyni mətnis aaidni şikileqa ilyaakı fikir k`ora qav`u, izah ha`a.

1.1.2. K'ırı huvuynə fıkr nəxubna vuxhay eyhi (mançini hək`ee cuna fikir eyhi)

Xədqı`iyn mağ`sadbı:

- Şagirdə cuni xalq`ni yugni harakatbışılqa qırzıl, k'ırı alixhxiyni fıkrına mə`na uzah haa`a
- Şagirdə mətnə k'ırı alixhxiyni abzatsılqa va ya mang`uni harakatılqa subyektiv-münasibət Haagva
- Şagirdə cuni ats`aalılqa qırzıl, k'ırı alixhxiyni məlumatılqa fikir Haagva, eyhi

2. Yuşeni`iy

Yuşeni`iy k'ırı alixhxi-əlirzi`yni məzmuni xətika alyaat`uyni əxiybıyı vardubışin hiqa adk`iniynimee imkan hooli.

Şagirdaaşee q`ayxhıyn yuşena`asdimee yuşeni`iy məzmun xətika alyaat`uyni əxiybışike istifadə ha`a. Xətqi`iyn gırgın surabı giyts`anan hayin məzmun xəttə yuşee tezimdə eyxhen: cümle hav`uy, mətn ha`uy, dialog va monolog yuşeyni formabışeeke istifadə ha`uy, xəbar hav`uy, g`ecən, yuşeni`iy, mədn mə`lumatbı sı`iy əxiybışin formeeqa açquys kumag ha`a.

Şagird:

2.1 Yugda yuşena`as əxiy Haagva

2.1.1. Fikir huvuyni karbişdi va hadisabişdi hək`ee şikilybışeeqa ilyaakı yuşena`a.

Xətqi`iyn mağsadbı

- G`acuyı karbişdi va ıxhayncini hək`ee yuşena`a.
- K'ırı alixhxiyni mətnına fikir q`omance axreeqamee k`oraba yuşana`a.

- Siklee va q`acu ixhayni karbişdiyiy hadisabişdi hək`ee xabar haa`a.

Ats`ançike, alyaat`uyini mə`lumatbişike istifadə hı`ı şikilybişee ts`its`auynçini hək`ee yuşenaa`a.

2.1.2. Çuni xizanni, maktabni va hambazaaşini hək`ee dialog g`urmuşa`a

Xətqi`ıyn maq`sadbı:

- Mizeni g`anunbişike istifadə hı`ı culedalqana yuşena`aşın mətnbı ha`a.
- Şagirdni, xizanni hək`ee hiqiy-allani, k`anen hambazaaşini hək`ee; maktabni hambazaaşdı hək`ee yuşenaa`a
- Yuşenaa`ang`a yuşeyni curbacurni formabişike ıkkanaxüd istifadə ha`a.
- Yuşenaa`ang`a, ye yik`ençe seç`eyheng`a şagirdde lezımnı mimik`ayke va jestbişike istifadə ha`a.

3. Qətiqiy

Qətiqiy məzmunı xatt xətqi`ıyni gırgını curabişis istifadə eyxhen va man curabıd sana-sancika giyts`ananbı. Şagirdaşe curbacur kitabbişençe qətiqiy alyata ıxhayke, yeşemisavxhesdimee lezımın faktbı va ıxhayn hadisabı ats`axhesda imkan geeb qooxhe. Luğatni kalymabişin zap`as geed qıxhay, ts`ettiyni qətiqiy texnika, qotkuda qətxhiy, ekda, qotkuda ək`elika, uftanda qətiqiy vardişbı formeeqa aççes eyxhenbı.

Curbacurni usululni yuşeyni, kitabni mizel qətiqiy mətnbişdi mə`nayı oğa iş vukkeekang`a, faktbiyiy hadisabı cura`as, çičis`ıx`əs, akaran va curayn surabı aşkar ha`as, mançis fikir ehedimee imkan hooli. Şagirdaşiş ats`aalin va hı`ss`ın əxiybi alyaat`asda imkan vooxhe.

Şagird:

3.1 Rastına qadıyni kalymabişda mə`na vats`avxhay haagva.

3.1.1. Mətnəe qızaxxını ts`enni karbişisıy hadisebişis dobi giyxhi.

Xətqi`ıyn maq`sadbı

- Şagirdde rast qadıyn karbı mətnni şikilənçe ta`bal hı`ı, mançin leksik mə`nabişin dobi eyhe.
- Şagirdde mətnis aaidni şikilybişee qızaxxın karbı va hadisabı neni varlıgbişis aaidda ıxhay ats`axhe, mançina luğatna mə`na eyhe.

3.1.2. Mətnedın kalymabı delesni mə`nayıni kalymabişika izah ha`a.

Xətqi`ıyn maq`sadbı

- Qətiqiy mətnəe kalymabişda mə`na açxa`aa
- Şagirdde mətnəe qızaxxeni sassa kalymabişda mə`na mançini akarani kalymabişika badala`a

3.2 Yugda va zarada qətiqiy hagva

3.2.1. Xurun mətnbı qotkuda qədəqqə.

İni standarte qətiqiy texnik`a yuq qa`asdimee 1-ni sınıfını axree ögeeqa qıxhxhiyn nekki qiyğiyın maq`sad yik`el aqqaqqa. Manıd eyxhen vodun, hərf əlgəəni xəb qaa`ani vaxtal ini standarbiseeqa ikkeekan addımbı ahas ıkkən. Mancıl-allad qətiqiy texnika sa k`ats`eeqa qalya`asdimee, ögeeqa gıxhxhiyn xətqi`ıy xədqan maq`sadbı, ini standartıka sacıgee ixhes ıkkən.

Xətqi`ıyn maq`sadbı:

- Orfoepiyeyn g`aydabı gozet hı`ı xurun mətnbı qotkuda qədəqqə.
- Cumleedın kalymabı qotkuda uvhu, mana bıkırba qəbəqqə.
- Alikka`ançedın kalymabı qotkuda uvhu, man bıkırda qədəqqə.

3.2.2. Kalymabı qotkuda eyhi qədəqqə.

Xətqi`ıyn maq`sadbı:

- Şagirdde kalymedın sesbı curayd va hecayni ad eyhe.
- Kalymabı hecabışılqa bit`alı`ı qədəqqə.
- Hecabı gits`ın, manbı kalymabı xhinne qədəqqə.

3.2.3. Çurba-çur ot`kuniy mətnbı (nağılba, hekayebı, şeç`bı) cura`anbı.

Xətqi`ıyn maq`sadbı

- Curbacur janreedın va uslubeedın mətnbı hiliy ıxhay hagva.
- Nəsrka odk`uniyn mexxvaaşiniy hekayebışin əsas strukturun elementbı-abzats va sura abzatsbı cura`anbı
- Nəzmka otk`unni şeç`bişin əsas strukturun elementbı-misrayiy bendbı cura`anbı, həməxüd şeç`eedın gafiyeqan kalymabıd cura`anbı.

3.2.4. Şikilybişikani mətnın plan aqaqqa.

Xətqi`ıyn maq`sadbı:

- Mətnni curbacur hı`ssabişis ts`its`ı`ıyn sikilybı g`əxə.
- Curayda huvuyıni sikilybişin, mətn neni hı`ssays aaid ıxhay t`abal ha`a, hagva.
- Mətnis huvuyıni şikilybişee, hadisabişena mə`na çiqıqana vuxhay məzmunıni xat`s sik`ı tabal haa`a.

3.2.5. Mətnə əsas fikir vətəvə xik'el avxhuna xhinne yuşanaa`a.

Xətqi`iyn maq`sadbı:

- Qəpqiyni cumleyn hoolena fikir eyhe.
- Qəpqiyni ats`axhayni cavabıs sik`ına şikıl, kalyma Haagva.
- Mətnençe xətqixhayn ts`edın mə`əlumat şagirdee cuni kalymabışikə yuşanaa`a.
- Mətneni kokalni əsas fikırbışikə ayt`ılın qidghiniybişis cavabbı qeli.
- Mətnini məzmunus gexhan dekkaaşini uvhiybişikə sa va sa xhuleble g`əxə.
- Mətneni (q`omana fikırnana cumle Haagva)

3.2.6. Mətnna məzmun qopkuba yuşena`a

Xətqi`iyn maq`sadbı:

- Mətnni oğa işlemişooxhi va mançe eyhençeni hək`ee fikırbı eyhe (mülahizələr).
- Mətn eyhencena q`omana fikir şik`ilybişikə ilyaakki yuşanaa`a.
- Qidghın-alidghiniyn xhinnen mətn huvaag`ang`ə, şagirdee obrazbişda yuşee cuni kalymabışikə eyhe.
- Nenaxheyib xəp qıvxhana sa şeç` nəsrlıqə sak`alav`u, hekayə xhinne yuşanaa`a.

4. Otk`iniy

İnsanə yazıyni kumaguka insan nimee vorxhee, ictimai, iqtisadi va madani sahabışee xıleqa hitxhuriyn nailiyatbı ümumi ha`a, i`lmi, bədii yaradıcılığ işbı ikkekka, cun tarix ook`an, man qöni nasılbişis sistemeeqa adaççe, ak`an hidya`u huvacen. Mizena curalla, k`oralla huvaacena. Otk`uniyn yedni mizeni xətqi`iynçee, nekki ikkani əxybişikə qəpqiyn fəliyyatbı işlemişxhesdimee imkan hooli. Hinəxüb, ilyaakee sayee k`ıldani xalq` bışin mizar xətqixheşdimee otk`uniy məzmunni xat`bişin sa xhinne alyat`a.

Şagird

4.1 Yugda ot`kuniy va ts`ettiyn yugda qəpqiyn ats`axhay Haagva.

4.1.1. Hərfbiyy kalymabı qotkuda oyk`an.

Xətqi`iyn maq`sadbı:

- Şagirdee oyk`anni yuşee orfoqrafiyeyniyy punkuats`iyeyni g`aydabişin əxy Haagva (tətbıq).
- Sesiy hərfbı sana-sançike cura`anbı.
- Xədn va k`inin (xurun) hərfbı sana-sançike curu`u oyk`ananbı.
- Kalymabı oyk`anang`a, hecabışılqə bita`lı`ı oyk`an.

4.1.2. Hərfbişin elementbiyy va çina konfigurasiya huvuyyni xattıl-alla gıts`ın qotkuda oyk`an.

Xətqi`iyn maq`sadbı:

- Huvuyyni xat`ıke- alla (avğançe ooqa) təkrar eyxhen tıka xat`bı ts`ıts`ı`ı, manbı giyts`ananbı.
- Xıleka otk`unin kalymabıyy cumlebı aq`vəle oyk`ananbı.
- Xıleka otk`unin xurun mətnbı aq`vəle oyk`ananbı

4.1.3. İlyaakı qaçeynçini hək`e mətin oyk`an.

Xətqi`iyn maq`sadbı:

- Şagirdee cun fikırbı culedalqə, kumaqdena oyk`ananbı.
- Şagirdee g`avxhuna cumleyy kalyma ook`an.
- Şagirdee k`ırı alixxhiyn k`inin mətn oyk`an.

FƏNBIŞDİ ABNAYİY FƏNBIŞDİ AREENA İNTEQRASIYA

Yiqsumni maktabni kitabee va mançini metodik`ayni vəsaitee nenixhed tapşırığna konkret maq`sad məzmunni standartni xətqi`iyni prats`esee reallaşmış`ıy vodun.

İna maq`sad haa`asdimee, alğaa`asdimee, sassa vaxtal menni fənni məzmunni standartni kumaguka, vasiteyka eyxhi, ini vaxtalid fənbişdi areena integrasiya vooxhi.

Masalan: hin tapşırıg. 4.1.2. Kalymabı hecabışılqə bit`ala`a, avudni standart ha`as yəq havasar. Amma man ha`asdimee şagirdee riyaziyyatne ats`ançike istifadə ha`as ikkan.

Oğa uvhuyn xhinne, Yiqsumni məzmunni standartbişikə sassabı, əlirx`liys, mansanbı xətqə`uyni mərhələs aaidda ixhay, xəttani vaxtal fənni abni integrasiyey yəq hooli.

Masalan: huvuyyni mətnə saxhuled əlamət, teher hagvan kalyma g`ekkan va manbı cigee işlemis`ı mətn qəpqiyn

ilekkas ilekkan in tapşırıx ha`uyng`a ham xətdiy-əlirxi`liy əxiybı hagva, hamıd əlamat hagvani kalymayn neni cinsis aaidda ıxhay hagva St (4.1.5.)

Diferensial xətdi`ıys materialbı:

Otk`uniynbişe maktabın kitab va MK-den tapşırıgıbı oyk`anang`a, şagirdaşıni senbişdi səviyes fikir huvuna. Mañıl-allad sassa tapşırıgıbışda dağamiyvalla, yi`q`da ıxhay metodik`ayni vəsaitee ç`ərani xəne (*) işarayka huvu vodunbı.

QIYMATBIŞIN HUVUY

Manıd ats`an, darsbişin huvuy xətdiy sık`ıldad yugda ıxhesdimee, mə`əllimee şagirdni ats`aalliyis, əxi`ybişis hammaşe q`iymat hivles vukkan. Mañıl-allad qiymat huvuy, maq`sadni təlimni nətıceyni alyabtadı xətdi`ıyn sa curdexhen hı`şsa vodun.

Mə`əllimis tk`unni metodikayni kitabece (MMK) har sa bit`alı`ıyle qiyğa huvuyıni k`ınnı sum. q`iymatbışis (KSQ`) materialbışike məəllimaşe istifadə ha`as əxə. Mə`əllimisse əxəsxhee vuced KSQ` materialbı hazıra`as əxə. Amma har sa bit`alı`ıyle qiyğa helen q`iymatbişdi gıxhxhıyn materialbı, hamanı bit`alı`ıys əsas məzmun reallaşdırmışı`ini standartbişis aaidda ıxhes ıkkən. Metodik kitabee harsa KSQ materialbişile qiyğa tapşırıgıbış huvuyın ballbı va mañılını əsasıl şagirdis q`iymat hoolen g`ayda hagvas ıkkən.Şok`el ats`an, xədqə`anı vaxtal formativ q`iymat gıvxhıy şagirdna təhsil ayaata`ni vaxtal alyaat`ıyn ats`al sistemna-har surale yoxlanmışı`iy nəzarətə huvaaçes imkan hooli. Mañıl-alladh ina q`iymat huvuy sabara kriteriyabı va ölçubı hagva, Cədvəlbişika ıkkəs ıkkən.

Dars əlgəəng`a, ogeeqa gıvxhuni maq`sadke, şagirdni ats`aalike, əxiybışike asıllı vuxu, q`iymat huvuyıni cədvəlbişin say xətta va k`ılda ıxhes mumkunda vodun. İnçıl-allad şı dağayd sabara cədvəlbişin numunabı heli.

* Qiymatbı helena cədvəl hazıraa`anğa 1-sınıf azərbaycan mizeni mə`əllimes otk`unni metodik kitabece huvuyın q`iymatbişdi cədvəlın numunabışın sabarançike istifadə hı`ı vodun.

Məzmunni standartbişis hav`una cədvəl

Ses, hərf va hecayn gəmmışxhay, alyaat`uy							
<i>İni cədvəlni kumaguka mə`əllime hərfbı əlgəəni vaxtal şagirdaşıni ts`ettiyni qətdiyini əxiybışis ülcümbişee qiymat hivles va mañıbişin hiqa vüqqən dinamik`ayqa ilyaakas imkan hooli.</i>							
<i>Şagirdin do, soyad, dekkın do _____</i>							
№	Kriteriyabı Meyarbı	ülcüm	ülcüm	ülcüm	ülcüm	ülcüm	ülcüm
1.	Kalymeedin ts`ettiyn ses						
2.	Kalymeedin nekki yi`q`əlin ses						
3.	Kalymedin sesbı sassana eyhe						
4.	Kalymayni hərfni sxemee har sesen cıga hagva						
5.	Kalyma hecabışılqa bit`ala`a eyhe						
6.	Sade kalymeeni sesbişin say hagva						
7.	Kalymeeni hecabışin say eyhe						
8.	G`avcuyni hərfna ses eyhe						
9.	G`ayxhxhıyni sesin hərf haagva						
10.	Kalyma bıkırbə qəbəqqə						

K`ırı alixhxyas əxiyna q`iymatbişda cədvəl

İni cədvəlni kumaguka mə`əllimee şagirdə naxüdiy mətnis k`ırı gyaqqa, mançis sualbiyy tapşırıǵı heli.

Şagirdin do, soyad, dekkın do _____

Nº	Meyarbí	Ho`o	Sık`ılda	De`eş
1.	K`ırı alixhxyın g`aydabı gozet ha`a			
2.	K`ırı alixhxyını mövzuys aaidın sualbı heli			
3.	Yuşena`uyng`un cuvab g`ats`aykvan deş			
4.	K`ırı alixhxyını mətnis sik`ı gexhan sualbı heli			
5.	K`ırı iliyxhxheng`a mətneni fikres reaakşiye heli			
6.	K`ırı alixhxyını mətnedın hadisabı sana-sançini qehna ıxhay hagva			
7.	K`ırı alixhxyını mətnena əsas fikir eyhe, hagva			

Yuşeni`ıyni əxiys q`iymat huvuy

Mə`əllime şagirdni yiǵısıyni yuşeni`ıys fikir huvu, q`iymat hooli.

Şagirdim do, soyad, dekkın do _____

Yuşena`ang`a qotkuda itteyhen sesbí: _ _ _ _ _

Nº	Meyarbí	Ho`o	Sık`ılda	De`eş
1.	K`arats`ni sesekva yuşenaa`a			
2.	Yuşenaa`ang`a ucooxan deş			
3.	Cumlebı qotkuda, hiliy ıxha g`urmuşa`a			
4.	Yuseyni etiketbişike cigayl istifada ha`a			
5.	Yuşeyni situasiyeys sık`ı lezımni jestbişike va mimik`ayke istifada ha`a			
6.	Ts`etta xətqıxayn kalymabı cigayl işlemişa`a			
7.	Yuşenaa`ang`a lezim deşdi kalymabişike, sesbişike (man.... hın... ts`)			
8.	Yuşena`anga mövzuyke əq`əna qooxhi deş			

Qətqi`yni əxiys q`iymat huvuy

Q`iymat huvuy hərfləşin xəti`iy əlğəənni 3-4-esdi mərhələe, sayid hərfləşin xəti`iyle qiyğiyini mərhələe fikir huvuyka, qidghin-alidghunuyka ikkeeka

Şagirdin do, soyadı, dekkin do _____

Nº	Meyarbi	Ho`o	Sık`ılda	De`eş
1.	Kalymabi bıkırdı eyhi, cumlebi qədəqqə			
2.	Cumləna məntiqi vurğu (kalyma cura`ana) qopkuba t`abal hav`u hiliy ıxhay (başda ıxhay)			
3.	Şeç` intonasiyeyka qəbəqqə			
4.	Nəsrikayiy nəzmıka otk`uniyn mətnbi cura`anbi			
5.	Mətnəna ts`ebna kalyyma kontekstiqa ilyaaki izah haa`a			
6.	Qətqiyn mətn qotkuda: abzatsbışin ciga badal hidi`I yuşəna`a			
7.	Mətnənçe əsas fikir hooləna cumle hagva			

Otk`uniyni əxiys q`iymat huvuy

Yiğisiysın müşahide ha`a: Şagirdaaşe yazı işbi nəxud oyk`an ıxhay ats`axhayle qiyğa

Şagirdin do, savnane (soyadı) dekkin do _____

Şagirdin qiçotkur otk`uniy hərflı: _____

Nº	Meyarbi	Ho`o	Sık`ılda	De`eş
1.	Oyk`anang`ə q`alam qopkuba avqaaqa			
2.	Haguyni xattıl-alla oyk`an, ç`ərani xəti`ile, qiğəə deş			
3.	Hərflı hüsxnətnı normabişis sik`ı oyk`an			
4.	Hərflı hüsxnətnı normatişis sik`ı giyts`an			
5.	Hərflışdiyiy kalymabişdi areena manzil (məsafə) qopkuba huvaaci			
6.	Kı`rı alixhxhıyn kalymabişiy cumlebi q`abil hi`iyni surətika oyk`an			
7.	Fikir yazıynı şikileka (yazuyka) hiliy vuxha (g`ammışavxha) ook`an			

MƏZMUNNİ STANDARTBIŞİS HAV`UNA CƏDVAL

Avudun standartbı	Bit`alı`ıynçin ha`uy						Gırgıda
	I	II	III	IV	V	VI	
1.1.1.	1	1					2
1.1.2.	4	5	7	4			20
2.1.1.	4	6	8	3	1	1	23
2.1.2.	2						2
3.1.1.		3	2				5
3.1.2.						1	1
3.2.1.		5	6	2	5	4	22
3.2.2.	4	6	9	5	5		29
3.2.3.				2		1	3
3.2.4.					1		1
3.2.5.		2	3	5	5	4	14
3.2.6.		1			1		2
4.1.1.				3	4	3	10
4.1.2.	6	6	9	5	5		31
4.1.3.					1		1

Qeyd: (K`ats`) Sassa standartbışin xəttə va ya k`ılda huvu ıxhay I-sinife heleni “Yiqsumni” fənni spets`efik xususiyatbışike asılıda vodun. Məxiüd yik`ee aqqas ıkkən, yiqsumni darsas ülcümeə sa sə`ət huvu vobna. Manab g`ıviyxhar deş. Mansa surale “Qətqiy va” Otk`uniy xəttqı`ıyni məzmunni xətt bışdı sabara standartbışin hu`ıy mani hərfbısdı əlğəəni vaxtal ha`as, reallaşmışa`as mumkun vodun.

Adabiyat

1. Ümumi xəttqı`ıyni fənbışin standartbı (I-XI sin, Baku 2012)
2. M. Aranlı. Kurukulum (Mə`əllimaəşin metodik vəsait Baku 2016)
3. H. İbrahimov. Y. Nurməmmədov “Ts`əxniyiy-rusni mizen luğat Məhəcg`ala-2009 (Saxurca-rusca lüğət)
4. M. Şamxalov. Dekkaəşin vvhıybi (Atalar sözləri, Baku 2011)
5. Q. Omaxanov va mebinbi “Ts`əxni mizen” qədqiy xətdqa`an g`ulaybi, vardişbi, usulbi Məhəcg`ala-2016 (oxu metodikası)

DARSBİŞİN SƏ'ƏTBİŞİLQA BİT`ALİ'Y

I BİT`ALİ'Y

A, U, İ, O, E, I, V, B, R, L HƏRFBI

Dars №	Kitabedınbı	Məzmunun standartbı	Sə'ətbışin say	Kitabena səiyfa	MK səiyfa
1.	Xoşgeldi məktəb	1.1.1., 2.1.1.	1	6	12
2.	Sə yığyn rejim	1.1.2., 1.2.2.	1	7	12-13
3.	[A] sesiy hərf	2.1.1., 3.2.2., 4.1.2.	1	8	13-14
4.	[U] sesiy hərf	2.1.1., 3.2.2., 4.1.2.	1	9	14
5.	[İ] sesiy hərf	1.1.1., 2.1.1., 4.1.1.	2	10-11	14-15
6.	[O] sesiy hərf	1.1.1., 2.1.1., 4.1.1.	1	12	15-16
7.	[E] sesiy hərf	1.1.2., 2.1.1., 4.1.2.	1	13	17
8.	[I] sesiy hərf	1.1.2., 2.1.1., 4.1.2.	1	14	17-18
9.	[V] sesiy hərf	1.1.2., 2.1.1., 4.1.2.	1	15	18-19
10.	[B] sesiy hərf	1.1.2., 2.1.1., 3.2.5., 4.1.2.	1	16-17	19-20
11.	[R] sesiy hərf	1.1.2., 2.1.1., 4.1.2.	1	18	20
12.	[L] sesiy hərf	1.1.2., 2.1.1., 3.2.5., 4.1.2.	1	19	21
K'İNİN SUMMATİV			1		22
Gırgıda			14 sə'ət	19 səiyfa	11 səiyfa

	Məzmunun standartı	Xətq`iyn maq`sadbı
1.1.1.	K`ırı huvuynı fikırna sade mə`na açuxaa`a.	Şikleqa ilyaaki kırı huvuyn mətn hexxa`u yuşena`an.
2.1.1.	Fikır huvuynı karbişdi va hadisabişdi hək`ee sikilybişeeqa ilyaakkı yuşena`a.	Sikile ye hək`edad g`acuynı karbişdi va hadisabişdi hək`ee yuşena`a (e).

K`IRI ALİXHXHI-XƏTQIXHAY

(St. 1.1.1.) Mə`əllimni tapşırıǵıkasana, kumaǵıkasana uşaxaşe kitabın 6-sın səiyfa açmışaa`a, tsettiyni darsanı yığıl, mani şikleqa ilyaakanbı. Hamanı vaxtal mə`əllim şikleqa ilyakki, tsettiyni maktabni yığni hək`ee mətn yuşena`an.

“Sentyabrni 15-çil dars giyǵalan. Uşaxar maktabeeqa telesmişooxhi alyhəəs. Uşaxaşını xhile t`et`bı, yı`q`əl sumk`abı, şadooxhiki, maktabeeqa alyhəəva.. Maktabni hayate mə`əlimalaşe uşaxar gozetyaa`a. Darsbı 8 tamamil giyǵalanbı.

– Mtn qətiylele qiyǵa, mə`əllime uşaxaşılqa sark`ıl qidghıyn hi`iyn:

– 15 sentyabr uşaxaşın nen yığne vodun?

– Mə`əllimalaşe maktabni məhəlle uşaxar nəxübne g`arşılamişav`u?

Q`İYMATBİŞİN HUVUY

MK ögee huvuynı q`ymatbişin huvuy cədvalybişeeqa ilyaaki, sağirdni ats`aalıs q`ymat giviyyxhe.



kitabena səiyfa 6

	Məzmunun standartı	Xətq`iyn maq`sadbı
1.1.2.	K`ırı huvuyna fikır nəxübna vuxhay eyhi (mançini hək`ee cuna fikır eyhi)	Ats`ani faktbişılqa qırzıl k`ırı huvuyna fikır nəxübna vuxhay eyhi.
1.2.2.	Sibıkın vuşenebişe yuğun kalymabişke istifadə ha`an.	Uşaxǵe vuşenan kalymabı cura-curayda va mambı hecabışdi ad eyhenbı.

MOTİVASİYE

Maktabni uşaxaşae miç`eb suǵotsuyle exhalqamee hico işbine ha`a?

K`IRI ALİXHXHI-XƏTQIXHAY

(St. 1.1.2.) Mə`əllimni tapşırıǵıkasana şikilybişiqə ilyaaki ts`ettiyni şikleee hicone ha`ava eyhe?

2-di şikleee g`alirxhuna ciga saa`a. Goone 3-di şikleee xıleppi, aq`va, silibı temiz ha`a, 4-di şikleee miç`eediyn

kar otxan. 5-di mana maktabeeqa alyhəə. 6-di darsbişile qiyğa maktabeence xaaqa alyhəə. 7-di şiklee mang'vee darsbi ha'a. 8-di şiklee istirahət ha'a, televizoruqa ilyakka. 9-di şiklee exhaliyn kar otxan. 10-di şiklee sə'ət 9-çee g'ilexhana.

OTK'UNİY

(St. 4.1.2.) Mə'əllime uşaxaəşis yugda ok'anas xətxiqeəcəva müəyyən xə't'bi ok'anas huvuynbı.

Q'İYMATBIŞİN HUVUY

MK ögee huvuyıni q'iymatbişin huvuy cədvalybişeeqa ilyaaki, şagirdni ats'aalis q'iymat giviyxhe.



kitabena səiyfa 7

3 DARS

[A] sesiy hərf

1 sə'ət

Məzmunun standartbı		Xətxı'ıyn maq'sadbı
2.1.1.	Fıkr huvuyıni karbişdi va hadisabişdi hək'ee sikilybişeeqa ilyaakki yuşenaa'a.	Sikile ye hək'edad g'acuyni karbişdi va hadisabişdi hək'ee yuşena'a (e).
3.2.2.	Kalymabı qotkuda eyhi qədəqqə.	Uşaxee yuşeyn sesbi curayna va hecayni ad eyhenbı.
4.1.2.	Hərfbişin elementbiyiy va çina konfigurasiya huvuyıni xattıl-alla gits'in qotkuda oyk'an.	Xənni va k'inni "A" hərfin elementbiyiy konfiguratsiya huvuyıni q'aydayka xattıl-alla gotkuda gits'in oyk'an.

MOTIVASIYE

Yızda vatan Azərbaycan vobna. Azərbaycana paytaxt Baku vobna. Mana uftanna şahar vobna.

Huvuyın cumlebi qətxiyle goone, kalymabı "vatan" "Azərbaycan", "paytaxt", "Baku" uftanda eyhes alıkkıyle goone mani kalymabişdi ad "A" ses vodee-deşee qıdqmın hı'ıyn .

İntegrasiya (T.i). Mə'əllime uşaxaəşis "A" hərf vobna, k'aneni əşyabışın şikilybı ts'ıts'a'as tapşırımışı'ıynbı.

QƏTQİY

Mə'əllime 8 səiyfeedın şağni surakni akkayni şikleqa, goone solni surakni "A" hərfiqa ilyaaki şikilybişeeni karbişin dobi eyheva uvhuyn.

Ayxaa, astamiy, adisse, adiy

Tapşırax 3. Kalymabişee "A" hərf yı'q'nee, axree, q'oma: gade, bada, abacur, asta kalymabı t'abal hee'e.

OTK'UNİY

(St. 4.1.2.) Mə'əllime, uşaxaəşis yugda ok'anas xətxiqeəcəva 9 səiyfeedın "A" hərfna oo'kanasda forma daftareeqa 3-4 carga ok'anas tapşırımışı'ıyn.



kitabena səiyfa 8

Q'İYMATIN HUVUY

MK ögee huvuyını q'iyatbışın huvuy cədvalybışeeqa ilyaakı, şagirdni ats'aalis q'iyat giviyxhe.

4 DARS

[U] sesiy hərf

1 sə'ət

Məzmunun standartı		Xətqı'ıyn maq'sadbı
2.1.1.	Fıkır huvuyını karbışdı va hadisabışdı hək'ee sikilybışeeqa ilyaakki yuşena'a.	Sikile ye hək'edad g'acuyını karbışdı va hadisabışdı hək'ee yuşena'a (e).
3.2.2.	Kalymabı qotkuda eyhi qədəqqə.	Uşaxee yuşeyn sesbı curayna va hecayni ad eyhenbı.
4.1.2.	Hərfbışın elementbiyy va çina konfigurasiya huvuyını xattıl-alla gıts`ın qotkuda oyk'an.	Xənni va k`inni "U" hərfin elementbiyy konfigurasiya huvuyını q'aydayka xattıl-alla gotkuda gıts`ın oyk'an.

MOTİVASİYE

Mə'allime dekkaaşın uvhiyn, hayin kalymabı qədəqqənbı..

Cun gurt canas k'ane vodun.

Yugun do yugni işbişe adaylen.

Sualbı: – *Hini kalymabişe dekkaaşe hicon eyhes ikiykın?*

Dekkaaşe uvhuyni kalymabişeeni, neni kalymabişdı ad "u" ses vodod.

İntegrasiya (Riyaz).

QƏTQİY

(St. 1.2.1., 4.1.2.) Uşaxaaşə mə'allimni kumagıkasana 9 səife ts'ettiyini tapşırıgeə otk`min kalymabı (*urg, turs, gul`*) heçabişıs cura'a-cura'a qətgə.

Həşde ilyaakas xhod'esdi tapşırıgıqa. (*uçaq, ustad, suva, umul, uxara, tuğ, xhura, jurnal, t`ub*) man kalymabı qətgəs.

OTK'UNİY

Mə'allime, uşaxaşısse yugda ok`anas xətgixheceva 9 səyfeedin "U" hərfnə ok`anasda forma daftareeqa 3-4 carga ok`anas tapşırımiş`ıyn.

Q'İYMATIN HUVUY

MK ögee huvuyını q'iyatbışın huvuy cədvalybışeeqa ilyaakı, şagirdni ats'aalis q'iyat giviyxhe.



kitabena səiyfa 9

5 DARS

[İ] sesiy hərf

2 sə'ət

Məzmunun standartı		Xətqı'ıyn maq'sadbı
1.1.1.	K`ırı huvuyını fıkrına sade mə'na açuxaa'a.	Şikləqa ilyaakı kırı huvuyın mətn hexxa`u yuşena'an.
2.1.1.	Fıkır huvuyını karbışdı va hadisabışdı hək'ee sikilybışeeqa ilyaakki yuşena'a.	Sikile ye hək'edad g'acuyını karbışdı va hadisabışdı hək'ee yuşena'a (e).
4.1.1.	Hərfbuyiy kalymabı qotkuda oyk'an.	Şagirdə yazı oyk'anang`a orfografiyeyn va punktuatsiyeyn g'aydabı gozetya`.

MOTIVASIYE

İlisu, G`axni rayonna micagna xiv vobna.
İlisuyni xivee xəttə yiseyyn aabidabı vodunbı. İlisu tarixnana xiv vobna. Həşde İlisu turistaaşına xiv vobna.

Sualbı:

- Hayni cumlebışe neni xivni hək`ee yuşena`a?
- Şi yuşena`ani xivin do hıcone?
- Xivin do neni seseka giyğal?

QƏTQIY

Uşaxaaşe mə`əllimni kumagıkasana, 10 səyfeedın ts`ettiyni tapşırıgeedın kalymabı (*miz, icıy, istıot, istağ, xiv*) heçabışıs curaa-curaa qədəqqə. Q`öd`esdi tapşırıgeeni yı`q`nee, axree i hərfıka qöön kalymabı qədəqqə.. (şına, sipaa, dix, yici, dıdey, gavalı)

Tapşırıx 3. Yışda xızan.

Yızın do Elnur vodun. Zaqa yed, dek, q`öyre, çoc, sa, yıçi, vorna. Yızda dek mə`əllim vorna. Yızda yed doxtur vorna. Yızdı xərni çocce Bakvee institute qədəqqə. Mang`uqa g`alle sen vodun. Yızdı yıçuyıqa yıghılle sen vodun. Mana maktabee qədəqqə.

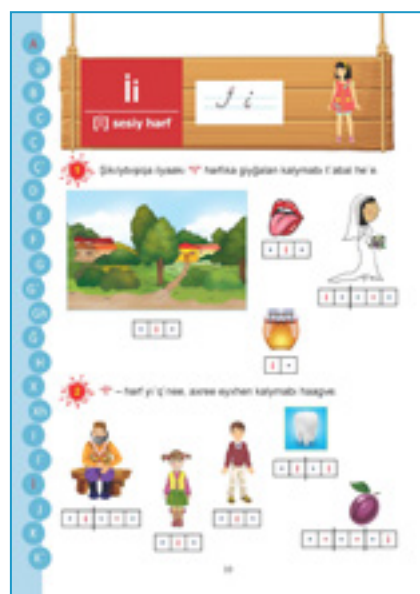
Tapşırıx 4. «İ» hərfbıška ıxayn kalymabı qədəqqənbı. (*nısse, bıssıy, balı, gelılınbı*)

OTK`UNİY

Mə`əllime uşaxaşıs – 11 saıfedın «İ» – hərfın okanasın forma daftareka okanas huvuyın.

Q`İYMATIN HUVUY

MK ögee huvuyıni q`iymatbışın huvuy cədvalybışeeqa ılyaakı, şagırdni ats`aalıs q`iymat gıvıyxhe.



kitabena səiyfa 10



kitabena səiyfa 11

6 DARS

[O] sesiy hərf

1 sə`ət

	Məzmunun standartbı	Xətqı`ıyn maq`sadbı
1.1.1.	K`ırı huvuyıni fıkırna sade mə`na açuxaa`a.	Şikleqa ılyaakı kırı huvuyın mətn hexxa`u yuşena`an.
2.1.1.	Fıkır huvuyıni karbışdı va hadisabışdı hək`ee sikilybışeeqa ılyaakı yuşena`a.	Şikle ye hək`edad g`acuyıni karbışdı va hadisabışdı hək`ee yuşena`a (e).
4.1.1.	Hərfbıuyıy kalymabı qotkuda oyk`an.	Şagırdee yazı oyk`anang`a orfografiyeyn va punktuatsiyeyn g`aydabı gozetya`.

MOTIVASIYE

Mə`əllim:

– Uşaxar, nen huvaaguybın ats`an? (uşaxaaşə ələdaqqanbı: futbol, voleybol, xokkey, boks, şahmat, tennis va medınbı)

Həşdə zak`le həməxdun huvaaguybı ehe, mani kalymabişee “O” ses ixhecen, g`ayxhecen (uşaxaaşə ələdaqqanbı: futbol, boks, xokkey, voleybol, basketbol)

Meed sa sual: – Topaka huvaqaan huvaaguybı nenbine? (uşaxaaşə eyhen: futbol, voleybol, basketbol, həndbol), sayid do atsa deşin huvaaguy xhinee topaka huvaga. Mə`əlime yik`el qalya`a (vaterpol). Mə`əllime uşaxaşis kalymabişeedin “bol” cuvab açuxa`a “bol” ingilisni mizel top eyhen vodun. Futbol “fut”– g`el; futbol – g`elika huvagan huvaaguy.

M`əllim: – Həşde zi şos yiqbışda aalim şair Səlim Cəfərovna topni hək`eena seç` qəbqəs, k`ırı alixhxhe.

TOP

Yızda şadna k`inna top,
Nyaqana ğu qa`apk`ın?
Ç`iyeş qıpxhır ilyopkıl
Bargele avhu apk`ın!
Aman, nimeeyiy g`ook`al,
Ç`iyes qıpxhır ilyook`al.
Xıleqa evç`e, can top!
Cıbeeqa k` evçe, can top!

– Top akkeeqa ivç`ung`a hıcone eyxhe? (gol)

– Şok`le xhuleni curayna “O” sesiy g`ixxhe?

Uşaxaaşə eyhen sa top, ilyopk`ıl.

Mə`əllime izah helen “O” ses q`önu curaylin vodun: sa çıt`an “O” – top, sayid xılıyn ilyook`al, g`ook`al kalymabişee. Mancine hək`ee şi q`öd`esdi sınıfəe ilğəç`es. Həşde şi citani seseni hək`ee yuşanaa`a.

Tapşırıx 1. Uşaxaaşik`le kitabni 12 səiyfəe obk`unni xıleka va çapıka xənni va k`ınni “o” hərfis fikir hıvleva eyhe. Hərfni şikıleeqa ilyaaka, sxemabişee huvuyn “o-kan” kalymabı qədəqqə: roots kalymayna mə`na qıviyghan, maa nena “O” vuxhay izah haa`a. (oo-xılıyna)

Uşaxaaşik`le cok`le ats`ani hətfbışıka “O” kan kalymabı he`eva eyhe (magnıtıni q`uval oo)

Mə`əllime misal ablyaa`a:

– Sa kar vodun, man kar gırgınçıs ıkkın vodun, man hıcone? (do)

– Ook`al g`ook`al – qıyğab g`utook`al. Man hıcone (top)

Tapşırıx 2. Uşaxaaşik`le şıkılybışıqa ilyaake eyhe, sualı hele. Şıkılybişee hicoyiy ts`ts`ı? (çov)

Tabiyatni hək`ee gaf vukkekka. Yıvaaşin həyvanaşin “O”-kan dobi t`abal ha`a (çov, k`onex, kol, syo, bogtagay)

Sualbı hele: – tabiyatın şos hıcone heli?

(havaa, os, alaf va medınbı)

Şıkılybı tsıts`a`a (harung`ve cus vuk`anna).

(şit, yiv)

Cuvabbişike g`osa kalymabı ha`a.

Ç`ov – bərtulay

K`onax – axtına

OTK`UNİY

Kitabni 12-səiyfəe huvuyn yazıbı oyk`an.

Q`İYMATIN HUVUY

MK ögee huvuyni q`iyimatbışin huvuy cədvalybişeeqa ilyaakı, şagirdni ats`aalıs q`iyimat gıviyxhe.



kitabəna səiyfa 12

Məzmunun standartı	Xətqı`ıyn maq`sadı
1.1.2. K`ırı huvuyuna fikir nəxubna vuxhay eyhi (mançini hək`ee cuna fikir eyhi)	Ats`ani faktbişilqa qırzıl k`ırı huvuyuna fikir nəxubna vuxhay eyhi.
2.1.1. Fikir huvuyini karbişdi va hadisabişdi hək`ee sikilybişeeqa ilyaakkı yuşenaa`a.	Sikile ye hək`edad g`acuyni karbişdi va hadisabişdi hək`ee yuşena`a (e).
4.1.2. Hərfləşin elementbiyyi va çina konfigurasiya huvuyini xattıl-alla gits`in qotkuda oyk`an.	Xənni va k`inni "E" hərfin elementbiyyi konfiguratsiya huvuyini q`aydayka xattıl-alla gotkuda gits`in oyk`an.

MOTIVASIYE

– Sınıfe haziri`iyn tedbirbişdi hək`ee məlumatı, məktabı mə`əllimaası, uşaxaası nəxudne hixara`as? (elan) Elan hiçone?

Uşaxaasının fikir ats`axenbi.

Mə`əllim: – "Elan" kalımayna ts`eppiyna hərfləş hiçone?

QƏTQIY

(St. 2.2.1.) Uşaxaasına fikir kitabı 13 səyfeə hagu ni "e" hərfləni çap, xileka otk`inni g`aydayqa ilyaakeva eyhe.

Hina (eç, erik, xek) Hini səyfeeni ts`ettiyni tapşırıgeə hin (cey, erişte, yedar), fesilbi (yuxhxan, g`i`l, tsuvul, q`i`dim).

Sual: – Senna siftana vaz nenane vobna?

– Senina axrena vaz nenane vobna?

– Otk`unni vuzaaşee "e" hərflə necene vob?

Uşaxaası hinyaxdun sa oyun huvagas ilekka. Uşaxar dovrayka ulyobzirinbi. Mə`əllime uşaxaasıq`le eyhenki, har uşaxe çun do eyhece, goone doynuna mə`na eyhecen. Yızın do Elmır, Esmira, Emina.

Tapşırıx 2. (deva, yed, xoçe, yemişbi)



kitabena səyfa 13

OTK`UNİY

(St. 4.1.2.) Xənni, k`inni «E» –hərflə otk`uniyn g`ayda 13 səyfeə haguyn xhinne ok`ne.

Q`İYMATIN HUVUY

MK ögeə huvuyini q`iyimatbişin huvuy cədvalybişeeqa ilyaakı, şagirdni ats`aalıs q`iyimat gıviyxhe.

Məzmunun standartı	Xətqı`ıyn maq`sadı
1.1.2. K`ırı huvuyuna fikir nəxubna vuxhay eyhi (mançini hək`ee cuna fikir eyhi)	Ats`ani faktbişilqa qırzıl k`ırı huvuyuna fikir nəxubna vuxhay eyhi.
2.1.1. Fikir huvuyini karbişdi va hadisabişdi hək`ee sikilybişeeqa ilyaakkı yuşenaa`a.	Sikile ye hək`edad g`acuyni karbişdi va hadisabişdi hək`ee yuşena`a (e).
4.1.2. Hərfləşin elementbiyyi va çina konfigurasiya huvuyini xattıl-alla gits`in qotkuda oyk`an.	Xənni va k`inni "I" hərfin elementbiyyi konfiguratsiya huvuyini q`aydayka xattıl-alla gotkuda gits`in oyk`an.

MOTIVASIYE

Uşaxar, şı g'iyına sade sesnançına nekki qiyğiyına “ı” hərf ilğevç'es.
– Dora yik'el qalya'as sade sesnanbı: *a, i, u, o, e*. Nekki qiyğiyına nenane?

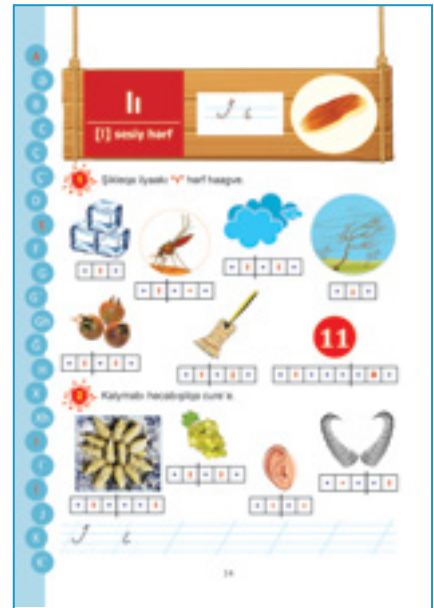
Mana azarbayçanni, rusni mizaaşeb vobna. Uşaxaaşe xoruka “ı” eyhi. Sual: – *Mana hərf nekki geeb sa karake xätta eyhenğa axıree kalymabişee işlemişooxhenane?* Masalan, *xav-xaybı, xəne-xənebi, g'el-g'elbı, dars-darsbı*. Uşaxar, yiqşumul karna geedvalla hagvani şikilçibişee sa bı, sayıyb ar (er) vod *gade-gadebi, içiy-içer, uşax-uşaxar*.

Dora həsdə şı kitabnı 14 səiyfəe huvuynı “ı” hərfni formabişiqə ilyaakas. Xəbna, k'inna, çapına va xileka obk'unna. Qiyğad “ı” hərfna cığa sxemabişee vats'avxhes, haagvas. Mañinimee 1,2 tapşırıgeedin kalymabı qətkəs. Kalymee xhuleble sesnanayıy eyhes.

Tapşırıx Həməxdun 6 kalyma t'abal he'ee, maa'ad gırgın sesnanbı ixhecen: adiy, dek, çoc, zı, ğu, ul.

Tapşırıx 3. Uşaxar, bayatbı yik'el qalee, maa'ad kalymabişdi axree “ı” hərf vixhecen.

Sa zı eyhena,
Yişdi g'ulen g'anatbı.



kitabena səiyfa 14

Q'İYMATIN HUVUY

MK ögee huvuynı q'ıymatbışın huvuy cədvəlybişeeqa ilyaakı, şagirdni ats'aalis q'ıymat giviyxhe.

9 DARS

[V] sesiy hərf

1 sə'ət

	Məzmunun standartbı	Xətqı'ıyn maq'sadbı
1.1.2.	K'ırı huvuyna fikir nəxubna vuxhay eyhi (mañçini hək'ee cuna fikir eyhi)	Ats'ani faktbişilqa qırzıl k'ırı huvuyna fikir nəxübna vuxhay eyhi.
2.1.1.	Fikir huvuynı karbişdi va hadisabişdi hək'ee sikilybişeeqa ilyaakki yuşenaa'a.	Sikile ye hək'edad g'acuyını karbişdi va hadisabişdi hək'ee yuşena'a (e).
4.1.2.	Hərfbışın elementbiyiy va çina konfigurasiya huvuynı xattıl-alla gıts'ın qotkuda oyk'an.	Xənni va k'ınni “V” hərfin elementbiyiy konfiguratsiya huvuynı q'aydayka xattıl-alla gotkuda gıts'ın oyk'an.

MOTIVASIYE

Mə'allimee seç`qəbəqqə

Micagdayiy nimeeqa

Har sa rangnan vəq`əbi.

Vardbı xhinne vod g`eci

Bak`ee bat`rayn vəq`əbi.

Sual: – Uşaxar, “V” hərfika şeç`e nen kalymabıyiy vod, ehe. (*vəq`əbi, vardbı*)

– Vard neni rangalin eyxhe? Vəqəbi nişil- allan vardış akara qa`a?

(*vard cagvarada? Vəq`əbid gyogyile qiyğa məttida, cagvarada eyxhi*)

Uşaxaaşe “V” hərf eyhe (tələffüz haa`a), qiyğad “V” hərfika giyğalan kalymabı eyhe.

QƏTQİY

Uşaxaaşe kitabnı 15-səiyfəe huvuynı xileka va çapıka otk'unni, xənni va k'ınni “V” hərfis fikir hooli, nəxduy otk'unva.

Tapşırıx 1. Mə'allimee uşaxaaşika sacıgee “V” hərfikan hecabı qədəqqə. Sait hərfbı yik'el qalya'a. (Uşaxaşıke qiyğan)

Uşaxaar şikleqa ilyaakı cona fikir eyheva eyhi, yuşen hee`e. (Mə`əllime kumagıs sualı heli. Eyhen: vəq`əbı şı nişikniy akar qa`u? (vardbışık) Syuruynı q`oma nya`as ts`e ts`its`av`u? (Syuru çobanıka sacıgee idaara ha`a) Uşaxar, şavuk`len vəq`əbışdı, ts`əbışdı hək`ee seç`bı ats`a. (3-4 uşağıs k`ırın heli)

Mə`əllime “Vəqəbı” seç`eyhi.

Q`İYMATIN HUVUY

MK ögee huvuynı q`ıymatbışın huvuy cədvalybışeeqa ilyaakı, şagirdni ats`aalıs q`ıymat gıviyxhe.



kitabena səıyfa 15

kitabena səıyfa 16

kitabena səıyfa 17

10 DARS

[B] sesiy hərf

1 sə`ət

Məzmunun standartbı	Xətq`ıyn maq`sadbı
1.1.2. K`ırın huvuyna fikir nəxubna vuxhay eyhi (mançını hək`ee cuna fikir eyhi)	Ats`anı faktbışılqa qırzıl k`ırın huvuyna fikir nəxübna vuxhay eyhi.
2.1.1. Fikir huvuynı karbışdı va hadisabışdı hək`ee sikilybışeeqa ilyaakı yuşenaa`a.	Sikile ye hək`edad g`acuynı karbışdı va hadisabışdı hək`ee yuşena`a (e).
3.2.5. Mətnena əsas fikir vats`avxha yik`el avxhuna xhinne yuşanaa`a.	Mətneni əsas fikrbışıka bağı sualbışıs cavabbı qeli.
4.1.2. Hərfbışın elementbıyiy va çına konfigurasiya huvuynı xattıl-alla gıts`ın qotkuda oyk`an.	Xənni va k`ınni “B” hərfin elementbıyiy konfiguratsiya huvuynı q`aydayka xattıl-alla gotkuda gıts`ın oyk`an.

MOTİVASİYE

Bissiy nik`ee avayk`an.

Nik`ee bissiy avayk`an

Çik`le nik`ee q`öv q`ooce

Bissiy nik`ee apk`ınmee

Q`övan çına iş g`ooce. (Mirzoyev Almaz)

Mə`əllime uşaxaaşike qıdghın ha`an: - Hini şeire neni xaani həyvanni hək`ee yuşenaa`a?

Uşaxaaşe həyvannın do vuhıyule qiyğa, mə`əllime uşaxaaşike qıdghın ha`an.

Hına kalıyma neni hərfka gıviyghal?

QƏTQIY

Uşaxaşaına fikir 16-cı səiyfeeni ooni şağni surakni balkanni şikleqa yönalmışav`una. *B, b* hərfini çap, xiləni yazı formayqa ilyaakanbı.

17-ci səiyfeedın tsettiyn **1 tapsırax**. Şikeqa ilyaaki hin kalymabı eyhe: (*bağa, bebeçul, yıts`ixebed, banavuş, suvabı*).

Hini səiyfeedın **2 tapsırax**. Q`öd`esdi tapşırığe mətn g`ormuşa`a.

Yışda xiv xəbna xiv vobna. Yışdı xive axtiyın xaybı ali`i vodunbı, əq`in kuçebı k`iyımı. Xənni yivaaşə xivis uftaniyvalla hoolena. Yışdı xivis insanar, mihmanar vukiyykananbı, sana-sang`uka mehribanba vobunbı. Zas yışda xiv geeb vukanna.

17-ci səiyfeedın **1 tapsırax**. Kalymabı qətqe.

Q`İYMATIN HUVUY

MK ögee huvuyını q`iyatbışın huvuy cədvalybışeeqa ilyaaki, şagirdni ats`aalıs q`iyat giviyxhe.

11 DARS

[R] sesiy hərf

1 sət

Məzmunun standartbı		Xətqı`ıyn maq`sadbı
1.1.2.	K`ırı huvuyına fikir nəxubna vuxhay eyhi (məncini hək`ee cuna fikir eyhi)	Ats`ani faktbışılqa qırzıl k`ırı huvuyına fikir nəxubna vuxhay eyhi.
2.1.1.	Fikir huvuyını karbışdı va hadisabışdı hək`ee sikilybışeeqa ilyaakki yuşənaa`a.	Sikile ye hək`edad g`acuyını karbışdı va hadisabışdı hək`ee yuşəna`a (e).
4.1.2.	Hərfbışın elementbıyiy va çına konfigurasiya huvuyını xattıl-alla gıts`ın qotkuda oyk`an.	Xənni va k`inni "R" hərfin elementbıyiy konfigurasiya huvuyını q`aydayka xattıl-alla gotkuda gıts`ın oyk`an.

MOTIVASIYE

Rutul rayon

Har işil vobun aktivar

Ats`al helen mə`əllimar.

Vaxab yugun aalimar

Kondeyna tuç Rutul rayon (Aşiq` Safar)

1) Hini şeire neni rayonni hək`ee yuşənaa`a?

2) Rutul rayon Azarbaycanni neni surakne ulyobzur?

3) Rutulna kalyma neni hərfika giviyğal?

QƏTQIY

(St. 1.1.2.) Sağni surakni şikilybışın do bı uvhuyle qiyğa kalymabışee "r" hərfina çiga teyin hav`una.

18-ci səiyfeedın **1 Tapsırax**. Şikileqa ilyaaki hin kalymabı eyhe: (*raket, riç`, rab, rıza*)

Tapsırax 2. (18-da səiyfa) Şikleqa ilyaaki kalymabı eyhe, cumləbı he`e. (*arnaa, çuru, kurak zer*)



kitabena səiyfa 18

OTK`UNİY

Mə`əllime uşaxaşaıs 18 səiyfedın "R, r" – hərfina yazıyına forma ok`anas daftareqa okanas huvu.

Q`İYMATIN HUVUY

MK ögee huvuyını q`iyatbışın huvuy cədvalybışeeqa ilyaaki, şagirdni ats`aalıs q`iyat giviyxhe.

Məzmunun standartı		Xətqı`ıyn maq`sadbı
1.1.2.	K`ırı huvuyuna fikir nəxubna vuxhay eyhi (mançini hək`ee cuna fikir eyhi)	Ats`ani faktbişilqa qırzıl k`ırı huvuyuna fikir nəxubna vuxhay eyhi.
2.1.1.	Fikir huvuyını karbişdi va hadisabişdi hək`ee sikilybişeeqa ilyaakkı yuşenaa`a.	Sikile ye hək`edad g`acuyni karbişdi va hadisabişdi hək`ee yuşena`a (e).
3.2.5.	Mətnəna əsas fikir vats`avxha yik`el avxhuna xhinne yuşanaa`a.	Mətnəni əsas fikrbişikə bağılı sualbişis cavabbı qeli.
4.1.2.	Hərfbişin elementbiyyi va çina konfigurasiya huvuyını xattıl-alla gıts`ın qotkuda oyk`an.	Xənni va k`ınni “L” hərfni elementbiyyi konfiguratsiya huvuyını q`aydayka xattıl-alla gotkuda gıts`ın oyk`an.

MOTİVASİYE

Mə`əllime avubna şeir qəbəqqə.

Mıtsın baçaq alyapt`ına,

Deryahın lagam alyapt`ına,

Mıts xəppa esmuşvuxha

Limonbı alyat`ıynbı

Goyne uşaxaaşis “Limon” haagu qiyghanan:

– Hinçin do hiçone vodun. “Limon” k`alymeedin ts`ettiyn ses nenme vodun?

HUVAAGUY

Mə`əllimee xıləna torba haagu eyhenki, hiçini ad xurun igruşk`abı, xurun karbı vodunbı. Uşaxar sassana deles quvxa torbençe sa kar alyaatən, mançin do uvhu, doyuni ad “L” hərf vobe-deşe teyin ha`ana, vodxhe kalymaynı ögee, yı`q`nee, axree ıxhayn eyhen. Torbeeqa kalağay, desmal, k`alam, albom, k`uk`lak, k`anfit, bali, butulka, telefon, mik`ey, ts`abil gixhes axa

QƏTQİY

Uşaxaaşinə fikir 19 səiyfeeni ooni solni xhoşşee “lit”-ni şikləq`a “L” hərfni çapnı, xıləni formaylqa ilyaakanbı. Şikilybişin dobu qətqiyle goone, “L” hərfni kalymabişdi ad çiga təyin hi`iyle goone, uşaxaaşə q`uval otk`uniyn heçabı, kalymabı qədəqqənbı. Həçabı qətqə`yle goone, heçabı işləmişxhen kalymabı teyin ha`anbı. (laçın, lezimin, lavaş, legam, yiqbı)

“Alyat`e” kalymayna mə`na teyin hav`una.

Alyap`te, Laale. “Alyap`te” kalymayn harakat hagvan.

Mə`əllime tapmaçə eyhi:

Sa dirak`ni oodun

Xav vodun zaqad (ts`ıxts`ıx)

2.təpşırıx. Mətnni oo iş. İçeeşe sahee laalebi sa`anbı. (içeeşin dobi: laale, leyla, Leman, Lena, Lətiyfa) Mə`əllime mətn qətqi`yle goone sualı hellənbi. 19-di səiyfə təpşırıx huvuyule qiyğa, mə`əllime mətnni hək`ee tamaşə ha`asva eyhe.

OTK`UNİY

Xənni, k`ınni “L, l” hərfni ot`kınıyni oo təpşırıx ha`an. 19-di səifə huvuyın yazı oyk`an.

Q`İYMATIN HUVUY

MK ögee huvuyını q`iymatbişin huvuy cədvəlybişeeqa ilyaaki, şagirdni ats`aalıs q`iymat giviyxhe.



kitabəna səiyfa 19

1 - K'INİN SUMMATİV

1. Sa curaylin hərflı xat`ıka gits`ne.

e	B	b	E	a	i	I
o	A	v	L	r	u	B
ı	O	i	V	ı	l	A
z	U	u	J	o	E	O
a	R	l	j	e	L	U
				b	V	R
				v	İ	

dadal

yiv

rab

yəq

umul

...

...

2. Kalyma haagvana şikıl t`abal hee`e.



3. Hecabı qotkuda gits`in ok`ne.



4. Kalymabişee g`aykkıyn hərflı ok`ne.

e	q	ə	y	v	r	ı	b	d
---	---	---	---	---	---	---	---	---

Yi ... iy

... əq

... bın

yı ... a

Ma ... al

vu ... ra

... ed

v ... dra

DARSBİŞİN SƏ'ƏTBİŞİLQA BİT`ALİ'Y

II BİT`ALİ'Y

M, D, N, Q, Y, Ə, Ş, K, Z, S, G` HƏRFBI

Dars №	Kitabedınbı	Məzmunun standartbı	Sə'ətbışin say	Kitabena səiyfa	MK səiyfa
13.	[M] sesiy hərf	2.1.1., 3.2.2., 3.2.5., 4.1.2.	1	20	24
14.	[D] sesiy hərf	2.1.1., 3.2.2., 3.2.5., 4.1.2.	1	21	25
15.	[N] sesiy hərf	2.1.1., 3.2.2., 3.2.5., 4.1.1., 4.1.2.	1	22	25-26
16.	[Q] sesiy hərf	2.1.1., 3.2.2., 4.1.1., 4.1.2.	1	23	26-27
17.	[Y] sesiy hərf	2.1.1., 3.2.2., 3.2.5., 4.1.1., 4.1.2.	1	24-25	27-28
18.	[Ə] sesiy hərf	2.1.1., 3.2.2., 3.2.5., 4.1.1., 4.1.2.	1	26-27	28-29
19.	[Ş] sesiy hərf	2.1.1., 3.2.2., 4.1.1., 4.1.2.	1	28	29-30
20.	[K] sesiy hərf	3.2.2., 3.2.5., 4.1.1., 4.1.2.	1	29	30-31
21.	[Z] sesiy hərf	3.2.2., 3.2.5., 4.1.1., 4.1.2.	1	30	31-32
22.	[S] sesiy hərf	3.2.2., 4.1.1., 4.1.2.	1	31	32-33
23.	[G`] sesiy hərf	3.2.2., 4.1.1., 4.1.2.	1	32	33-34
K`INİN SUMMATİV			1		35
Gırgıda			12 sə'ət	13 səiyfa	12 səiyfa

Məzmunun standartı		Xətq`iyn maq`sadbı
2.1.1.	Fikir huvuyni karbişdi va hadisabişdi hək`ee sikilybişeeqa ilyaakki yuşenaa`a.	Sikile ye hək`edad g`acuyni karbişdi va hadisabişdi hək`ee yuşena`a (e).
3.2.2.	Kalymabı qotkuda eyhi qədəqqə.	Uşaxee yuşeyn sesbı curayna va hecayni ad eyhenbı.
3.2.5.	Mətnəna əsas fikir vats`avxha yik`el avxhuna xhinne yuşanaa`a.	Mətnəni əsas fikrbişika bağı sualbişis cavabbı qeli.
4.1.2.	Hərfbişin elementbiyyi va çina konfigurasiya huvuyni xattıl-alla gıts`ın qotkuda oyk`an.	Xənni va k`ınni “M” hərfin elementbiyyi konfiguratsiya huvuyni q`aydayka xattıl-alla gotkuda gıts`ın oyk`an.

MOTİVASİYE

Mə`əllime uşaxaşıq`le ögence eyhenki, huvuyni şeire g`avkuna kalyma nenane?

Yışdı..... (mə`əllime)

Şos otk`uniy xədqə`a

Dars dəxəni uşaxaasıq

T`öhmatib hav`u gya`a

Qətiy deşin insanar

İşiğ denan kar vodun (Mirzoyev Almaz)

Uşaxaşe mə`əllim kalyma uvhuyle goone, kalyme “M” hərfinə cığa q`oma, axree, yı`q`nee teyin haa`a.

QƏTİY

Uşaxaşına fikir 20-di səiyfəni ooni şağni surakni, şikleqa yönalmışav`una “M, m” hərfini çap, xiləni yazıyqa ilyaakanbı. 20-di səiyfədin ts`ettiyn tapsırıq qədəqqən (*maral, metpo, manat, miz, mahiy*). Qiyğa sa hecanan kalymabı qədəqqənbı, q`ölle hecanan kalymabı hecabışılqa cura`anbı.

(St. 2.2.1.) Uşaxar 28 səiyfəeqa ilyaakı matun qa`an. Uşaxaşe mikkil oo xizak ho`ookka.

Uşaxar ydoza yiz gyoğu. Man yızbı geed uşaxaasıq ikiykanan.

Yedaşe uşaxaasıq xizakıka huvaagas havaysaranbı. Ubayn gırgın uşaxar sacıgee sabı huvaganbı. Məhəmmade yızna guru hav`u. Minaye yizeka dide Avxuyni gadebişe xizakıka mıkkar ha`a. Mani yiğil uşaxar oozarasme huvaaganbı.

Sual: – *Şikledın hadisəbı neni fasile eyxi?*

– *İnyaa haşbine gooç`e?*

– *Uşaxar nişikaye huvağa?*

OTK`UNİY

(St. 4.1.2.) Mə`əllime uşaxaasıq yugba ook`anasda forma daftaree ook`anas tapsırmışi`in.

Q`İYMATIN HUVUY

MK ögee huvuyni q`iyimatbışin huvuy cədvalybişeeqa ilyaakı, şağirdni ats`aalıs q`iyimat gıviyxhe.



kitabəna səiyfa 20

Məzmunun standartı		Xəttq`iyn maq`sadbı
2.1.1.	Fikir huvuyni karbişdi va hadisabişdi hək`ee sikilybişeeqa ilyaakkı yuşenaa`a.	Sikile ye hək`edad g`acuyni karbişdi va hadisabişdi hək`ee yuşena`a (e).
3.2.2.	Kalymabı qotkuda eyhi qədəqqə.	Uşaxee yuşeyn sesbı curayna va hecayni ad eyhenbı.
3.2.5.	Mətnena əsas fikir vats`avxha yik`el avxhuna xhinne yuşanaa`a.	Mətneni əsas fkrıbişika bağı sualıbişis cavabbı qeli.
4.1.2.	Hərflıbişin elementbiyyı va çina konfigurasiya huvuyni xattıl-alla gıts`ın qotkuda oyk`an.	Xənni va k`inni “D” hərfin elementbiyyı konfiguratsiya huvuyni q`aydayka xattıl-alla gotkuda gıts`ın oyk`an.

MOTIVASIYE

.....adal,ama, ek,idey, ...ix, ...on.

Sual: – Uşaxar, neni kalymabişe sa ses deşod? Hin nen ses vodun?

Uşaxaşe hini kalymabişe “d” ses dexay atsaxayn, “d” hərfika huvuyın kalymabı qətqı`nbı.

Sağıni surakni şikilybişin doı uvhuyle goone “d” hərfına cıga təyin hav`una. (dovatbı, derabı, davar, daşka)

21-saifedin **1tapsırax** qədəqqən . Tsetta sa hecabışikən kalymabı qədəqqə, goone q`öni hecaykən kalymabı qədəqqənbı.

21-saıyfeedın **2tapsırax**. Şikleka ilyaakı yuşenaa`anbı.

Dame uşaxar əvəyxəranbı. Xivin uşaxar dameka əvəyxaras havayk`ananbı. Davud, Dadaş, Damaday mebinmı havaykananbı. Davud, Dadaş lap yuğba əvəyxəranbı. Dama geeb k`orada deş vobna. Yuxhxa, uşaxaşiş yugda qön.

OTK`UNİY

(St. 4.1.2.) Mə`əllime uşaxaşiş 21 saıyfeena “D, d” – hərf ok`anas huvu.

Q`İYMATIN HUVUY

MK ögee huvuyni q`iyatbışin huvuy cədvalybişeeqa ilyaakı, şagirdni ats`aalis q`iyat giviyxhe.



kitabena saıyfa 21

Məzmunun standartı		Xəttq`iyn maq`sadbı
2.1.1.	Fikir huvuyni karbişdi va hadisabişdi hək`ee sikilybişeeqa ilyaakkı yuşenaa`a.	Sikile ye hək`edad g`acuyni karbişdi va hadisabişdi hək`ee yuşena`a (e).
3.2.2.	Kalymabı qotkuda eyhi qədəqqə.	Uşaxee yuşeyn sesbı curayna va hecayni ad eyhenbı.
3.2.5.	Mətnena əsas fikir vats`avxha yik`el avxhuna xhinne yuşanaa`a.	Mətneni əsas fkrıbişika bağı sualıbişis cavabbı qeli.

4.1.1.	Hərfləyən kalymabı qotkuda oyk'an.	Şagirdee yazı oyk'anang'a orfografiyeyn va punktuatsiyeyn g'aydabı gozetya'.
4.1.2.	Hərfləşin elementbiyyi va çina konfigurasiya huvuyini xattıl-alla gits'in qotkuda oyk'an.	Xənni va k'inni "N" hərfin elementbiyyi konfiguratsiya huvuyini q'aydayka xattıl-alla gotkuda gits'in oyk'an.

MOTİVASİYE

*Novruz bayramni yiğil
Uşaxaəşis kef eyxhi
Mani bayramni yiğil
Çöke tetbıcad qexhi*

*Ç'əra vod q'uq'ar qa'a,
Vəş aazer rangbı ha'a
Novruz bayramni yiğil
Uşaxar geeb şad haa'a*

(Mirzayev Almaz)

Sual: – *Heni bayramni hək'eevüşenaa'a?*

Uşaxaəşe "Novruz kalyma eyhen, mə'əllimni kumagıka hini kalymayni adın sesbı təyin ha'a.

Sual: – *Hen sesne şokle ats'axa?*

– *Novruzni kalymeedin sıftadın ses nenne vodun?*

QƏTQİY

Şagirdaəşina fıkr kitabını 22 səiyfeeni sağni surakni narni yivuş yönəlmişavuna. Goone "N" hərflə çapni, xıleni formayka otk'innı hagvan. (*narna yiv, nağara*)

(St. 1.2.1.) 22-səiyfeedin **Tapsırax 1.**

Xənni naxxvarencə ç'ər gyuvaxanna içiy vor gece

Narıngulıka xilliy ç'ərbı vodunbu. Narıngule ç'ar gyuvaxı, k'amç'elər hau.

22-ci səiyfedın **2 Tapsırax.** Kalymabı hecabışıka qəqtə.



kitabena səiyfa 22

OTK'UNİY

Mə'əllime uşaxaəşis 22 səiyfeena "N" hərflinə forma daftareqa ook'anas tapsırmişav'u.

Q'İYMATIN HUVUY

MK ögee huvuyini q'iyatbışin huvuy cədvalybışeeqa ilyaakı, şagirdni ats'aalis q'iyat giviyxhe.

16 DARS

[Q] sesiy hərfl

I sə'ət

Məzmunun standartbı		Xətqı'ıyn maq'sadbı
2.1.1.	Fıkrı huvuyini karbışdı va hadisabışdı hək'ee sikilybışeeqa ilyaakki yuşenaa'a.	Sıkıle ye hək'edad g'acuyini karbışdı va hadisabışdı hək'ee yuşena'a (e).
3.2.2.	Kalymabı qotkuda eyhi qədəqqə.	Uşaxee yuşeyn sesbı curayna va hecayni ad eyhenbı.
4.1.1.	Hərfləyən kalymabı qotkuda oyk'an.	Şagirdee yazı oyk'anang'a orfografiyeyn va punktuatsiyeyn g'aydabı gozetya'.
4.1.2.	Hərfləşin elementbiyyi va çina konfigurasiya huvuyini xattıl-alla gits'in qotkuda oyk'an.	Xənni va k'inni "Q" hərfin elementbiyyi konfiguratsiya huvuyini q'aydayka xattıl-alla gotkuda gits'in oyk'an.

MOTİVASİYE

Uşaxar şok'le "yiqıy", "yiqbı", "yiqer", "yiqsum" kalymabışda mə'na vats'anane? Mə'əllime mani kalymabışda mə'na açuxaa'ana (Ts'axur, ts'əxbı, Ts'əxni xivıka bağlıda) "Tsəxna" xiv xiv xhinne yışdı erayle

80-sen hiqa vuxha. Yiqbişda xəbna markaj şahar vuxha. Qiyğad mə`əllice H. İbrahimovce obk`unna, “Yiqbı” şeç` qəbəqqəna

Sual heli: – Yiqbı nyaabın vooxhe?

Yiqbı

*Samurani vuk`lel yiqbı
Alazanni dyuzil yiqbı
G`il-q`idim, suval əranil
İşbi ha`a yişın yiqbı*

*Yiqbişiqud yugun bağbı,
Q`asbı, hendbı, muzaraybı
Xəbna devlet, geebna qismat
Camə`ətbı, xivar, xaybı.*

QƏTQIY

(St. 2.2.1.) Uşaxaaşikle 23 səh. huvayni xileka va capıka obk`anni “Q” hərfıqa fıkır hivleva eyhi Mani hərfis fıkır hooli, kalymabı sxemeden qədəqqə.

Mə`əllime eyhen ina hərf azerb. Mizele curayba g`iviyxhe. Akaran ses deş vodun Sesena curalla vats`avxhe, yik`el huvaace.

Tapşırıx 1. Uşaxar qrup bit`alavxha q`öni, xhebni hecaykan kalymabı ha`n mançin şikılbı ts`its`a`a Neni qrup zaraba tamavxhee, ts`eppiyna cıga avqaaqa.

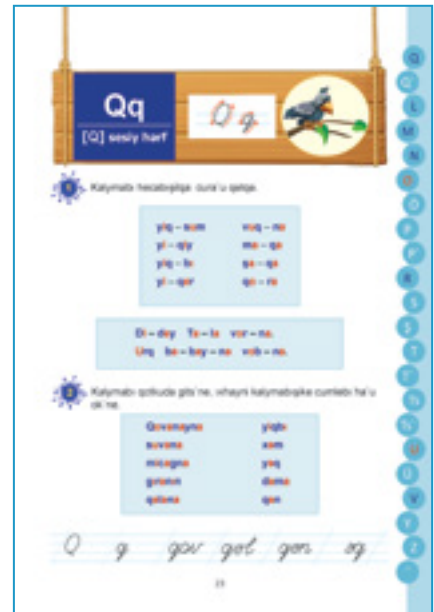
(Qəqəqqənli, sikılbı hagvanbı).

Masalan: qora, qera, quvora, qoxhas, qales.

Tapşırıx 2. Hauyni kalymabişka g`oşa kalymabı ha`a

Masalan gıney qoxas, çavra quvoora

Tapşırıx 3. G`oşa kalymabişike cumlebı ha`a.



kitabena səiyfa 23

Q`İYMATIN HUVUY

MK ögee huvuyıni q`iyamatbışın huvuy cədvalybişeeqa ilyaakı, şagirdni ats`aalıs q`iyamat giviyxhe.

17 DARS

[Y] sesiy hərf

I sə`ət

Məzmunun standartbı		Xətqı`ıyn maq`sadbı
2.1.1.	Fıkır huvuyıni karbişdi va hadisabişdi hək`ee sikilybişeeqa ilyaakkı yuşenaa`a.	Sikile ye hək`edad g`acuyni karbişdi va hadisabişdi hək`ee yuşena`a (e).
3.2.2.	Kalymabı qotkuda eyhi qədəqqə.	Uşaxee yuşeyn sesbı curayna va hecayni ad eyhenbı.
3.2.5.	Mətnena əsas fıkır vats`avxha yik`el avxhuna xhinne yuşanaa`a.	Mətneni əsas fıkırbişika bağı sualıbişis cavabbı qeli.
4.1.1.	Hərfbuyiy kalymabı qotkuda oyk`an.	Şagirdde yazı oyk`anang`a orfoqrafiyeyn va punktuatsiyeyn g`aydabı gozetya`.
4.1.2.	Hərfbışın elementbiyyiy va çına konfigurasiya huvuyıni xattıl-alla gits`ın qotkuda oyk`an.	Xənni va k`inni “Y” hərfin elementbiyyiy konfiguratsiya huvuyıni q`aydayka xattıl-alla gotkuda gits`ın oyk`an.

MOTIVASIYE

Mə`əllim: Zı şok`le atş`axhaybı ehəs, şu mançin cavabbı t`abal he`e.

– Şaqa sa t`ü`vobna, sav`u g`abat`a deş (Yəğ)

– Gırgına ayts`e vuc idyayts`e (yöxxə)

– Cagvarada deş şakar,
Xəybişdi xənoyk akar

Verğen nafas qıdxhirmee

İdyaxva çike sa kar (Yiz)

Mə'allime ats'axaybışın şikilbı q'omk'ena oyk'anni q'uvale gyuvayxan. Uşaxaaşe ats'axaybışın cavabbı t'abal ha'a.

T'abalı'nçına şik'il qopkuba gyuvaaxan. Fənbışdı areedın integrasiya (H.b.) "Y" hərf neni dövlətni rəmze (atribute) vobna? Kalymayni neni cigeene? (Baydax)

QƏTQIY

(St. 2.2.1.) Uşaxaaşına fikir kitabni 24 səiyfee huvuyını çap va xıleka otk'ınnı "Y" hərfıqa hooli.

Qiyğa 1. Tapşırax şikiles aaidnı cuvabbı qədəqqə. Yuxhxhan, yağ, yiz, yı'q'ı'hna.

Mə'allime mani yivis aaidna sa ats'axhay eyhe. Fıkrırasmışavxheva tapşırax heli. Vuçe yivis hayna ats'axhay eyhe.

Yuxhxhan tyulibi alya'a,

G'ı'lina texa qalya'a

Tsuvul vodun g'alya'a,

Q'ı'dim ts'eled alyaha (Yiv)

2 tapşırax "Y" hərfikan sxembınan kalymabı qədəqqə "Y" hərfına ciga kalymabişe vats'ooxhe.

3 tapşırax "Y" hərfıka hecabı bıkrı he'e.

OTK'UNİY

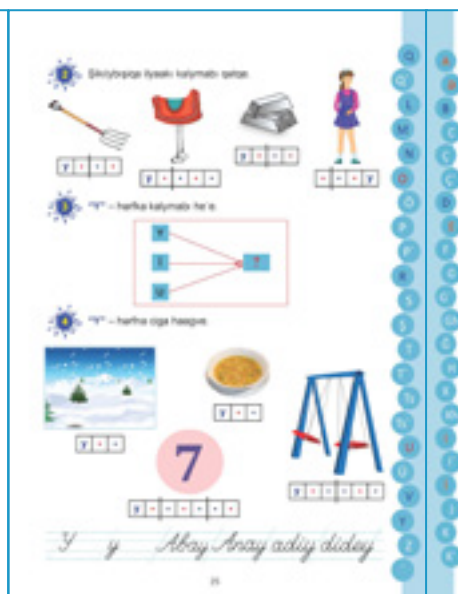
Kitabni 25 səiyf. huvuyın «Y» hərfikan k'alyımbı daftareeqa oyk'an.

Q'İYMATIN HUVUY

MK ögee huvuyını q'iyımatbışın huvuy cədvalybışeeqa ilyaakı, şagirdni ats'aalis q'iyımat gıviyxhe.



kitabena səiyfa 24



kitabena səiyfa 25



kitabena səiyfa 26

18 DARS

[Ə] sesiy hərf

I sə'ət

Məzmunun standartbı		Xətq'ıyn maq'sadbı
2.1.1.	Fıkrı huvuyını karbışdı va hadisabişdı hək'ee sikilybışeeqa ilyaakkı yuşenaa'a.	Sikile ye hək'edad g'acuyni karbışdı va hadisabişdı hək'ee yuşenaa'a (e).

3.2.2.	Kalymabı qotkuda eyhi qədəqqə.	Uşaxee yuşeyn sesbı curayna va hecayni ad eyhenbı.
3.2.5.	Mətnəna əsas fıkır vats`avxha yik`el avxhuna xhinne yuşanaa`a.	Mətnəni əsas fıkırbişika bağı sualıbişis cavabbı qeli.
4.1.1.	Hərfbıyiy kalymabı qotkuda oyk`an.	Şagırdee yazı oyk`anang`a orfografiyeyn va punktuatsiyeyn g`aydabı gozetya`.
4.1.2.	Hərfbışın elementbıyiy va çına konfigurasiya huvuyıni xattıl-alla gıts`ın qotkuda oyk`an.	Xənni va k`ınni “Ə” hərfin elementbıyiy konfiguratsiya huvuyıni q`aydayka xattıl-alla gotkuda gıts`ın oyk`an.

MOTİVASİYE

Yişdi xivın g`i`liyn xəmbı uşanda, serında eyxhenbı. Axtını tərabişile xəybışıqa ilyaakiy geed uftanda eyxhi. Xəybışee xənebi vak`le manme delesta g`ecki, ghu xıl avhee xənebi aqqas əxə. Zas xivın xənbı geed xəttə ikkananbı.

- Sualbı.* – *Yişin g`i`liyn xəmbı nəxüdnə eyxhi?*
– *Tərabişile xənebi vak`le nəxüdnə g`eci?*
– *Neni kalymabişee “Ə” hərfbı geeb vobod?*

QƏTQIY

(St. 1.2.1.) **Tapsırax 1.** Şikilbişqa ilyaaki “Ə” kalymoabı qat`qe. (Əbravuç, əbrəq, əğə, əq`ənadın cı`xəə)

Tapsırax 2. Hini şikleka ilyaaki yuşenee`e.

- Sualbı:* – *Xavni, akkasni həyvanaaşını aree hico. tafavutnevodun?*
– *Həşdə əməleyqa ilyaake?*
– *Əmələ nəxübna həyvvan vobna?*

Cədvalıqa ilyaaki kalymabı se`e.
(əməle, osbı, sad, yed, adiy)

OTK`UNİY

Mə`əllime uşaxaşis 27 səiyfeeni “Ə” hərfinə ook`anasda forma daftare ook`anas tapşırımışav`u.

Q`İYMATIN HUVUY

MK ögee huvuyıni q`iyatbişın huvuy cədvalybişeeqa ilyaaki, şagirdni ats`aalıs q`iyat gıvıyxhe.



kitabəna səiyfa 27

19 DARS

[Ş] sesiy hərfl

1 sə`ət

Məzmunun standartbı		Xətqı`ıyn maq`sadbı
2.1.1.	Fıkır huvuyıni karbişdi va hadisabişdi hək`ee sikilybişeeqa ilyaakkı yuşena`a.	Sikile ye hək`edad g`acuyni karbişdi va hadisabişdi hək`ee yuşena`a (e).
3.2.2.	Kalymabı qotkuda eyhi qədəqqə.	Uşaxee yuşeyn sesbı curayna va hecayni ad eyhenbı.
4.1.1.	Hərfbıyiy kalymabı qotkuda oyk`an.	Şagırdee yazı oyk`anang`a orfografiyeyn va punktuatsiyeyn g`aydabı gozetya`.
4.1.2.	Hərfbışın elementbıyiy va çına konfigurasiya huvuyıni xattıl-alla gıts`ın qotkuda oyk`an.	Xənni va k`ınni “Ş” hərfin elementbıyiy konfiguratsiya huvuyıni q`aydayka xattıl-alla gotkuda gıts`ın oyk`an.

MOTIVASIYE

– Mə`llim: uşaxar, zi şos ek`ba eyhena şeç` qəbqəs.

Qadı, qadı, xev qadı

Dekke şas eçer adı.

Qora, qora ğu sing`ə

Qiyqa ables şi seenğə

Mə`llim: – Hayni seçee nen kalymabiyiy ilekka (şi, şing`ə, sung`ə) Man kalymabi neni hərfıkayiy giyğal

QƏTQIY

Mə`əllime uşaxaəşikle kitabni 28-səiy. huvuna “Ş” hərfıqı ilyaakeva eyhi. Hərf nəxubiy xıleka, çarıka, ook`an vuxhay yik`el huvaceva eyhe. Qiyğad sxeme huvuyni kalymabişee “Ş” hərfına cıga vats`ooxhe, **1-tapsırığee** huvuyn kalymabi qədəqqə. Mə`əllime manbı 1 hecayka, 2-ni hecaykanbı ıxhay izah heli.

Uşaxaəşikle eyhen, cokedğana həməxdun 1, 2 hecaykan medın “ş” hərfikan kalymabi ehecenva tapşırıx heli. (Auksionike istifada ha`as eyxhi)

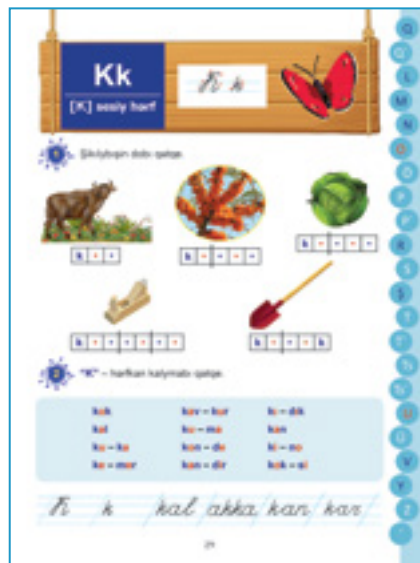
Tapşırıx 2. Cumlebişee kalymabi hecabışika qətqəs ilekka. Kalymabişın xhuleni hecalqa bit`alauy mumkum vobnava izah heli.

Q`IYMATIN HUVUY

MK ögee huvuyni q`iymatbışın huvuy cədvalybişeeqa ilyaakı, şagirdni ats`aalıs q`iymat gıviyxhe.



kitabena səiyfa 28



kitabena səiyfa 29

20 DARS

[K] sesiy hərf

1 sə`ət

Məzmunun standartbı		Xətqı`ıyn maq`sadbı
3.2.2.	Kalymabi qotkuda eyhi qədəqqə.	Uşaxee yuşeyn sesbı curayna va hecayni ad eyhenbı.
3.2.5.	Mətnəna əsas fıkr vats`avxha yik`el avxhuna xhinne yuşanaa`a.	Mətneni əsas fıkrbışıka bağıl sualbışıs cavabbı qeli.
4.1.1.	Hərfbuiyiy kalymabi qotkuda oyk`an.	Şagirdde yazı oyk`anang`a orfografiyeyn va punktuatsiyeyn g`aydabı gozetya`.
4.1.2.	Hərfbışın elementbuiyiy va çına konfigurasiya huvuyni xattıl-alla gıts`ın qotkuda oyk`an.	Xənni va k`inni “K” hərfin elementbuiyiy konfigurasiya huvuyni q`aydayka xattıl-alla gotkuda gıts`ın oyk`an.

MOTIVASIYE

*Xıvaşee`ab micagna vob Kutjuklu,
T`et`id qitxhu uftanba vob Kutjuklu,
Suvabişee sa g`ala vob Kutjuklu
G`idevceng`us, g`avces g`ismat vixhena. (Mirzayev Almaz)*

Sual:

- Hini şeire neni xıvni hək`eeye yuşenaa`a?
- Hayin ses`K` neni kalymabişee vodod?
- Hına xiv neni rayonna xivne vobna?

QƏTQİY

(St. 1.2.3.) Uşaxaaşına fikir 29 səiyfee huvuyni “k” hərfni çapni, xilen otk`inni şikleqa g`uxooli.

Mə`əllime hini hərfni hək`ee yuşena`ana. Həşdilqame xətxihayni hərfbişini harıncın sa ses heli ıxhay ats`axhayn. Azarbaycanni mizəe “K” hərfni q`ölle ses ifade ha`an, hini hərfiqa q`ölle do vodun; “ke”, “ka”. Hınçinime mə`əllime dağayb huvuna şeir eyhena.

*“Ke” Kemale Kamrana
Şikilbişda kitab alivşu
Kitabe vok, dyakkuy,
Kabayna şekil vobniy*

*“Ka” sesi, “ke”xine
Ka xine oykanan
Katsiy, kavkur kolme
Medin sesle kobakke*

29 səiyfee haguyn “ka”, katsiy, kalam, kol, kurak, kuştara, kalymabi q`uval huvuynbi.

Q`İYMATIN HUVUY

MK ögee huvuyni q`iyatbişin huvuy cədvalybişeeqa ilyaaki, şagirdni ats`aalıs q`iyat gıviyxhe.

21 DARS

[Z] sesiy hərf

1 sə`ət

Məzmunun standartı		Xətxiyn maqsadı
3.2.2.	Kalymabi qotkuda eyhi qədəqqə.	Uşaxee yuşeyn sesbi curayna va hecayni ad eyhenbi.
3.2.5.	Mətnəna əsas fikir vats`avxha yik`el avxhuna xhinne yuşanaa`a.	Mətnəni əsas fıkrbişika bağı sualbişis cavabbı qeli.
4.1.1.	Hərfbuyiy kalymabi qotkuda oyk`an.	Şagirdə yazı oyk`anang`a orfografiyeyn va punktuatsiyeyn g`aydabi gozetya`.
4.1.2.	Hərfbişin elementbiyiy va çina konfigurasiya huvuyni xattıl-alla gits`ın qotkuda oyk`an.	Xənni va k`inni “Z” hərfni elementbiyiy konfiguratsiya huvuyni q`aydayka xattıl-alla gotkuda gits`ın oyk`an.

MOTIVASIYE

Sual:

- Zəhmat nyuq`neke naz-neymet süfrayl.
- Zəhmat haa`ang`vee itv oyxan.
- Goone uşaxaaşis sualı helenbi.
- Dekkaaşin uvhiybi nişeni hək`eeyiy?
- Zəhmat kalymeedın ts`ettiyn ses nenne?

QƏTQİY

(St. 2.1.1.) Uşaxaaşına fikir 30 səiyfee huvuyni “Z” hərfni çapni, xilen otk`inni şikleqa g`uxooli. “zabriy”, “zer”, “zirgin” kalymabi qədəqqə.

Fendaxili integrasiya (St. 2.1.1., 4.1.5.)

Təpşirix 1. Hin təpşirığ ha`asdi ögee mə`əllime şeç` qəbəqqə.
 Boy xılıyna hayna həyvan
 Hoozarob gırgınyaağa.
 Yarpağbı oxhanasdime
 Axtıyni-axtıynı yivəşile
 Pelekan ikiykan deş,
 Yeyib nerdyugan.

Sual:

– Hina şeç` neni həyvanne hək`eeyiy?

– Hin nəxüdnə ats`axha?

(axtıynboynana, yivile yarpağ ooxan)

Təpşirix 2. Qəttı` sak`al he`e.

DƏRYAH

*Zeynal dayee Zakiriy Zumrud dəryaheeqa vukku. Dəryah g`üməbayiy.
 Uşaxar g`umee huvagıynbı.
 Dəryah məttıba vuxhes vukkan. Maqa həş k`yaa`as vukkan deş.*

(St. 2.1.1.) Müəllim:

– Deniz vukkanane?

– Əvəyxərne cigee nekki xəttə q`abılexen hicoyiy?

– Hin mətn otk`ıniyqa maq`sad hıcone?

– Nəna fikir eyhes vukkanıy?

(Deniz mı`q` qaa`as vukkan deş. Deniz temizba vuxes vukkanna)



kitabena səiyfa 30

OTK`UNİY

(St. 4.1.2.) Xənni, k`ınni “Z” hərfnə forma ook`anos vukkan. 30 səiyfee haguyn numunebı ok`anas ikkananbı.

Q`İYMATIN HUVUY

MK ögee huvuyıni q`ıymatbışın huvuy cədvəlybışeeqa ilyaakı, şagirdni ats`aalıs q`ıymat gıvıyxhe.



[S] sesiy hərf

1 sə`ət

Məzmunun standartbı		Xəttq`ıyn maq`sadbı
3.2.2.	Kalymabı qotkuda eyhi qədəqqə.	Uşaxee yuşeyn sesbı curayna va hecayni ad eyhenbı.
4.1.1.	Hərfbuyiy kalymabı qotkuda oyk`an.	Şagirdde yazı oyk`anang`a orfografiyeyn va punktuatsiyeyn g`aydabı gozetya`.
4.1.2.	Hərfbışın elementbıyiy va çına konfigurasiya huvuyıni xəttıl-alla gıts`ın qotkuda oyk`an.	Xənni va k`ınni “S” hərfn elementbıyiy konfiguratsiya huvuyıni q`aydayka xəttıl-alla gotkuda gıts`ın oyk`an.

MOTIVASIYE

Mə`əllime dağayna şeir qəbəqqəna.
 Sarxaniy Samir
 Tsettiyin dıbı vodunbı.
 “Atlasile” qiyğa

“Osman” q`öd`esin do vodun.

Sual:

– *Neni sesne hək`ee hini şeire yuşenaa`a?*

QƏTQİY

(St. 2.2.1.) Uşaxaşaına fıkır 31 səiyfee huvuyıni “S” hərfni çapni, xilen otk`inni şikleqa yonetmişav`una.

31 səiyfeedın ts`ettiyni tapşırıgeedın kalymabı qətqe. (*samavar, suva, sa, sili, sipaa, syo*)

Tapşırıx 2. “S” –hərf alyabt`u sa şagird lovheeqa qiğeç`una. Avxuyni şagirdaşe heçabı alyat`u şeng`uni k`ane ulyobzur, kalymabı qədəqqənbi (sen, som, sim, seç, sos, suk, sə`ət, Samur)

Fəndaxili integrasiya

Sual: – *Hini kalymabısın nenbi xənni hərfıka oyk`an.*

(St. 1.1.1.) Tapmace

Sa balkan vobna k`orale

Av`ulna serinni cigee.

Xəm-yığ yəq əə

Cigal vobna cigal (sə`ət)

– Sə`ət kalme tset`ıyn ses çona?

– Sə`ət insanoşını cone nena rolna huvağa?

– Xamde mısana qalebkas vukan?

Tapşırıx 3. Kalymabı qətqe. (*suna, suva, sura, Sabir sac, Sevinc, sen, sibıkn, sixnariy*)



kitabena səiyfa 31

OTK`UNİY

(St. 4.1.2.) Xəbna, k`inna “S, s” hərfna forma ook`an.

Q`İYMATIN HUVUY

MK ögee huvuyıni q`iyatbışın huvuy cədvalybışeeqa ilyaakı, şagirdni ats`aalıs q`iyat gıvıyxhe.

23 DARS

[G] sesiy hərf

1 sə`ət

Məzmunun standartbı		Xətq`iyn maq`sadbı
3.2.2.	Kalymabı qotkuda eyhi qədəqqə.	Uşaxee yuşeyn sesbı curayna va hecayni ad eyhenbı.
4.1.1.	Hərfbuyiy kalymabı qotkuda oyk`an.	Şagirdde yazı oyk`anang`a orfografiyeyn va punktuatsiyeyn g`aydabı gozetya`.
4.1.2.	Hərfbışın elementbıyiy va çına konfigurasiya huvuyıni xattıl-alla gıts`ın qotkuda oyk`an.	Xənni va k`inni “G” hərfın elementbıyiy konfiguratsiya huvuyıni q`aydayka xattıl-alla gotkuda gıts`ın oyk`an.

MOTİVASİYE

Uşaxar, zı şos dekkaaşın uvhiybı qətqəs. Şunab mançına mə`na eyhes, açuxaa`as. Qiyğad şu ehesin “g” ses neni kalymabişeye, nen kalymabı “g” hərfıka giyğal.

G`i`lina g`aysınna, q`i`dimna g`ik dena axvana. G`iyniyqa g`iyqıyn vodun.

Ats`ıyng`uk`le missına g`eçena deş.

QƏTQIY

(St. 2.2.1.) Uşaxaəşe kitabe q`oma huvuyıni 32 səiyfee “G” hərfilqa fikir hooli. İlyaaakanbı mançini formabışılqa: xəbna, k`inna, çap va xıləna. Sxemee “G” huvuyın kalymabı qədəqqə, “G” ciga Haagva.

Təpsirix 1. Uşaxaəşe “G” hecabı qədəqqə. Qiyğad “G” kalymabı hi`ı eyhi. Dets`ani kalymabışda mə`na mə`əllime eyhi.

Təpsirix 2. (St. 4.1.5.) 20 raq`amıkan g`oşa kalymabı hi`ı qədəqqə, 4-curayl.

Uşaxar gruppabışılqa bit`alooxhi. Zaraba təpsirix hav`una grup g`amooxhena.

20-gade

20-balkan

20-içiy

20-k`aş

Təpsirix 3. Uşaxaəşe aq`vale qədəqqə.

Cografi cigabı mə`əllime izah ha`a.

Təpsirix 4. Uşaxaəşe cokedğana “G” hərfikan dobi t`abal ha`a, mə`əllime manbı izah ha`a.



kitabena səiyfa 32

kitabena səiyfa 33

OTK`UNİY

(St. 4.1.2.) g`arg, g`el, g`able.

Q`İYMATIN HUVUY

MK ögee huvuyıni q`iymatbışın huvuy cədvəlybışeeqa ilyaakı, şagirdni ats`aalis q`iymat giviyyhe.

2 - K'INİN SUMMATİV

1. Şikilybışın dobı ok`ne.



20



<i>nar</i>
<i>g`alle</i>

2. Kalymabişençe hêrf t`abal hee`e, avğançe xat` ts`its`e`e.

M	miz	man	şam
D	den	dek	dad
N	nar	şen	kan
Q	qən	əq	şaqə
V	vaz	vard	suva
Ə	ərd	vəş	hêrf
Ş	şim	naş	maşin

3. Hêrfbışike kalymabı se`e.

- **k` u m x h i n x** **ok`**
- **ç` a i a g a d o** **k`aş**
- **u ş g h ş a s i ç** **ç`alag**
- **v r a g ç n g e** **ç`uva**
- **a i i ç a v r a** **ghal**

4. Xənni hêrfka oyk`anan kalymabı hagve.

1. **A) adiy** **B) azərbaycan** **C) dek**
2. **A) suva** **B) vuk`ul** **C) Ğsa**
3. **A) mığır** **B) dağistan** **C) gerb**

DARSBİŞİN SƏ'ƏTBİŞİLQA BİT`ALİ'Y

III BİT`ALİ'Y

X, Xh, Ç, Ç`, F, G, Gh, H, K`, İ`, J HƏRFBI

Dars №	Kitabedınbı	Məzmunun standartbı	Sə'ətbışın say	Kitabena səiyfa	MK səiyfa
24.	[X] sesiy hərf	3.2.1., 3.2.2., 3.2.5., 4.1.1., 4.1.2.	1	20	37
25.	[Xh] sesiy hərf	1.1.2., 3.1.1., 3.2.2., 4.1.2.	1	21	37-38
26.	[Ç] sesiy hərf	1.1.2., 2.1.1., 3.1.1., 3.2.2., 3.2.5., 4.1.2.	1	22	38-39
27.	[Ç`] sesiy hərf	1.1.2., 3.2.1., 3.2.5., 4.1.1., 4.1.2.	1	23	39
28.	[F] sesiy hərf	1.1.2., 2.1.1., 3.2.1., 3.2.2., 3.2.5., 4.1.2.	1	24-25	40
29.	[G] sesiy hərf	2.1.1., 3.2.2., 4.1.1., 4.1.2.	1	26-27	40-41
30.	[Gh] sesiy hərf	2.1.1., 3.2.2., 4.1.1., 4.1.2.	1	28	41-42
31.	[H] sesiy hərf	2.1.1., 3.2.1., 3.2.2., 4.1.2.	1	29	42-43
32.	[K`] sesiy hərf	2.1.1., 3.2.1., 3.2.2., 4.1.2.	1	30	43-44
33.	[İ`] sesiy hərf	3.1.1., 3.2.2., 3.2.5., 4.1.2.	1	31	44
34.	[J] sesiy hərf	3.1.1., 3.2.2., 3.2.5., 4.1.2.	1	32	45
K`INİN SUMMATİV			1		46
Gırgıda			12 sə'ət	13 səiyfa	10 səiyfa

Məzmunun standartı		Xətq`ıyn maq`sadbı
3.2.1.	Xurun mətnı qotkuda qədəqqə.	Xurun mətnı qədəqqəng`ə orfoepiyeyn g`aydabı gozetya`a.
3.2.2.	Kalymabı qotkuda eyhi qədəqqə.	Uşaxee yuşeyn sesbı curayna va hecayni ad eyhenbı.
3.2.5.	Mətnena əsas fıkır vats`avxha yik`el avxhuna xhinne yuşanaa`a.	Mətneni əsas fıkırbışika bağı sualbışıs cavabbı qeli.
4.1.1.	Hərfbuyıy kalymabı qotkuda oyk`an.	Şagirdde yazı oyk`anang`a orfografiyeyn va punktuatsiyeyn g`aydabı gozetya`.
4.1.2.	Hərfbışın elementbiyiy va çına konfigurasiya huvuyıni xattıl-alla gıts`ın qotkuda oyk`an.	Xənni va k`inni "X" hərfın elementbiyiy konfiguratsiya huvuyıni q`aydayka xattıl-alla gotkuda gıts`ın oyk`an.

MOTIVASIYE

Mə`əlim: – Zı həşde şok`le at`saxhaybı ehəs, şu mançın cavabbı t`abal he`e.

- *Yəqni yi`q`nee k`umk`um qooxhar (Bulax)*
- *Xəmdə qığeedaç`e, miç`eed ayk`an (xənebi)*
- *K`umk`um ooxhan, gırtısbı hooxhar (xurma)*

Uşaxaaşə ats`axhaybışın cavabbı t`abal ha`a.

Mə`əlliməe şikıl cavabıs sik`ı qopk qaa`a .

– *Uşaxar, cavabbışə x hərf vobee?*

Fənbışdı areedın integrasiya (H.b.)

Azərbaycanni Devletın atributbı nenbine?

– *Xəne neni atributbişəe vobna?*

QƏTQİY

(St. 2.2.1.) Uşaxaaşiklə kitabıni 34-səiyf. huvuna çapıkayiy xıleka obk`unna "X" hərfiqa fıkır hivleva eyhe. Huvuyın kalymabı 1-tapşırıgeedın uşaxaaşə hecabışikva qədəqqə.

Qiyğa uşaxaaşik`le "X" hərfikan yiqbışdı xivaaşın dobi yik`el qale`eva eyhe: Müxəx, Mamrux, Gudbarax, Cınıx, Muslax, Mixxeg.

Azərbaycanni rayonbışın dobi eyhe:

Uşaxar 2 gruppluqa bit`a`looxhe.

Har grupençə cavabbı sang`vee eyhi.

Geed cavabna grup g`amooxhena.

Q`İYMATIN HUVUY

MK ögee huvuyıni q`iymatbışın huvuy cədvalybişəeqa ilyaakı, şagirdni ats`aalıs q`iymat gıviyxhe.



kitabena səiyfa 34

Məzmunun standartı		Xətq`ıyn maq`sadbı
1.1.2.	K`ırı huvuyına fıkır nəxubna vuxhay eyhi (mançını hək`ee cuna fıkır eyhi)	Ats`anı faktbışılqa qırzıl k`ırı huvuyına fıkır nəxubna vuxhay eyhi.

3.1.1.	Mətnəe qızaxxını ts`ennı karbişisiy hadisebişis dobi giyxhi.	Şagirdin ogeq`a kadıyn əşyabı mətinə huvuyn şıklini ançe tabal hı`ı, neni mənəyē işləmişka atsaxa dobi helenbı.
3.2.2.	Kalymabı qotkuda eyhi qədəqqə.	Uşaxee yuşeyn sesbı curayna va hecayni ad eyhenbı.
4.1.2.	Hərfbişin elementbiyyı va çina konfigurasiya huvuyni xattıl-alla gıts`ın qotkuda oyk`an.	Xənni va k`inni “Xh” hərfin elementbiyyı konfiguratsiya huvuyni q`aydayka xattıl-alla gotkuda gıts`ın oyk`an.

MOTIVASIYE

Mə`allim uşaxar, zı şos sa şeç`qəbqəs. Su “xh” hərfin kalymabı yik`el huvace (kalymabı qıvxha, qıxhre, veexhenbı)

Nen kalymabıyyı şeç`e q`öni yəqqee eyhi. (kalymabı: qıxhre, qıvxha)

Taq-taq, taq

Şi xəb qıvxha zəhmətıl

Qıxhre k`aşiy taq-taq, taq

Fabrik`bişee, çolbişee,

Veexhenbı şı har işee.

Şi xəb qıvxha zəhmətıl

Qıxhre k`aşiy taq-taq, taq! (S. Cəfərov)

QƏTQIY

(St. 2.2.1.) Uşaxaşıq`le kitabni 35 səiy. q`oma xıleka va çapıka obk`kunni xəbni va k`inni “Xh” hərfin fikir hivleva eyhi. “Xh” – q`öni işaraykvi oyk`an.

Təpşirix 1. Huvuyn sxembı qədəqqə, “Xh” hərfin cıga t`abal haa`a.

Təpşirix 2. Uşaxar çütbişılqa bıt`alavxha hiuvaaguy huvaga. Neni çüte zarada “Xh” hərfin kalymabı dafta-reeqa geed otk`unee, man çüt g`amexhen.



kitabena səiyfa 35

Q`İYMATIN HUVUY

MK ögee huvuyni q`iyatbişin huvuy cədvəlybişeeqa ilyaakı, şagirdni ats`aalıs q`iyat gıviyxhe.

26 DARS

[Ç] sesiy hər

1 sə`ət

Məzmunun standartbı		Xətq`ıyn maq`sadbı
1.1.2.	K`ırı huvuyna fikir nəxubna vuxhay eyhi (mançini hək`ee cuna fikir eyhi)	Ats`ani faktbişılqa qırzıl k`ırı huvuyna fikir nəxubna vuxhay eyhi.
2.1.1.	Fikir huvuyni karbişdi va hadisabişdi hək`ee sikilybişeeqa ilyaakki yuşenaa`a.	Sikile ye hək`edad g`acuyı karbişdi va hadisabişdi hək`ee yuşenaa`a (e).
3.1.1.	Mətnəe qızaxxını ts`ennı karbişisiy hadisebişis dobi giyxhi.	Şagirdin ogeq`a kadıyn əşyabı mətinə huvuyn şıklini ançe tabal hı`ı, neni mənəyē işləmişka atsaxa dobi helenbı.
3.2.2.	Kalymabı qotkuda eyhi qədəqqə.	Uşaxee yuşeyn sesbı curayna va hecayni ad eyhenbı.
3.2.5.	Mətnəna əsas fikir vats`avxha yik`el avxhuna xhinne yuşanaa`a.	Mətnəni əsas fıkrbişika bağıl sualbişis cavabbı qeli.
4.1.2.	Hərfbişin elementbiyyı va çina konfigurasiya huvuyni xattıl-alla gıts`ın qotkuda oyk`an.	Xənni va k`inni “Ç” hərfin elementbiyyı konfiguratsiya huvuyni q`aydayka xattıl-alla gotkuda gıts`ın oyk`an.

MOTIVASIYE

Şi g'iyına “Ç” hərf əlğəə. Şikleqa ilyaake. Uşaxar kar qoyxarni cigayk`le hicon eyhen? Maa`ad “Ç” hicon eyxhen? (*otxhanan kar, eveceyhi*)

Uşaxar gruppabışılqa curavxha con cavabbı hazıra`a. Sualbışıs zarada cavab quvuna grup ts`eppiyna cıga avqaaqqa. (ts`irğad, eveciy, lahar). Mə`əllime uşaxaaşık`le “Ç”-kan kalymabı t`abal he`e eyhi. Qıyğad yuşeni`iy.

Uşaxaaşe şikilike mətn hi`ı yuşenaa`a.

QƏTQIY

(St. 2.2.1.) Uşaxaaşe kitabını 36 səiyf. huvuyını “Ç” hərfna çarına, xileka obk`unni, xənni, kinni formaylıqa fikir hooli. Huvuyini: çekmabı, çeynik, çik`, çixen, çuru, çin kalymabişda sxem açuxaa`a, “Ç” hərfna cıga vats`ooxhi.

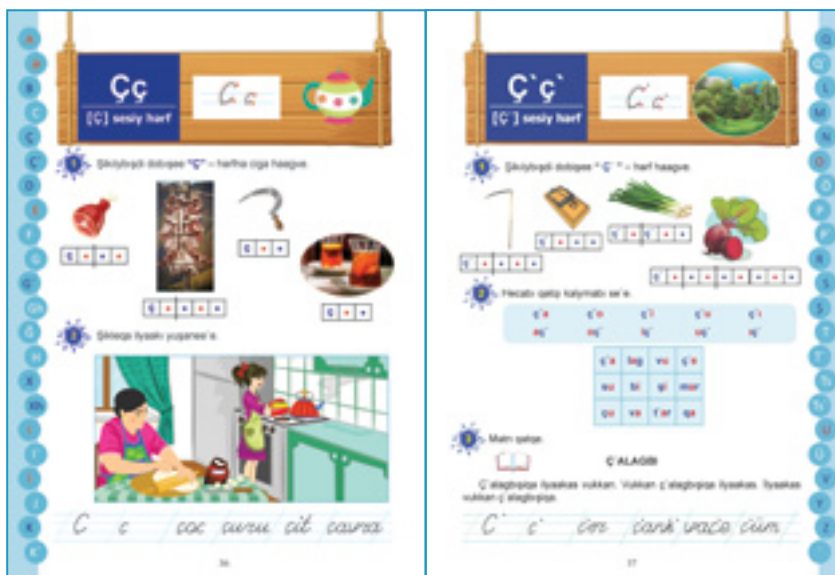
Tapşırıx 1. “Ç” hecabı ha`a: ça, çı, çı, çu

Uşaxaaşe hecabışike ça, çe, çu, çı kalymabı ha`a . Çütbi savayiy zarada t`abala`as. Qıyğ`ad ıxhayni kalymabişike g`oşa kalymabı ha`a.

Çik – t`eleyñ çik

Çuru – danayñ çuru

Çey – Zakatalayñ çey



kitabena səiyfa 36

kitabena səiyfa 37

Q`İYMATIN HUVUY

MK ögee huvuyini q`iymatbışın huvuy cədvalybişeeqa ilyaaki, şagirđni ats`aalis q`iyamat gıyixxe.

27 DARS

[Ç] sesiy hərf

1 sə`at

Məzmunun standartbı		Xətqı`ıyn maq`sadbı
1.1.2.	K`ırı huvuyına fikir nəxubna vuxhay eyhi (mançini hək`ee cuna fikir eyhi)	Ats`ani faktbışılqa qırzıl k`ırı huvuyına fikir nəxubna vuxhay eyhi.
3.2.1.	Xurun mətnbı qotkuda qədəqqə.	Xurun mətnbı qədəqqəñ`ə orfoepiyeyñ g`aydabı gozetya`a.
3.2.5.	Mətnena əsas fikir vats`avxha yik`el avxhuna xhinne yuşanaa`a.	Mətneni əsas fıkrbışıka bağı sualbışıs cavabbı qeli.
4.1.1.	Hərfbuyiy kalymabı qotkuda oyk`an.	Şagirdee yazı oyk`anang`a orfoqrafiyeyñ va punktuatsiyeyñ g`aydabı gozetya`.
4.1.2.	Hərfbışın elementbiyiy va çına konfigurasiya huvuyini xattıl-alla gıts`ın qotkuda oyk`an.	Xənni vak`inni “Ç” hərfin elementbiyiy konfiguratsiya huvuyini q`aydayka xattıl-alla gozkuda gıts`ın oyk`an.

MOTIVASIYE

- Uşaxar, zı, şos, sa misaala eyhes?
- Şu ehe, mana misaala nişini hək`eeyiy?
- Mə`na hicoyiy?
- Ç`ərıke ç`ıl qaa`a, ç`ilikeb alaxhar (Mə`na k`inni karake xəđın kar qa`uy).
- Mani misaalee nekki geed nen sesiy giyxhe? (ç`ərıke, ç`il, ç`ilikeb).

QƏTQIY

(St. 2.2.1.) Uşaxaşik`le kitabını 37-səiyfeeni xıleka va çapıka obk`unni xənni va k`ınnı “Ç” hərfiqa ilyaakeva eyhe. Qiyga 1-tapşırıgeedin “Ç” hərfikan kalymabı bıkırda va hecabışılqa cura`u qədəqqə. Dets`ani kalymabişda mə`na eyhe.

Tapşırıx 2. Uşaxaşe “ Ç ” hərfikan hecabı qədəqqə. Qiyğad sınıf çütbişılqa bit`ala`u tapşırıgeeni hecabışıke kalymabı sa`a

Neni çüttin geed kalymabı he`ee, manbı g`amooxhenbı. (*ç`alag, vuç`e, ç`ıva, şımar, suva*)

Q`İYMATIN HUVUY

MK ögee huvuyıni q`iymatbışın huvuy cədvalybışeeqa ilyaakı, şagirdni ats`aalıs q`iymat gıviyxhe.

28 DARS

[F] sesiy hərf

1 sə`at

Məzmunun standartbı		Xətqı`ıyn maq`sadbı
1.1.2.	K`ırı huvuyına fikir nəxubna vuxhay eyhi (mançını hək`ee cuna fikir eyhi)	Ats`ani faktbışılqa qırzıl k`ırı huvuyına fikir nəxubna vuxhay eyhi.
2.1.1.	Fikir huvuyıni karbışdı va hadisabişdı hək`ee sikilybışeeqa ilyaakkı yuşena`a.	Sikile ye hək`edad g`acuyni karbışdı va hadisabişdı hək`ee yuşena`a (e).
3.2.1.	Xurun mətnbı qotkuda qədəqqə.	Xurun mətnbı qədəqqəng`ə orfoepiyeyn g`aydabı gozetya`a.
3.2.2.	Kalymabı qotkuda eyhi qədəqqə.	Uşaxee yuşeyn sesbı curayna va hecayni ad eyhenbı.
3.2.5.	Mətnena əsas fikir vats`avxha yik`el avxhuna xhinne yuşanaa`a.	Mətneni əsas fıkrbışıka bağı sualbışıs cavabbı qeli.
4.1.1.	Hərfbuyiy kalymabı qotkuda oyk`an.	Şagirdee yazı oyk`anang`a orfografiyeyn va punktuatsiyeyn g`aydabı gozetya`.

MOTIVASIYE

Şi ğiyına əlgəna “F” hərf. Naft kalymeeb mana vobna. Zı şos naftni hək`eena şeç` qəbqəs. K`rı alixhxhxheyın. Sualbışıs cavabbı hazire`e. – Uşaxar nya`a naftıkle k`arın k`ınyaağə, g`ızıl eyhi? – Naftıka hıcon ha`an?

Naft

*Çanod ğu yışdı ölkayn!
Ç`ucob hooli har tikayn!
Yiğıs ts`edin sa fantan
Yiğıs xədn sa fantan
Fabrik, zavod traktor*

*Maşın dazgah şen motor
Naft dena işlemiş dexhi,
Dexee dayanmış eexhi,
Yışdı ölkayn conod ğu
K`arın k`ınəəğə vod gu!*

Sualbı: – Cagvaran k`ınyaağə vodunne?
– Man hıcone?
– Fantan nəxduniy?
– Karbişe hıcon?

Sualıs kalymayn cavab gele (Naft bəmbək k`ınəəğə, fabrik, zavod, traktor? Man karbı nəxdunbuyiy, neni sayağılənbuyiy (əlamat hagva, k`arın, k`ınyaağə, cagvaran, axhuyn yugun)



kitabena səiyfa 38

QƏTQIY

(St. 2.2.1.) Uşaxaşe kitabını 38 səiyfee huvuyıni “F” hərfni formabişıqa çapına, xılekana ilyaakı, yik`ee huvace. (xəbna, kınna) . Qiyğad sxembışee “F” hərfına cıga haagva, kalymabı qədəqqə.

Tapşırıx 1. “F” hərfıka hecabı qədəqqə. “F” hərfıka kalymabı ha`u daftareeqa öyk`an. Ek`ra tamxhana g`amexhena.

Q'İYMATIN HUVUY

MK õgee huvuyı q'ıymatbıŝın huvuy cädvalyбіŝeeqa ilyaakı, ŝagirdni ats'aalis q'ıymat gıviyxhe.

29 DARS

[G] sesiy hãrf

1 sã`at

Mãzmunun standartbı	Xãtqı`ıyn maq`sadbı
2.1.1. Fıkr huvuyı karbıŝdı va hadisabıŝdı hãk`ee sikilyбіŝeeqa ilyaakkı yuŝena`a.	Sikile ye hãk`edad g`acuyı karbıŝdı va hadisabıŝdı hãk`ee yuŝena`a (e).
3.2.2. Kalymabı qotkuda eyhi qädãqqã.	Uŝaxee yuŝeyn sesbı curayna va hecayni ad eyhenbı.
4.1.1. Hãrfbuıyyı kalymabı qotkuda oyk`an.	ŝagirdee yazı oyk`anang`a orfografiyeyn va punktuatsiyeyn g`aydabı gozetya`.
4.1.2. Hãrfbıŝın elementbiyyı va çina konfigurasiya huvuyı xattıl-alla gıts`in qotkuda oyk`an.	Xønı va k`ınnı “G” hãrfın elementbiyyı konfiguratsiya huvuyı q`aydayka xattıl-alla gotkuda gıts`in oyk`an.

MOTIVASIYE

Mã`allime ŝeç` qãbãqqã.

Gadeys geeb gev vukkanva,

Dekkee cus gev alıvŝu.

Gev xebqıvxha g`arg vuxha,

Meeb gev vukkanva geŝŝu.

Mã`allime sualbı heli:

– ŝeç`ee neni hãyvanni hãk`eeıyyı gaf`alhdã?

– Gev kalyma neni seŝekayiy giyğal?

– ŝeç`ee sok`le medin “G” hãrfıkan kalymabı nenbin g`ayxhı?

(Uŝaxaaŝee eyhen: gadeys, geeb, g`arg, geŝŝu)

ŝok`le hãyvanaaŝdı hãk`ee nen ŝeç`bı, ats`axhaybı, dekkaaŝın uvhiybı ats`a. Ats`ang`vee eyhen. Mã`allime kumagıs yic giyğal.

Gev

Gev qãd vob g`ookal-g`ook`al

Jı bağee avt`ul hoot`al

Emliğis qısmat mooxhe

Bã-bã uvhu adee goot`al



kitabena sãiyfa 39

QËTQIY

Uŝaxaaŝık`le kitabnı 39-sãiyfee obk`unni xıleka va çapıka, xãbna va k`inna “G” hãrf nãxbiy obk`unva ilyaakeva eyhe. Eyhen: Azarbaycanni mizel mani “G” “Gy” xhinne xãbãqqã va ook`an.

Farq` ats`axhe: yiqsmee “G” it`umün ses vodun. Qiyğã “G” hãrfıkan tapŝırığbı ha`a.

Tapŝırıx 1. sxembıŝeedın kalymabı bıkırda va hecabıŝıka qädãqqã.

Tapŝırıx 2. Cumlebı qätqãŝ ilekka. Ts`etta kalymabı bıkırda va hecabıŝılqa curu`u qädãqqã. Uŝaxaaŝıs tapŝırıx heli: “G” hãrfıkan curayn, ilgẽçuyın kalymabı deŝ, ilgẽdeç`uyn kalymabı eheva ilekka.

Sınıf 3-gruppyaylqa cura`a. Har gruppays ikdekan tapŝırıx heli:

1-grupp: “G” – hãrfıka kalymabı q`oma. **2-grupp:** “G” – hãrfıka kalymabı yı`q`nee

3-grupp: “G” – hãrfıka kalymabı yı`q`ãl. (Gal, gurt, gimn, mıga, liga, urg, g`arg)

OTK`UNIY

Kitabnı 39-sãiyfee huvuyın yazıbı oyk`an.

Q'İYMATIN HUVUY

MK õgee huvuyı q'ıymatbıŝın huvuy cädvalyбіŝeeqa ilyaakı, ŝagirdni ats'aalis q'ıymat gıviyxhe.

Mәzmunun standartbı		Xәtqı`ıyn maq`sadbı
2.1.1.	Fıkrı huvuynı karbışdı va hadisabışdı hәk`ee sikilybışeeqa ilyaakkı yuşenaa`a.	Sikile ye hәk`edad g`acuynı karbışdı va hadisabışdı hәk`ee yuşena`a (e).
3.2.2.	Kalymabı qotkuda eyhi qәdәqqә.	Uşaxee yuşeyn sesbı curayna va hecayni ad eyhenbı.
4.1.1.	Hәrfbuyıy kalymabı qotkuda oyk`an.	Şagirdde yazı oyk`anang`a orfografiyeyn va punktuatsiyeyn g`aydabı gozetya`.
4.1.2.	Hәrfbışın elementbiyyıy va çına konfigurasiya huvuynı xattıl-alla gıts`ın qotkuda oyk`an.	Xәnni va k`ınni "Gh" hәrfın elementbiyyıy konfiguratsiya huvuynı q`aydayka xattıl-alla gotkuda gıts`ın oyk`an.

MOTIVASIYE

Mә`әllime dekkaaşın uvhuybı eyhe:

- Ç`ak`ınbışdı aree ghalike-alla ulymoyzar.
- Ghaleqa ilyakkana des.
- Dekkaaşın uvhyıbyı nişini hәk`eedıy?
- Mani uvhuybışike nenkena misaala haa`a?
- Ghalike alla, ghaleqa kalymabışee ts`ettiyn ses neniy?
- Man xhuleni işaaraykayıy oyk`an?

QƏTQIY

(St. 1.2.1.) Uşaxaaşık`le kitabni 40 säyfee huvuynı çapık`anayiy yazıykana "Gh" hәrfis fıkrı huvleva eyhi. Manbı nәxüd otk`un ıxhays fıkrı hivle. Ghal, ghadır, gham kalymabı sxemençe qәdәqqә. Hecabışıs fıkrı hooli.

Tapşırıx 1. Uşaxaaşe kalymabı hecabışıka qәdәqqә.

Tapşırıx 2. Uşaxaaşık`le çokle ats`anı "Gh" hәrfnani kalymabışıka g`oşa kalymabı ha`a.

Sınıf 2-ni grupulqa bıt`alexhi. Kalymabı zarada uvhuna grup g`amooxhena. Mә`әllime mişalis kitabeni 2-tapşırıgeedin g`oşa kalymabı qәdәqqә. Eyhen say, raq`ambışıka ok`ne. Masalan, yights`ale, yighid`esın xav.



kitabena säyifa 40

Q`IYMATIN HUVUY

MK ögee huvuynı q`ıymatbışın huvyu cәdvalybişeeqa ilyaakı, şagirdni ats`aalis q`ıymat gıvıyxhe.

Mәzmunun standartbı		Xәtqı`ıyn maq`sadbı
2.1.1.	Fıkrı huvuynı karbışdı va hadisabışdı hәk`ee sikilybışeeqa ilyaakkı yuşenaa`a.	Sikile ye hәk`edad g`acuynı karbışdı va hadisabışdı hәk`ee yuşena`a (e).
3.2.1.	Xurun mәtnbı qotkuda qәdәqqә.	Xurun mәtnbı qәdәqqәnq`ә orfoepiyeyn g`aydabı gozetya`a.
3.2.2.	Kalymabı qotkuda eyhi qәdәqqә.	Uşaxee yuşeyn sesbı curayna va hecayni ad eyhenbı.
4.1.2.	Hәrfbışın elementbiyyıy va çına konfigurasiya huvuynı xattıl-alla gıts`ın qotkuda oyk`an.	Xәnni va k`ınni "H" hәrfın elementbiyyıy konfiguratsiya huvuynı q`aydayka xattıl-alla gotkuda gıts`ın oyk`an.

MOTIVASIYE

Uşaxar, insanaaşis, karbişis nen sualbın helenbı. Man sualbı neni hêrfikan giyğal? (Man sualbı “H” hêrfika giyğal, *hicone? haşune?*) Hêşdê şu çütbişilqa bit`aluvxha sanasang`us man sualbı hile. Qiyğa badaluvxhe. (Hayin hicone?, hayna, haşune? sualbı hile)

QƏTQIY

Uşaxaaşik`le 41-səiyfee huvuyı 1-ni tapşırıǵıqa fikir hivleva eyhe. “H” hêrf xıleka va çapıka nêxubiy ook`an vuxhay vats`avxhe kalymabişee eyhi. “H” hêrfına cıga eyhe. Kalymabı hecabışikı qətqê. Tapşırax 2. Mançis sualbı hile. Oyk`anni q`uval hêrfbı otk`unna sxem gyuvaaxan. Uşaxaaşik`le mani “H” hêrfika giyğalan kalymabişikı tapşırax heli. Geed kalymabı otk`unna g`amexhena. (Abak, karusel istifada ha`a)

Tapşırax 3. Horalay peşekar mexxa yuşen haa`as qöđni darsee hazirebxhe.

“H” hêrfıkan kalymabı kalymabı ok`ne.

Q`IYMATIN HUVUY

MK ögee huvuyı q`iymatbışın huvuy cədvalybişeeqa ilyaakı, şagirdni ats`aalıs q`iyomat gıviyxhe.



kitabena səiyfa 41

32 DARS

[K] sesiy hêrf

1 sê`at

Məzmunun standartbı	Xətqı`ıyn maq`sadbı
2.1.1. Fikir huvuyı karbişdi va hadisabişdi hêk`ee sikilybişeeqa ilyaakki yuşena`a.	Sikile ye hêk`edad g`acuyı karbişdi va hadisabişdi hêk`ee yuşena`a (e).
3.2.1. Xurun mätbnı qotkuda qədəqqə.	Xurun mätbnı qədəqqənq`ə orfoepiyeyn g`aydabı gozetya`a.
3.2.2. Kalymabı qotkuda eyhi qədəqqə.	Uşaxee yuşeyn sesbı curayna va hecayni ad eyhenbı.
4.1.2. Hêrfbışın elementbiyyı va çına konfigurasiya huvuyı xattıl-alla gıts`ın qotkuda oyk`an.	Xənnı va k`ınnı “K” hêrfın elementbiyyı konfiguratsiya huvuyı q`aydayka xattıl-alla gotkuda gıts`ın oyk`an.

MOTIVASIYE

Mə`allımee ek`da uvhuy qədəqqə.
K`onay suvalqa k`onaqa hark`ın.
K`onay suval k`on dena qa`ark`ın.
 – *K`onay suvalqa nişisne hark`ın?*
 – *K`onay suval nya`a qa`ark`ın?*
 – *Şeç`ee nen sesiy geed g`ıyxhe?*
 – *Man ses neni kalymabişeeıy işlemişexhi?*

QƏTQIY

(St. 2.2.1.) Uşaxaaşik`le kitabnı 42-səiyfee huvuyı xıleka va çapıka obk`unrı xənnı va k`ınnı “K” hêrfıqa fikir hivleva eyhi. Mə`allımee eyhen ina`a k`ınnı hêrf sade” K” hêrfıke it`umba eyhes vukkan. K`ırı hile k-kar, kitab, kas va k`ırı, k`ımk`um, k`an: farq`vodée? (vod) k`-itumba, buğazee, ses sadaççen.

Tapşırax 1. Şıkilybişilqa ilyaakı k-kan kalymabı qədəqqə. Ts`etta bıkrırın kalymabı, qiyğad kalymabı hecabışilqa bit`ala`u. “K” hêrfısıs qotkuda ehıs fikir hoolı.

Tapşırax 2. Sınıf 3 grupulqa bit`alau 2 – esdi tapşırıǵeenı hecabışikı kalymabı sa`a. Zarada tamavxhana grup g`amooxhena.



kitabena səiyfa 42

Tapsırx 3. Ts`epa cumle bıkrba qəbəqqə.

Qiyğad cumlençe nekl qiyğın kalyma g`atsadk`un qədəqqə. Har yəqqe nekke qiyğın sa kalma axvasmee.

Q`İYMATIN HUVUY

MK ögee huvuyı q`iymatbışın huvuy cədvalybışeeqa ilyaakı, şagirdni ats`aalis q`iymat giviyxhe.

33 DARS

[I] sesiy hərf

1 sə`ət

Məzmunun standartı		Xətqi`yn maq`sadbı
3.1.1.	Mətnəe qızaxxını ts`enni karbışısıy hadisebışis do bı gıyxhi.	Şagirdin ogeq`a kadıyn əşyabı mətinə huvuyın şıklını ançe tabal hı`ı, neni mənaye işləmişka atsaxa do bı helenbı.
3.2.2.	Kalymabı qotkuda eyhi qədəqqə.	Uşaxee yuşeyn sesbı curayna va hecayni ad eyhenbı.
3.2.5.	Mətnəna əsas fıkır vats`avxha yik`el avxhuna xhinne yuşanaa`a.	Mətnəni əsas fıkırbışıka bağılı sualbışis cavabbı qeli.
4.1.2.	Hərfbışın elementbiyy va çına konfigurasiya huvuyı xattıl-alla gıts`ın qotkuda oyk`an.	Xənni va k`inni "I" hərfin elementbiyy konfigurasiya huvuyı q`aydayka xattıl-alla gotkuda gıts`ın oyk`an.

MOTIVASIYE

Uşaxar, i`mı`r, ilim, i`xna, I`sa kalymabı neni sesikayiy giyg`al (*i*).

Həşde dora "I" ses kalymee q`oma deş yı`q`nee, k`anek vodnan kalymabı yik`el qalya`as (*qi`nerke, gi`ye, yi`g*) Uşaxar, k`anek "I" "hərfinan kalymabı vodee? (Desod)

Şak`le kalymabışee "I" hərfna cıga vat`şavxhana (*q`oma, yi`q`nee*) Mani kalymabışis nen sualbı gıxhxhess eyxhi? (*hi`co?, haşu?*) q`i`nerke hico?

Qi`nerke

*Anji sahareençe Qornıy Mahalqa,
Xoşgeldi ğu, alıvxuna Qi`nerke!
Yiğna şöhle gibxhu vob har suralqa,
Şekeeqa, Şirvanqa, Çərqa, Qi`nerke`.*

İnteqrasiya H.b. (St. 2.1.1.) Yisseda qı`nerkeyn hico işniy g`ooçi. Mance poct is gooci vuxha (*xabar, mə`lumat sit`oyıni g`elik ayı`ıl məktub xhinne g`ixelenniy*)

QƏTQIY

(St. 2.1.1.) Uşaxaaşe kitabeeni 43 səiyfee huvuyı xənni, k`inni xleka, çapıka obk`unni "I" hərfiqa ilyaaka, yik`el aqqaqqa "I" hərfinan kalymabı qədəqqə.

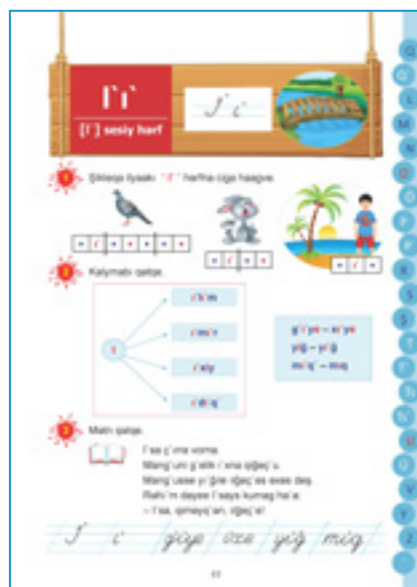
Tapsırx 1. (St. 4.1.2., 4.1.5.) Kalymabı hecabışılqa bit`al ha`u qədəqqə. Kalymabışeeena samit hərfna cıga badal hav`u qədəqqə. Sait ses badal ha`a *ğı`ye-xı`ye, yiğ`-yiğ, mı`ğ-mı`q*

Tapsırx 2. Mətn qədəqqə

"I"-kan kalymabı eyhe. Mançis sualbı hele. Haşu?, hico?

Q`İYMATIN HUVUY

MK ögee huvuyı q`iymatbışın huvuy cədvalybışeeqa ilyaakı, şagirdni ats`aalis q`iymat giviyxhe.



kitabəna səiyfa 43

Məzmunun standartı		Xətqi iyn maq`sadı
3.1.1.	Mətnəe qızaxxını ts`enni karbişisiy hadisebişis doı giyxhi.	Şagirdin ogeq`a kadiyn əşyabı mətine huvuyın şıklını ançe tabal hı`ı, neni mənaye işlemişka atsaxa doı helenbı.
3.2.2.	Kalymabı qotkuda eyhi qədəqqə.	Uşaxee yuşeyn sesbı curayna va hecayni ad eyhenbı.
3.2.5.	Mətnəna əsas fikir vats`avxha yik`el avxhuna xhinne yuşanaa`a.	Mətnəni əsas fıkrbişikə bağı sualbişis cavabbı qeli.
4.1.2.	Hərfbişin elementbiyiy va çina konfigurasiya huvuyını xattıl-alla gits`in qotkuda oyk`an.	Xənni va k`inni “J” hərfin elementbiyiy konfiguratsiya huvuyını q`aydayka xattıl-alla gotkuda gits`in oyk`an.

MOTIVASIYE

Şok`le “J” hərfikən kalymabı geedne ats`a? Şavuk`len geed ats`a? (Uşaxaaşik`le 3-4 kalymayle hexxada ats`a deş)

Mə`əllim: – Nya`a “J” hərfikən kalymabı geed deş. Uşaxaaşe kalymabı eyhe. Ats`axhen mani hərfikən kalymabı k`ilda ıxhay.

QƏTQIY

(St. 2.1.1.) Uşaxaaşik`le 44 səiyfee huvuyını çap va xıleka obk`unni “J” hərfiqa ilyaake, fikir hivleva eyhi.

Təpşirix 1. Şikilek avudun kalymabı qədəqqə. Mə`əllime izah heli. Eyhen: “J” hərfikən kalymabı yiqsumunbı deşodonbı. Man kalymabı menni mizaaşike qadıynbı, alyat`uynbı vodunbı.

Təpşirix 2. Uşaxaaşe g`oşa kalymabı ha`a. Mesaj oyk`an, əjdahayn garaj, 1000 tiraj, g`üman jaket, xəbna jurnal.

Təpşirix 3. Laçın jurnaleençe mətn qədəqqə.

Mançik akaran cokedğanna 3-4 cumleykan mətn hazira`a, yuşen ha`a.

OTK`UNİY

(St. 4.1.2.) Kitabeniş iş daftareedın “j” hərfikən yazıbı oyk`an.



kitabena səiyfa 44

Q`İYMATIN HUVUY

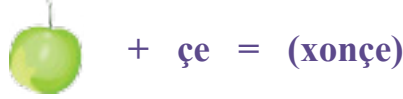
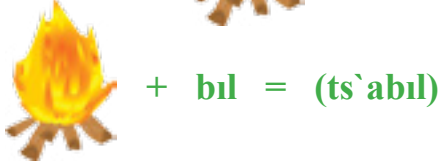
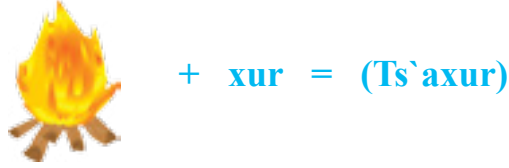
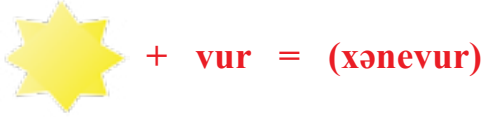
MK ögee huvuyını q`iymatbişin huvuy cədvəlybışeeqa ilyaakı, şagirdni ats`aalıs q`iymat giviyxhe.

3 – K`INİN SUMMATİV

1. Alifbee deşin hərbı hagve.

Xh	Q q	G g	Qh	K k	Яя
Ts	G`h ğh	Hh	G`g`	Rr	Ww
P`p`	Ə ə	Ě ě	Ǧ ǧ	K v	Vv
Γı`	T` t`	Zz	Q`q`	I ı	ÖÖ
Ç`ç`	Ts` ts`	Yy	Ə ə	Xı	Xx

2. Şıkıybişis hecabı qıts`in, kalymabı he`e.



3. Kalymabişin carga bıkrı he`e.

1. Dama, dergah ... , ... ,
2. Lezan, k`at`len, ... , ... ,
3. Q`adal, ç`üm, ... , ... ,
4. Gımıl, uğal, ... , ... ,

4. Hecabı qotkuda gıts`ne.

Çu	Le	k`an	(çubalbı)
K`o	bal	ke	(k`orak`an)
Q`a	ra	bı	q`alezım
Qı`	ner	zım	qı`nerke

DARSBİŞİN SƏ`ƏTBİŞİLQA BİT`ALİ`İY

IV BİT`ALİ`İY

Q`, Ö, P, P`, T, T`, Ts, Ts`, Ü, C, Ğ HƏRFBI

Dars №	Kitabedinbı	Məzmunun standartbı	Sə`ətbışin say	Kitabena səiyfa	MK səiyfa
35.	[Q`] sesiy hərf	3.2.1., 3.2.2., 4.1.1., 4.1.2.	1	45	48
36.	[Ö] sesiy hərf	3.2.1., 3.2.2., 4.1.1., 4.1.2.	1	46	48-49
37.	[P] sesiy hərf	3.2.1., 3.2.2., 3.2.5., 4.1.1., 4.1.2.	1	47	49-50
38.	[P`] sesiy hərf	3.2.1., 3.2.2., 3.2.5., 4.1.1., 4.1.2.	1	48	50-51
39.	[T] sesiy hərf	3.2.1., 3.2.2., 3.2.5., 4.1.1., 4.1.2.	1	49-50	51-52
40.	[T`] sesiy hərf	3.2.1., 3.2.2., 3.2.5., 4.1.1., 4.1.2.	1	51-52	52-53
41.	[Ts] sesiy hərf	3.2.1., 3.2.2., 3.2.5., 4.1.1., 4.1.2.	1	53-54	53-54
42.	[Ts`] sesiy hərf	3.2.1., 3.2.2., 3.2.5., 4.1.1., 4.1.2.	1	55	54-55
43.	[Ü] sesiy hərf	3.1.1., 3.2.5., 4.1.1., 4.1.2.	1	56	55-56
44.	[C] sesiy hərf	3.2.2., 3.2.5., 4.1.1., 4.1.2.	1	57	56
45.	[Ğ] sesiy hərf	3.2.2., 3.2.5., 4.1.1., 4.1.2.	1	58	57
K`INİN SUMMATİV			1		58
Gırgıda			12 səiyfa	14 səiyfa	11 səiyfa

Məzmunun standartı		Xətqı`ıyn maq`sadbı
3.2.1.	Xurun mətnı qotkuda qədəqqə.	Xurun mətnı qədəqqənq`ə orfoepiyeyn g`aydabı gozetya`a.
3.2.2.	Kalymabı qotkuda eyhi qədəqqə.	Uşaxee yuşeyn sesbı curayna va hecayni ad eyhenbı.
4.1.1.	Hərfbuyıy kalymabı qotkuda oyk`an.	Şagirdde yazı oyk`anang`a orfografiyeyn va punktuatsiyeyn g`aydabı gozetya`.
4.1.2.	Hərfbışın elementbıyiy va çına konfigurasiya huvuyıni xattıl-alla gıts`m qotkuda oyk`an.	Xənnı va k`ınnı “Q” hərfin elementbıyiy konfiguratsiya huvuyıni q`aydayka xattıl-alla gotkuda gıts`m oyk`an.

MOTİVASİYE

Uşaxar, zı şos sa bayatı qəbqəs.

Şeni suvena vəq`ə

Tavasaredın q`əq`ə.

Nimee micaydayıy vod

Yışdı **çocun** aq`va. (isdağın)

Sual: – *vəq`ə, q`əqə, aq`va* kalymabışee nekki dağamda it`umda g`ıyxhen ses neniy (q`)

– Su medin kalymabı ehe, maa`ad “Q” ses giyxhece? (*q`uq`, q`ats`, boq`*)

– Şok`le simğiriybı, bayatı ats`anbıne?

Huye hivle (fikırramışavxhe) q`-kana bayatı eyhe.

Mə`əllime uşaxaaşike ses qiğdeç`uva vucee qəbəqqə.

Ərrana can ərrana, [Aran, Azarb.]

Abçe q`oç`e q`ərana.

Çocee eç abayle

Q`öyid aq`va ç`ərana.

– “Q” – sesekan kalymabı ehe? (*q`oç, q`ərana, aq`va*)

Uşaxar “Q”-ses eyheng`ə, man it`umda ehəs ıkkən, çurubı sadçes ıkkən.

QƏTQİY

(**St. 2.2.1.**) Uşaxaaşik`e kitabni 45-səiyf. huvuyıni çapıka va xıleka obk`ınnı xənnı va k`ınnı “Q” hərfin nəxub obk`un vuxhay fikir hivleva eyhe.

Tapsırıx 1. Kalymabı sikilybışıqa ilyaakı qədəqqə. Kalymabışee “Q” hərfinə ciqa haagva (*q`oma, yı`q`nee, ka`nek*).

Tapsırıx 2. “Q” hərfinə hecabı qədəqqə. Hecabışike kalymabı sa`a (q`ələba q`ıtye, q`ərab, q`ıtyebı va med) Uşaxaaşis ats`axhay qəbəqqə. Mançin cavab qiyğən (uleppı).

Tapsırıx 3. Uşaxaaşis mə`əllime mətn qədəqqə. Qiyğad 3-4 uşaxısqə qətqəs ilekka. Səhbı qa`a. “Q” hərfinəni kalymabışis fikir hooli. Dets`anı kalymabışda mə`na acuxaa`a.

Q`İYMATIN HUVUY

MK ögee huvuyıni q`iymatbışın huvuy cədvəlybışeeqa ilyaakı, şagirdni ats`aalıs q`iymat gıviyxhe.



kitabena səiyfa 45

Məzmunun standartı		Xətqı`ıyn maq`sadbı
3.2.1.	Xurun mətnı qotkuda qədəqqə.	Xurun mətnı qədəqqənq`ə orfoepiyeyn g`aydabı gozetya`a.

3.2.2.	Kalymabı qotkuda eyhi qədəqqə.	Uşaxee yuşeyn sesbı curayna va hecayni ad eyhenbı.
4.1.1.	Hərfbuyiy kalymabı qotkuda oyk`an.	Şagirdee yazı oyk`anang`a orfografiyeyn va punktuatsiyeyn g`aydabı gozetya`.
4.1.2.	Hərfbışın elementbiyyiy va çına konfigurasiya huvuyıni xattıl-alla gıts`ın qotkuda oyk`an.	Xənni va k`ınni “Ö” hərfin elementbiyyiy konfiguratsiya huvuyıni q`aydayka xattıl-alla gotkuda gıts`ın oyk`an.

MOTIVASIYE

G`ıyna şı “Ö” hərflığevç`es. Zı seç` gəbqəş. Şunad mançedın “Ö” hərfikən kalymabı yike`l huvaces. Q`ı`dmına şit`yar.

Mik`alla gibxhımeega Axva şaka sa qənar
Turuğ turuğ ördagar, Dyuguexha kolee g`önar
G`üməni ölkeeqa ayk`an, Şit`arad immeyhicad,
Aleexi qəhnad g`azar Geed yamanın sixnarar

(S. Cəfərov)

– Uşaxaar nen kalymabıyyı “Ö” hərfikən? (ördagar, ölkeeqa, g`önar) g`onar hıcon? (Suvana şit`)

QƏTQIY

Uşaxaaşda fıkır kitabını 46 səhiyfeeni q`oma huvuni xənnıyyı kinni, çarıka va yazıyka obk`unni “Ö” hərfilqa g`uxooli.

Tapsırax 1. Sxemeedın kalymabı qədəqqə: xə, q`olle, xəv. Dağayd huvuyın hecabı qədəqqə, qıyğad mə`na açuxaa`a.

Tapsırax 2. Huvuyıni kalymabı qədəqqə, qıyğad g`oşa kalymabı qədəqqə.

Mizen g`ayda **4.1.1**

“Ö” ses Azərbaycanı mizel oğıyl, yiqsumee yı`q`əl eyhi. Kalymabı Azərbaycanı mizel xhinne qımədaqqa.

Örüş – örüş

az ts`ax

Tapsırax 3. Mətn qədəqqə «Ö» hərfikəni kalyma bışın mə`nabı qıyghan. (Öğıyl, Ök`, g`ön, ördaqar, örüşul)



kitabəna səhiyfa 46

Q`İYMATIN HUVUY

MK ögee huvuyıni q`ıymatbışın huvuy cədvəlybışeeqa ilyaakı, şagirdni ats`aalıs q`ıymat gıvıyxhe.

37 DARS

[P] sesiy hərfl

1 sə`ət

Məzmunun standartbı		Xətq`ıyn maq`sadbı
3.2.1.	Xurun mətnbı qotkuda qədəqqə.	Xurun mətnbı qədəqqəng`ə orfoepiyeyn g`aydabı gozetya`a.
3.2.2.	Kalymabı qotkuda eyhi qədəqqə.	Uşaxee yuşeyn sesbı curayna va hecayni ad eyhenbı.
3.2.5.	Mətnəna əsas fıkır vats`avxha yik`el avxhuna xhinne yuşanaa`a.	Mətnəni əsas fıkırbışıka bağı sualbışıs cavabbı qeli.
4.1.1.	Hərfbuyiy kalymabı qotkuda oyk`an.	Şagirdee yazı oyk`anang`a orfografiyeyn va punktuatsiyeyn g`aydabı gozetya`.
4.1.2.	Hərfbışın elementbiyyiy va çına konfigurasiya huvuyıni xattıl-alla gıts`ın qotkuda oyk`an.	Xənni va k`ınni “P” hərfin elementbiyyiy konfiguratsiya huvuyıni q`aydayka xattıl-alla gotkuda gıts`ın oyk`an.

MOTIVASIYE

*Papugayın paxıl hav`u
Pisin pətax çiqava
Pəqiy`alla ha`as
Pelyang xhinnen patava*

Sual: – Huvuyıni şeire vuk`ledın kalymabı neni sesekayıy g`iyxhi?

Uşaxaaşe hiqiyallanı “P” sesnani karbışın do bı ts`its`i`ıynbı, goone sançına şikil ts`its`av`una.

QƏTQIY

(St. 2.2.1.) Uşaxaaşına fikir kitabni 47 səifeeni “P” hərfni çap, xileni formayı otk`nmi cigayqa huvuna (*paltar, palas, parç, pencak, sap`in*).

HUVAAGIY

Mə`əllime “P” sesnan kalyma eyhen, uşaxaaşe hini kalymeeni axreeni hərfika giyğalna kaylma eyhe.

Kalymabı duzgunda eyheni uşaxaaşis 1 bal hole. “P” sesnan kalymabı eyheni uşaxaşis 3 bal hoolena.

QƏTQIY

(St. 1.2.1.) Gruppabışikana iş

Uşaxar 3 destexa curavxha, mə`əllime huvuyıni sualbışis cavabbı qeli.

I deste: *Nen peşebıne şokle ats`anbı? Hamanı peşebışde hək`ee yuşenee`e?*

II deste: *Ç`ak`banang`a şu nena peşene seçmişaa`as? Nya`as?*

III deste: *Polis dexhe, haşu eyxhiye?*

Tapsırax 3. Şikleqa ilyaakı yuşenee`e. “Park”.

Yışdı rayone uftanın park`bı addacı vodunbı. Uşaxaaşis huvagasın yugun cigabı vodunbı. Yisin rayon serinin vodunva, inyaqa xepa insanar abaylenbı.

OTK`UNİY

(St. 4.1.1., 4.1.2.) Mə`əllime uşaxaaşis “P” hərfna ook`anasda forma daftareqa ok`neva uvhu.

Q`İYMATIN HUVUY

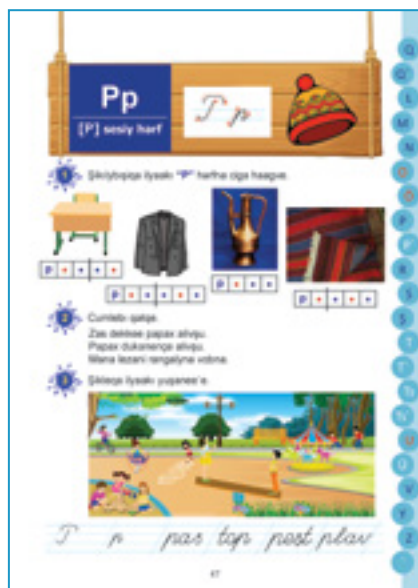
MK ögee huvuyıni q`iymatbışın huvuy cədvalybışeeqa ilyaakı, şagirdni ats`aalıs q`iymat gıviyxhe.

38 DARS

[P`] sesiy hərf

1 sə`ət

Məzmunun standartbı		Xətaq`ıyn maq`sadbı
3.2.1.	Xurun mətnbı qotkuda qədəqqə.	Xurun mətnbı qədəqqəng`ə orfoepiyeyn g`aydabı gozetya`a.
3.2.2.	Kalymabı qotkuda eyhi qədəqqə.	Uşaxee yuşeyn sesbı curayna va hecayni ad eyhenbı.
3.2.5.	Mətnena əsas fikir vats`avxha yik`el avxhuna xhinne yuşanaa`a.	Mətneni əsas fıkrbışika bağılı sualbışis cavabbı qeli.
4.1.1.	Hərfbuyiy kalymabı qotkuda oyk`an.	Şagirdee yazı oyk`anang`a orfoqrafıyeyn va punktuatsıyeyn g`aydabı gozetya`.
4.1.2.	Hərfbışın elementbıyiy va çına konfigurasiya huvuyıni xattıl-alla gıts`in qotkuda oyk`an.	Xənni va k`ınni “P” hərfin elementbıyiy konfigurasiya huvuyıni q`aydayka xattıl-alla gotkuda gıts`in oyk`an.



kitabena səiyfa 47

MOTIVASIYE

Mə`nayka gıts`ın ok`ne.

G`üman miz
Şap`k`ayn t`ap`an
Xekkan p`ız
T`ot`aşın p`alt`um
Q`ap`ına p`əp`əl

Sual: *Nen sesna nekki xəttə g`iyxhi?*
(P`ız, p`alt`um, p`əp`əl)

QƏTQIY

(St. 2.2.1.) Uşaxaaşe kitabni 48 səh. huvuyni “p” hərfni formaşığına çap, xılekana ilyaakı yik`ee huvace **(p`əpəl, k`ap`ık, t`ap`an, p`atron)** k`adaggə.

48 saifedın siftdadın tapşırığı haguyn hecabı g`atxhe.

48 saifedın **Tapşırız 2.** haguyn kalımbalı gətıxhe (g`üman p`alt`um t`otaşın t`ap`an)

Tapşırız 3. Hını sualıbışis çavab həllə.

– *Man şavun p`alıtımun?* – *Na`ad xattə p`tlumbı vod?*

– *Man nalxuldun p`a`tlumiy?*

HUVAAGIY

“Şava xəttə k`alymalı eyhes” huvaagıy giyğalan

Q`İYMATIN HUVUY

MK ögee huvuyni q`iymatbışın huvuy cədvəlybışeeqa ilyaakı, şagirdni ats`aalıs q`iymat gıvıyxhe.

kitabena səiyfa 48

kitabena səiyfa 49

kitabena səiyfa 50

39 DARS

[T] sesiy hərf

1 sə`ət

Məzmunun standartbı		Xətqi`ıyn maq`sadbı
3.2.1.	Xurun mətnbı qotkuda qədəqqə.	Xurun mətnbı qədəqqəng`ə orfoepiyeyn g`aydabı gozetya`a.
3.2.2.	Kalımbalı qotkuda eyhi qədəqqə.	Uşaxee yuşeyn sesbı curayna va hecayni ad eyhenbı.

3.2.5.	Mətnəna əsas fikir vats'avxha yik'el avxhuna xhinne yuşanaa'a.	Mətnəni əsas fkrbşika bağı sualıbşis cavabbı qeli.
4.1.1.	Hərfbuyiy kalymabı qotkuda oyk'an.	Şagirdə yazı oyk'anang'a orfoqrafıyeyn va punktuatsıyeyn g'aydabı gozetya'.
4.1.2.	Hərfbşin elementbiyyı va çına konfigurasiya huvuyını xattıl-alla gıts'm qotkuda oyk'an.	Xənni va k'inni "T" hərfin elementbiyyı konfigurasiya huvuyını q'aydayka xattıl-alla gotkuda gıts'm oyk'an.

MOTİVASİYE

Yişdi məhəllə xəbna tutana yiv vobna. Tut hitxiring'a man gekkan. Tutake yişdi adeeşe murabbayiy noç ha'an. Tutake ha'uyın har kar dorman vobna.

Sual: – *Neni yivni hək'ee yuşanaa'ayiy?* – *Tutun xayırbı?* – *Şok'le geed nen sesne g'iyxhi?*

QƏTQİY

(St. 4.1.2.) Səiyfeedın kalymabı qədəqqənbı (*tandur, tava, traktor, tursbı, tut, tank*)

HUVAAGIY

Stolnı ooqa negliyat vasitebşin (*vertolyot, avtobus, metro, motosiklet, taksibi*) şikilybı aq'vahına giyxhenbı. Stulusqaa qıxhaynı şagirdə sa şikil alyabat'ana, sikleni maşınən do eyhen, "T" hərf, doynı ab neni cigee vuxhay teyin haa'ana.

49 səiyfeedın 2 tapsırax. Kalymabı qətqə. (tar, tor, asta, lit, ustad, tam, tuva)

Tapsırax 3. Sikileqa ilyaak yuşenee'e (50 səiyfa).

"Teze sen"

Teze senın bayram zas ikkanan. Yişdu xızanın teze senın bayram geed yugda alğayhi. 31 dekabr ham teze sen vodun, ham Azərbaycanın Həmrəylik yiğ vodun. Şas teze sen teze arzubuşika ikkanan.

GRUPPABIŞİKANA İŞ

- *Uşaxar hişin hiçialon karbı çuraba*
- *Curayda eyxhen: xedın-k'inin, ts'oban-k'ivan, ek'in-baran, axtıyn-hikkiyn.*
- *Həşde zı şos kalymabi ehəsınbı, şu hini kalymabişis qotkuda qöön kalymabı eyhe.*
- *Çirçirana (g'arpız, top, verığ)*
- *Axtına (bina, yiv, suva, insan, nərdıvan)*
- *Ç'aran (ec, t'et', nar, turp, pamidor)*

OTK'UNİY

(St. 4.1.2.) Xəbna, k'ınna "T, t" hərfnə forma ook'ne.

Q'İYMATIN HUVUY

MK ögee huvuyını q'iymatbşin huvuy cədvəlybşeeqa ilyaakı, şagirdni ats'aalis q'iymat gıviyxhe.

40 DARS

[T'] sesiy hərf

1 sə'ət

Məzmunun standartbı		Xətq'ıyn maq'sadbı
3.2.1.	Xurun mətnbı qotkuda qədəqqə.	Xurun mətnbı qədəqqəng'ə orfoepiyeyn g'aydabı gozetya'a.
3.2.2.	Kalymabı qotkuda eyhi qədəqqə.	Uşaxee yuşeyn sesbı curayna va hecaynı ad eyhenbı.
3.2.5.	Mətnəna əsas fikir vats'avxha yik'el avxhuna xhinne yuşanaa'a.	Mətnəni əsas fkrbşika bağı sualıbşis cavabbı qeli.

4.1.1.	Hərflübuuy kalymabı qotkuda oyk`an.	Şagirdde yazı oyk`anang`a orfografiyeyn va punktuatsiyeyn g`aydabı gozetya`.
4.1.2.	Hərflübıın elementbüuy va çına konfigurasiya huvuyını xattıl-alla gıts`ın qotkuda oyk`an.	Xənni va k`ınni “T” hərfin elementbüuy konfiguratsiya huvuyını q`aydayka xattıl-alla gotkuda gıts`ın oyk`an.

MOTİVASİYE

T`ili, t`ub`ıç, t`arbak, t`ulung, t`ımıl, bat`rayn t`elebi

Sual: *Hini kalymabişee nekki xetta işlemişexhen ses nenyı vod?*

QƏTQİY

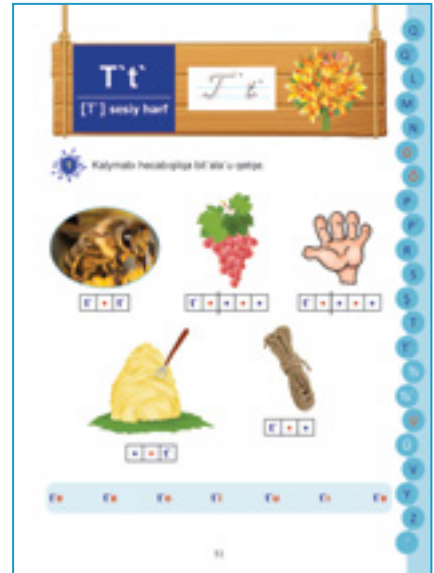
(St. 2.2.1.) Sağnı surakni şıkılybışıqa ilyaaki, şıkıylbışın do bı qətqə, dobişe “T” hərflü teyin hee`e. Goone q`uval haguyn kalymabı heçabışıka qətqə.

(St. 4.1.2.) **Tapsırx 1.** Ts`ettiyni tapsırxıgeə mə`əllime q`uvalqa “T” hərflünan hecabı otk`ınıynbı, uşaxaaşe medın hecabı otk`un, hin kalymabı ıxha. (*t`et, t`at`aa, t`ot, t`ub*)

Tapsırx 2. Hin kalymabı qədəqqənbı (*t`uç, t`ub, net, t`et, t`ili, t`ur*) Uşaxaaşe 51-çi saıyfeeni şıkı`leqa ilyaaki yuşenaa`anbı.

Tapsırx 3. Xızannı şıkıleqa ilyaaki yuşen hee`e.

Yızın do Elnur vodun. Zaqar yed, dek, qöyre çoc, sa yıçi vorna. Yızda dek mə`əllim vorna.



kitabena səiyfa 51

OTK`UNİY

(St. 4.1.2.) Xənni, k`ınni “T, t” hərflına ook`anna forma.

Q`İYMATIN HUVUY

MK ögeə huvuyını q`iymatbışın huvuy cədvalybışeeqa ilyaaki, şagirdni ats`aalıs q`iymat gıvıyxhe.

41 DARS

[Ts] sesiy hərf

1 sə`ət

Məzmunun standartbı		Xətqı`ıyn maq`sadbı
3.2.1.	Xurun mətnbı qotkuda qədəqqə.	Xurun mətnbı qədəqqəng`ə orfoepiyeyn g`aydabı gozetya`a.
3.2.2.	Kalymabı qotkuda eyhi qədəqqə.	Uşaxee yuşeyn sesbı curayna va hecayni ad eyhenbı.
3.2.5.	Mətnena əsas fıkr vats`avxha yik`el avxhuna xhinne yuşanaa`a.	Mətneni əsas fıkrbışıka bađlı sualbışıs cavabbı qeli.
4.1.1.	Hərflübuuy kalymabı qotkuda oyk`an.	Şagirdde yazı oyk`anang`a orfografiyeyn va punktuatsiyeyn g`aydabı gozetya`.
4.1.2.	Hərflübıın elementbüuy va çına konfigurasiya huvuyını xattıl-alla gıts`ın qotkuda oyk`an.	Xənni va k`ınni “Ts” hərfin elementbüuy konfiguratsiya huvuyını q`aydayka xattıl-alla gotkuda gıts`ın oyk`an.

Uşaxar, si q`önı, xhebni işaarayka ha`uyn hərflü vodunbı əlğəə G`ıynıyna yışda hərflü “Ts” vuxhes. Man «Ts» hərflü sanad sau hav`una sa hərflü vooxhe. Mançık`le şı ehesın Ts. Masalan, hayni kalymabişee mana hərflü q`oma vobna: tsıvıl, tsıma, tsirk.

MOTİVASİYE

Zı şos seç` qəbqəs, k`ırı hileyin.

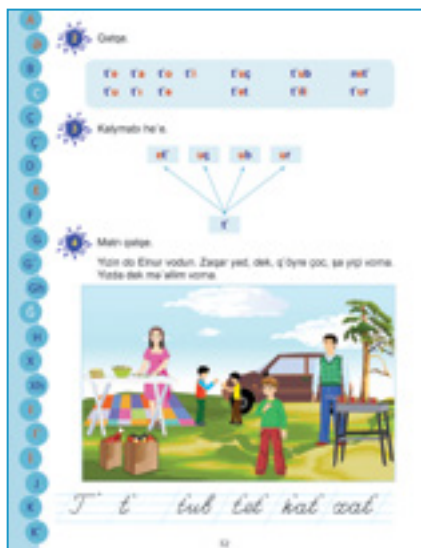
Tsıvıl qadı, Tsıvıl qadı.

Cıt'an, Cıt'an yiğbi adı.

Mık'ana mıt's, mık'ana gımıl

Xəə, suval ulyobzır sabı.

Sual: – Seç'e nena fəsilıy Haagva Mana vaxt neni hərfıkayıy gıviyğal? (Tsıvıl, "ts")



kitabena səiyfa 52



kitabena səiyfa 53



kitabena səiyfa 54

QƏTQƏ

(St. 2.2.1.) Uşaxaaşikle kitabını 53-səiyfəe huvuyını "Ts" hərfni çap va xıleka, xənni va k'inni formays fikir hivle eyhe.

Qiyğad Tapsırıx 1. Huvuyın sxembı qəţqəş ulyooka: ts`etta hecabışıka, qiyğad bıkrını kalymabışıka qədəqqə.

Tapsırıx 2. Cumlebi qədəqqə "Ts" hərfnani kalymabışıs fikir hooli.

Mani kalymabışıka uşaxaaşıs medın cumlebi he`eva tapsırıx helı.

(Tsıma şumalık akar. Zı dukanençe tsitsiy alivşu).

Tapsırıx 3. Yuşen ha`uy.

Tsıvıl "Meyvabışın sa`uy"

Uşaxaaşe şikle ts`its`ıyni tsıvliyni meyvabışın do bı eyhe. Mançıka cumlebi hı`ı yuşen ha`a. Cumlebışee "Ts" hərfnani kalymabı geed işlemış ha`as ikkan.

Sınıf q`öona qa`an. Gruppabışee şıfahi danışığ hazır ha`a.

Har gruppençe sang`vee yuşen ha`a.

Yugni yuşoys yugna cıga hooli.

QTK'UNİY

(St. 4.1.2.) Kitabını 54-səiyfəe huvuna xəbna va k`inna "Ts" hərf daftareeqa ook`an.

Q'İYMATIN HUVUY

MK ögee huvuyını q`iymatbışın huvuy cədvalybışeeqa ilyaakı, şagirdni ats`aalıs q`iymat gıviyxhe.

42 DARS

[Ts`] sesiy hərf

1 sə`ət

Məzmunun standartı		Xətqı`ıyn maq`sadbı
3.2.1.	Xurun mətnı qotkuda qədəqqə.	Xurun mətnı qədəqqənq`ə orfoepiyeyn g`aydabı gozetya`a.

3.2.2.	Kalymabı qotkuda eyhi qədəqqə.	Uşaxee yuşeyn sesbı curayna va hecayni ad eyhenbı.
3.2.5.	Mətnena əsas fikir vats'avxha yik'el avxhuna xhinne yuşanaa'a.	Mətneni əsas fıkırbışıka bağı sualıbışıs cavabbı qeli.
4.1.1.	Hərfbuyıy kalymabı qotkuda oyk'an.	Şağırdee yazı oyk'anang'a orfografiyeyn va punktuatsiyeyn g'aydabı gozetya'.
4.1.2.	Hərfbışın elementbiyyıy va çına konfigurasiya huvuyıni xattıl-alla gıts'in qotkuda oyk'an.	Xənni va k'inni "Ts'" hərfin elementbiyyıy konfiguratsiya huvuyıni q'aydayka xattıl-alla gotkuda gıts'in oyk'an.

MOTIVASIYE

Mə'llim: – Uşaxar, zı şos seç' qəbqəs. – Şu zakle ehe "Ts'" hərfin kalymabı nenbiyyı? – Seç'ce gaf neni həyvanıkeyıy əlhəə?

QƏTQIY

(St. 2.2.1.) Uşaxaşıq'le kitabıni 55-səiyfee huvuyıni xəbni va k'inni "Ts'" hərfin fikir hivleva eyhi. Mə'allıme hərfin hək'eedin izah heli: "Ts'" hər f xhebnı işarayka ook'an. İnyaa T, S sayıb sadcina (') hər f buğazeena vooxhe. Ts – Ts' hərfbı alıkkas ixhes des. Masalan: tsıma-ts'unt'al, mıts-ts'ets', yats'-yats

Qiyğad Tapsırax 1. "ts'" hərfin sxembı qədəqqə, hərfin cıga Haagva.

İnteqrasiya (St. 4.1.5.) Uşaxaşıke "Ts'e'n" əlamətbi qiyghan, karbı nəxdunbiyyı? Karbışın əlamətbi hagva.

– Ts'e' nəxbınayıy?

– Gaçbı nəxdunbiyyı?

Cavabbı: xılıyna, ç'oruna yugna

Tapsırax 2. Yuşenayı, uşaxar t'imileke bağıda, ilyaakı gaf haa'as. K'innin mətn 3-4 cumleykan hı'ı eyhe. Mətnee "Ts'" hərfin kalymabı işlemiş'a.



kitabena səiyfa 55

OTK'UNİY

(St. 4.1.2.) Kitabıni 54-səiyfee huvuna xəbna va k'inna "Ts'" hər f daftareeqa ook'an.

Q'İYMATIN HUVUY

MK ögee huvuyıni q'iymatbışın huvuy cədvalybışeeqa ilyaakı, şağırđni ats'aalis q'iymat gıviyxhe.

43 DARS

[Ü] sesiy hər f

1 sə'ət

Məzmunun standartbı		Xətq'ıyn maq'sadbı
3.1.1.	Mətnee qızaxxını ts'ennı karbışısıy hadisebışıs do bı giyxhi.	Şağırđin ogeq'a kadıyn əşyabı mətine huvuyın şıklını ançe tabal hı'ı, neni mənaye işlemişka atsaxa do bı helenbı.
3.2.5.	Mətnena əsas fikir vats'avxha yik'el avxhuna xhinne yuşanaa'a.	Mətneni əsas fıkırbışıka bağı sualıbışıs cavabbı qeli.
4.1.1.	Hərfbuyıy kalymabı qotkuda oyk'an.	Şağırdee yazı oyk'anang'a orfografiyeyn va punktuatsiyeyn g'aydabı gozetya'.
4.1.2.	Hərfbışın elementbiyyıy va çına konfigurasiya huvuyıni xattıl-alla gıts'in qotkuda oyk'an.	Xənni va k'inni "Ü" hərfin elementbiyyıy konfiguratsiya huvuyıni q'aydayka xattıl-alla gotkuda gıts'in oyk'an.

MOTIVASIYE

Uşaxar, zı şos sa seç` qəbqəs, k`ırı alixxheyin:

Sa ülcümna dadalar,

Hek`uyınbı ü-ü-ü-ü.

Qiyğa bıǵazbı ık`ar,

Sa vazna darman k`yobǵu

Sual: – Şok`le ülcümna kalmayna mə`na vats`anane? – Mani kalmee xhulelle “ü” sesiy vod?

QƏTQIY

(St. 2.2.1.) Uşaxaaşe kitabını 56 səiyfeeni q`oma huvuyını “Ü” hərfni xənniyy k`ınnı, çapniyy xıleka ob`kunni formaylga fıkır hooli.

“üm”, “ülcüm”, “hüva” kalymabişee “ü” hərfına cıga t`abal haa`a.

Tapsırax 1 (St. 4.1.1.) Uşaxaaşık`le eyhen: yıqsumna “Ü” ses azarbayçanı mizeni “ü” seseke curayda, akarada desodon. Azarbayçanı mizel “ü” – oǵıyl, yıqsumee - boǵazee eyhi: üç-üç. Qiygad sa, q`öni hecaykan “ü” hərfnən kalymabı qədəqqə.

Tapsırax 2 Uşaxaaşe mətn qədəqqə.

Mə`əllime sualı heli:

– Ümar haşune vorna? – Ümare hicone alya`a?

– Man xaybı nəxdunbı vodunbı?

Uşaxaaşe sualıbışis cavabbı qele. K`ırı alixxhiy. Uşaxaaşdı q`öng`e yuşen ha`a.



kitabena səiyfa 56

Q`İYMATIN HUVUY

MK ögee huvuyını q`ıymatbışin huvuy cədvalybişeeqa ilyaakı, şagirdni ats`aalis q`ıymat giviyxhe.

44 DARS

[C] sesiy hərf

1 sə`ət

Məzmunun standartbı		Xətqı`ıyn maq`sadbı
3.2.2.	Kalymabı qotkuda eyhi qədəqqə.	Uşaxee yuşeyn sesbı curayna va hecayni ad eyhenbı.
3.2.5.	Mətnəna əsas fıkır vats`avxha, yik`ee avxhuna xhinne yuşanee`e .	Mətneni əsas fıkırbışika baǵlı sualıbışis cavabbı qeli.
4.1.1.	Hərfbuyıy kalymabı qotkuda oyk`an.	Şagirdde yazı oyk`anang`a orfografiyeyn va punktuatsiyeyn g`aydabı gozetya` .
4.1.2.	Hərfbışin elementbiyyıy va çına konfigurasiya huvuyını xattıl-alla gıts`ın qotkuda oyk`an.	Xənni va k`ınnı “C” hərfin elementbiyyıy konfiguratsiya huvuyını q`aydayka xattıl-alla gotkuda gıts`ın oyk`an.

MOTIVASIYE

Uşaxar, zı şos xheyible misaala eyhes: Canas dexhana hammaşe ts`eler eyxhena.

Cus dexhana, merung`usur ixhes deş. Cun gurt canas k`ane vodun.

Sual: – Man misaalabı neni hərfkayıy giyǵal? – Mani misaalabışda mə`na hicoyiy?

– Manbı sanasancıka ayt`ılee, deşxhee harfna çisee?

QƏTQIY

(St. 2.2.1.) Uşaxaaşda fıkır kitabını 57- di səiyfee “C” hərfılqa q`ıxooli. Manbişe çap, xıleka, xəbna, k`ınnı obk`unni hərfni formays fıkır hooli.

(St. 2.2.1., 1.1.1.) **Tapsırax 1.** Kalymabı hecabışika qədəqqə. Cabrail, Xocalı kalymabışda mə`na açuxaa`a. Uşaxar grupulqa (2-ni) bit`alavxha ermeneşe aqqını Azarbayçanın rayonbı yik`el qalya`a. Hicoyiy mani movzuyıl ats`an tezelemişa`a.

Tapsırax 2. Uşaxar çütbişılqa bit`alavxha sxemeədin hecabı giytsan, deşinbı - sual işaarayni cigeədinbı co fıkrıraşmısooxhi(cus, cem)

Tapşırıx 3. Kalymabı qotkuda gixhxı cumlebı oyk`an.

Qıyğa mə`allimee sualbı heli:

– Cumlebışedın dobı eyhe? – Mani kalymabışıs nen sual hiles eyxhi? (Hasu?, Şavan?)

Boziys nya`a xənni hərfka otk`un, izah ha`a Dobı xənni hərfika oyk`an

Q`İYMATIN HUVUY

MK ögee huvuyıni q`iyamatbışın huvuy cədvalybışeeqa ilyaakı, şagirdni ats`aalis q`iyamat giviyxhe.

45 DARS

[Ğ] sesiy hərf

1 sə`ət

	Məzmunun standartbı	Xətqı`ıyn maq`sadbı
3.2.2.	Kalymabı qotkuda eyhi qədəqqə.	Uşaxee yuşeyn sesbı curayna va hecayni ad eyhenbı.
3.2.5.	Mətnena əsas fıkır vats`avxha yik`el avxhuna xhinne yuşanaa`a.	Mətneni əsas fıkırbışıka bağı sualbışıs cavabbı qeli.
4.1.1.	Hərfbuyiy kalymabı qotkuda oyk`an.	Şagirdde yazı oyk`anang`a orfografiyeyn va punktuatsiyeyn g`aydabı gozetya`.
4.1.2.	Hərfbışın elementbıyiy va çına konfigurasiya huvuyıni xattıl-alla gıts`ın qotkuda oyk`an.	Xənni va k`ınni “Ğ” hərfin elementbıyiy konfiguratsiya huvuyıni q`aydayka xattıl-alla gotkuda gıts`ın oyk`an.

MOTİVASİYE

Mə`allime uşaxaşıq`le eyhen: - Zı şos həşde sa bayatı, simğırıy qəpəş. Şu yugda k`ın alıxhxeyin. Sualbışıs cavabbı qile. Sual: simğıree, bayatee nen sesiy geed g`ıyxhe. Man ses neni kalymabışeyiy. (*ğ*, *gyoğiy*, *gyoğa*, *ulyoğa*, *uğal*)

Gyoğiy gyoğa

Uğal gyoğa.

Cengil vəq`ən

Xhyan ulyoğa.

Uşaxar, “Ğ” hərfikan kalymabı şavayiy geed ehəs? Uşaxaşe eyhen: ğur, bağa, əğə, bağ, ğabəş mağan, ğarıb va med. Şavussen «Ğ» q`omanan kalymabı t`abala`as əxəs. (cavab desin). Ğ-qoma seyrakda işlemışexhi.

QƏTQİY

Uşaxaşe kitabnı 58-səiyfee huvuyıni xıleka va çapıka obk`unni xənni va k`ınni “Ğğ” hərfıs fıkır hooli, manbı nəxduy otk`unva.

Tapşırıx 1. Uşaxaşe mə`allimni kumaguka huvuyın hecabı qotkuda giyts`an. İxhayn kalymabı qədəqqə. İn tapşırıx uşaxar çütibışılqa bit`alav`u ha`as eyxhi.

Tapşırıx 2. Hayın tapşırıx huvaaguy xhinne huvagas eyxhen.

Uşaxaşdi sang`vee solnı suralnı kalymabışın sa eyhen. Manisa uşaxee əlamatis sik`ı kalymabı eyhe.

(bağ, xav, əğə, yik`) 2-sağnı surale giyts`an.

Axtına–inşan, balkan, suva yiğ. Güman – yiğ, cey. Cıxəşin – bağ, murabba, jem.

Tapşırıx 3. MəMə`allim, şok`le nəxdun bağbın g`acu? Uşaxaşe eyhen: əraq`əşin bağ, meyvabışın bağ, ğabrişın bağ, xhurayn bağ.

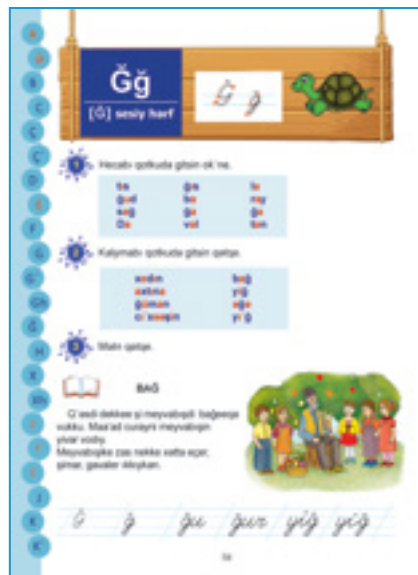
Bağee şos nekki geed hicon ha`as ikkiykan. Cavabbı: huvaagas, havaa alyabt`as, işlemışxhes. Uşaxaşe 3-4 cumleykan mətn ha`a. Yugunçıs qiymat hooli.

OTK`UNİY

(St. 4.1.1, 4.1.2.) Kitabnı 58 səiyf. va iş daftarnı səiyf.17 yazıbı oyk`an.

Q`İYMATIN HUVUY

MK ögee huvuyıni q`iyamatbışın huvuy cədvalybışeeqa ilyaakı, şagirdni ats`aalis q`iyamat giviyxhe.



kitabena səiyfa 58

4 – K`INİN SUMMATİV

1. Q`önı surale qədəqqən kalymabı ok`ne.

əğə	ala	kıdık
...
...

2. Akaran hecabı q`öye ok`ne.

K`ar + ... = ...

K`u r + ... = ...

Q`ə + ... = ...

K`um + ... = ...

... + ... = ...

3. Kalymabişike cumlebı hı`ı ok`ne.

1) **Havaabı giyğal yuxhxhan g`üma qexhi.**

2) **G`üman geed qexhi yığbı giyğal.**

3) **T`ot` t`et`elqa gıvxu micagna.**

4. Yik`ençe sa k`inna seç`ok`ne.

5. Kalymabişin nen cargayiy hecabışılqa qotkuda bıt`al hidya`u.

A) Gha – le – dın, bat` – rayn, q`a – ra – tsa

B) Mən` – iy, ha – mba – zar, yix – hıd`e – sın

C) Ho – ra – lay, hi – ç`om – çar, xha – xha – liy

DARSBİŞİN SƏ`ƏTBİŞİLQA BİT`ALİ`İY

V BİT`ALİ`İY

“ ` ” HƏRFBİ VA MƏTNBİ

Dars №	Kitabedinbı	Məzmunun standartbı	Sə`ətbışin say	Kitabena səiyfa	MK səiyfa
46.	[`] sesiy hərf	3.2.1., 3.2.2., 4.1.1., 4.1.2.	1	59	60
47.	Ts`abışda yurd Azərbaycan	1.1.2., 2.1.1., 3.2.1., 3.2.2., 3.2.5.	1	62	60-61
48.	Azərbaycanni xalq`ına lider	1.1.2., 2.1.1., 3.2.1., 3.2.2., 3.2.5.	1	63	61-62
49.	Yuxhxhan	2.1.1., 3.2.1., 3.2.2., 3.2.5., 4.1.1.	1	64	62-63
50.	Ts`e`	2.1.1., 3.2.1., 3.2.2., 3.2.5., 4.1.1.	1	64	63-64
51.	Horalay Peşakar	2.1.1., 3.2.1., 3.2.2., 3.2.5., 4.1.1.	2	65	64-65
52.	Ramandin xədin yiğ	2.1.1., 3.2.1., 3.2.2., 3.2.5., 4.1.1.	1	66	65-66
53.	20 yanvar Duənan yiğ	2.1.1., 3.2.1., 3.2.2., 3.2.5., 4.1.1.	1	67	66-67
54.	G`arabağ	2.1.1., 3.2.1., 3.2.2., 3.2.5., 4.1.1.	1	68	67-68
55.	Vatan	2.1.1., 3.2.1., 3.2.2., 3.2.5., 4.1.1.	1	69	68-69
56.	İlisu	2.1.1., 3.2.1., 3.2.2., 3.2.5., 4.1.1.	1	69	69-70
57.	Novruz bayram	2.1.1., 3.2.1., 3.2.2., 3.2.5., 4.1.1.	1	70	70
K`İNİN SUMMATİV			1		71
Gırgıda			14 sə`ət	10 səiyfa	12 səiyfa

Məzmunun standartı		Xətqi`yin maq`sadı
3.2.1.	Xurun mətni qotkuda qədəqqə.	Xurun mətni qədəqqənq`ə orfoepiyeyn g`aydabı gozetya`a.
3.2.2.	Kalymabı qotkuda eyhi qədəqqə.	Uşaxee yuşeyn sesbi curayna va hecayni ad eyhenbi.
4.1.1.	Hərfbuyiy kalymabı qotkuda oyk`an.	Şagirdee yazı oyk`anang`a orfografiyeyn va punktuatsiyeyn g`aydabı gozetya`.
4.1.2.	Hərfbışın elementbiyyi va çina konfigurasiya huvuyi xattıl-alla gıts`ın qotkuda oyk`an.	Xənni va k`ınni “`” hərfin elementbiyyi konfiguratsiya huvuyi q`aydayka xattıl-alla gotkuda gıts`ın oyk`an.

MOTIVASIYE

Mə`əllim g`iyına şı alifbeena nekki yı`q`əlna hərf ilğebç`es. Şı alifbeena 43 hərf ilğebç`ına. İnab vuxhes xhuleb`esda? (44)

Mə`əllime alifbeençe hərfbı qədəqqə Nekki yı`q`əlna dyugulyaa`ana. Mançis mə`əllime eyhen: – Həşde zı şos sa seç` qəbqəs.

Alifbee nekki yı`q`əlna.

Gırınçileb vobna k`ınna.

Ook`anna vucub zaraba.

Mə`nayıb çına k`oraba.

Kalymabıd qa`anbi q`əlna.

Sual: – *Gaf neni hərfigen əlhəə?*

Hərfin do uvhiyle qiyğa hərf haagvana.

QƏTQIY

(St. 2.2.1.) Uşaxaaşik`le 59-səiyfee huvuyi çap va xıleka obk`unni «`» hərfiqa ilyaakı fikir hivle eyhi, hərf nəxüb obk`un vuxhay. Qiyğad **Tapsırx 1.** Kalymabı qədəqqə.

Mə`əllime «`» hərfini hək`ee məlumat heli. Eyhen: – Hərf boğaze sabaççena samit vobna. Hərf g`ıviyxhəni cıgee kalma hecaylqa curexhe.

Ha`as, he`e, şaa`a. Hamıd strix «`» işaara xhinne işlemişxhi. Buğazeeni samitbışıl ooad giyxhe k – k`, t – t`, ts – ts`.

İn samitbışın q`öd`esinbi it`umunbi vodunbi. Sayıd «`» işarayn hərfbı cura`a, alıkkas haysar deş. Masalan: q – q`, g – g`, ç – ç`. Mizen g`aydabı (St. 4.1.1.)

Tapsırx 2. Kalymabı qədəqqə. Eyhen «`» hərfinə cıga badaluvxhee, kalymayna mə`na badaluvxhes. Masalan: ha`as – haa`as, sa`as – saa`as

Tapsırx 3. Kalymabı cumlebışee hagva.

Q`İYMATIN HUVUY

MK ögee huvuyi q`ıymatbışın huvuy cədvəlybışeeqa ilyaakı, şagirdni ats`aalıs q`ıymat gıviyxhe.



kitabena səiyfa 59

Məzmunun standartı		Xətqi`yin maq`sadı
1.1.2.	K`ırı huvuyına fikir nəxubna vuxhay eyhi (mançini hək`ee cuna fikir eyhi)	Ats`ani faktbışılqa qırzıl k`ırı huvuyına fikir nəxübna vuxhay eyhi.

2.1.1.	Fikir huvuynu karbişdi va hadisabişdi hək`ee sikilybişeeqa ilyaakkı yuşenaa`a.	Sikile ye hək`edad g`acuynu karbişdi va hadisabişdi hək`ee yuşena`a (e).
3.2.1.	Xurun mətnbı qotkuda qədəqqə.	Xurun mətnbı qədəqqəng`ə orfoepiyeyn g`aydabı gozetya`a.
3.2.2.	Kalymabı qotkuda eyhi qədəqqə.	Uşaxee yuşeyn sesbı curayna va hecayni ad eyhenbı.
3.2.5.	Mətnena əsas fikir vats`avxha yik`el avxhuna xhinne yuşanaa`a.	Mətneni əsas fikribişika bağı sualıbişis cavabbı qeli.

MOTİVASİYE

– *Vatan eyhəngə hıcone fıkrəeqə qöö?* – *Azarbaycanni neni cigabişə vuxha şu?* – *Yişdi Vatanni tebi`i sarvatbişdi hək`ee hıcone ats`a?* Uşaxaaşin cavabbı ats`axhayle goyne Azarbaycanna xəritə hağvana. Mə`əllime Vatanni tebi`i sarvatbişdi hək`ee klip hağva.

Rəşid Behbudovna Azarbaycanni hək`eena mə`niy qəbəqqəna. Uşaxaaşis “Vatan”, “yurd” k`alymabı deles ıxhay teyin hi`in.

QƏTQİY

Mə`əllime mətn ts`etta vucee , gooned uşaxaşişqa qətgəs ilekkan.

I grup Harung`vee vuc ıxhani cigayni hək`ee yuşen he`ecen.

II grup Vatanni hək`eedin şeç`bı eyhe.

III grup Azarbaycanni rayonbişdi hək`ee yuşenee`e.

IV grup Vatanni sarvatbişdi hək`ee yuşenee`e.

YUŞENİ`İY

(St. 2.1.1.) Mə`əlim

– *Yaşamuşavxhayni cigayni suvatbişdi, ç`alagbişdi, deryahbişdi hək`ee yuşenee`e.*

Tapşırığ çütbişdi aree ha`as ilekka.



kitabena səiyfa 62

OTK`UNİY

Mə`əlime imla qəbəqqə.

G`ılina dekke zı G`ubeqa ıkkına.

Şi yəqqı`l Siyazane, Şabrane dayanmışəbxhaynı sa q`oble sə`ətnə. Şi g`ayeyni avub vuxhaynı. G`ubeqa exalni vaxtal hibxhırynı.

Q`İYMATIN HUVUY

MK ögee huvuynu q`iymatbişin huvuy cədvəlybişeeqa ilyaakı, şagirdni ats`aalıs q`iymat gıvıyxhe.

48 DARS

Azarbaycanni xalq`ına lider

1 sə`ət

Məzmunun standartbı		Xətgı`ıyn maq`sadbı
1.1.2.	K`ırı huvuyna fikir nəxubna vuxhay eyhi (mañçini hək`ee cuna fikir eyhi)	Ats`ani faktbişilqa qırzıl k`ırı huvuyna fikir nəxubna vuxhay eyhi.
2.1.1.	Fikir huvuynu karbişdi va hadisabişdi hək`ee sikilybişeeqa ilyaakkı yuşenaa`a.	Sikile ye hək`edad g`acuynu karbişdi va hadisabişdi hək`ee yuşena`a (e).
3.2.1.	Xurun mətnbı qotkuda qədəqqə.	Xurun mətnbı qədəqqəng`ə orfoepiyeyn g`aydabı gozetya`a.

3.2.2.	Kalymabı qotkuda eyhi qədəqqə.	Uşaxee yuşeyn sesbı curayna va hecayni ad eyhenbı.
3.2.5.	Mətnəna əsas fikir vats'avxha yik'el avxhuna xhinne yuşanaa'a.	Mətneni əsas fkrıbşıka bağı sualıbışis cavabbı qeli.

MOTIVASIYE

Mə'allime uşaxaasıke qidghın ha'an: – *Yışda prezident İlham Əliyev şavni yəqqı'n əlhəə?*

Uşaxar Həydar babaynıva cavab qelen.

QƏTQIY

(St. 3.2.1.) Goone mə'allime "Azərbaycanlı xalqına lider" doyluna mövzu qəbəqqəna.

1. Goone gırgını uşaxaasıke hina mövzu qəbəqqəna.

Mə'allime uşaxaasıke sualıbı helenbı. Vuşdı rayone Həydar Əliyevni doyl markaz, muzey, prospekt, parkbı vodunbıne.

Uşaxaasıke Həydar Əliyevni doylus otk'iniyn se'ç'bı uvhuynbı

YUŞENİ'İY

(St. 2.1.1.) Mə'allime mətn q'ətqiyle goone mövzuyni hək'ee sualıbı helenbı.

1. Həydar Əliyev nenken yedike ıxha? 2. Həydar Əliyev nəxürna insannıy vör? 3. Həydar Əliyevni uşaxar geəbnıy vukkuynkananbı?

4. Həydar Əliyevni iş həşde şavne vukkekka?

Sualbışis cavabbı quvu, Həydar babayni hək'ee xəppa yuşənavuynbı.



kitabəna səiyfa 63

GRUPPABIŞKANA İŞ

I grup. Həydar Əliyevni doylun şeç'bı eyhe.

II grup. Həydar Əliyev doyl mə'niybı he'e.

III grup. Həydar Əliyev uşaxaasıke delesni hək'ee yuşənee'e.

Q'İYMATIN HUVUY

MK ögeə huvuyni q'iyatbışin huvuy cədvalybışeeqa ilyaakı, şagirdni ats'aalis q'iyat gıvıyxhe.

49 DARS

Yuxhxhan

1 sə'ət

Məzmunun standartbı		Xətqı'ıyn maq'sadbı
2.1.1.	Fıkır huvuyni karbışdı va hadisabışdı hək'ee sikilybışeeqa ilyaakı yuşənaa'a.	Sikile ye hək'edə g'acuyni karbışdı va hadisabışdı hək'ee yuşənaa'a (e).
3.2.1.	Xurun mətnbı qotkuda qədəqqə.	Xurun mətnbı qədəqqəng'ə orfoepiyeyn g'aydabı gozetya'a.
3.2.2.	Kalymabı qotkuda eyhi qədəqqə.	Uşaxee yuşeyn sesbı curayna va hecayni ad eyhenbı.
3.2.5.	Mətnəna əsas fikir vats'avxha yik'el avxhuna xhinne yuşanaa'a.	Mətneni əsas fkrıbşıka bağı sualıbışis cavabbı qeli.
4.1.1.	Hərfbuyiy kalymabı qotkuda oyk'an.	Şagirdə yazı oyk'anang'a orfografiyeyn va punktuatsiyeyn g'aydabı gozetya'.

MOTIVASIYE

Mə'allim: Zı şos ats'axhaybı ehəs, şunad mançin cavabbı t'abale'e.

– Yoq'uyre cocar vobunbı,

Coyib sana-sang`uka ocəba vobunbı .
 Şeç`iş kırı hele:
 Qıgeç`u vod k`its`ats`ar
 Har cigee banavuşer
 Dynye qıxha vod uftan
 Dehe qöö vodun yuxhxhan
 – Yuxhxhaniyn xədn yiğ nenin? (Novruz)
 – Yuxhxhaniyni t`et`bışın dobi eyhe?
 Cavabbışis k`ırı heli.



kitabena səiyfa 64

QƏTQIY

(St. 3.2.1.) Şagirdaəşe şeç`intonasiyeyka qəbəqqə, kalymabişdi qotkuda qətiys fikir hooli. Dets`ani kalymabişil oğa iş vukkekka.

Mə`əllime uşaxaəşike hayni satirbışda mə`na qiviyghan:

Suvan raçob alebçı.

Har karan sa rang heli.

Uşaxar 4-ni grupulga bit`alooxhi.

Har grupun şeç`ençe yik`el axuyn ts`etta yuşena`a, qıyğad conı kalymabişika oyk`anan.

Yugni yazıys q`iyamat hooli.

Tapsırıx 1. Yuşenauy. Şikliqa ilyaakı gaf haa`a. Uşaxaəşe mugayise ha`a, şiklele ts`its`a`uyniy şeç`ee otk`uniyn akaradayeva.

Tapsırıx 2. Uşaxaəşe sualbışis cavabbı qeli.

Q`İYMATIN HUVUY

MK ögee huvuyni q`iymatbışın huvuy cədvalybışeeqa ilyaakı, şagirdni ats`aalıs q`iyamat giviyxhe.

50 DARS

Ts`e`

1 sə`ət

Məzmunun standartbı		Xətqı`ıyn maq`sadbı
2.1.1.	Fikir huvuyni karbişdi va hadisabişdi hək`ee sikilybışeeqa ilyaakkı yuşenaa`a.	Sikile ye hək`edad g`acuyni karbişdi va hadisabişdi hək`ee yuşena`a (e).
3.2.1.	Xurun mətnbı qotkuda qədəqqə.	Xurun mətnbı qədəqqə`ə orfoepiyeyn g`aydabı gozetya`a.
3.2.2.	Kalymabı qotkuda eyhi qədəqqə.	Uşaxee yuşeyn sesbı curayna va hecayni ad eyhenbı.
3.2.5.	Mətnena əsas fikir vats`avxha yik`el avxhuna xhinne yuşanaa`a.	Mətneni əsas fikrbişika bağı sualbışis cavabbı qeli.
4.1.1.	Hərfbuyiy kalymabı qotkuda oyk`an.	Şagirdee yazı oyk`anang`a orfoqrafıyeyn va punktuatsıyeyn g`aydabı gozetya`.

MOTIVASIYE

Mə`əllime akaran kalymabı eyhenbı, uşaxaəşeed həyvanaaşın dobi eyhenbı.

– Zalı`rıkana vobna ç`ıyeyl habağa (Xoçe)

– Mühübbatıkana vobna gyo`ooxhana (Xvaa)

– Çellak`ba vobna suvabişe iviykar (Ts`e`)

Axreeni kalymabişika sacige Ceyran, Maral kalymabı eyhes əxə. Mə`əllime ts`e`, cavab alyat`asdimee, hiç ixtelətbime hı`ı.

QƏTQIY

Huvuyun şeir uşaxaaşını surake qotkuda qədəqqən. Mə`əllime uşaxaaşına fikir “Ts`e” kalyma eyheni formaylqa ğ`ixooli. Şeç`na axreena q`öble kalyma izah haa`a. Şeç`eni xiliyn, haray kalymabişis delesin kalymabı t`abal hı`ı çumlebişe işlemiş ha`a.

GRUPPABIŞİKANA İŞ

I qrup: 1 Xaani həyvanaaşını hək`ee yuşen hee`e va şikilybı ts`its`e`e.

II qrup: 2 Çolbişdi həyvanaaşını hək`ee yuşenee`e va şikilybı ts`its`e`e.

III qrup: 3 Xaani həyvanaaşını va çolbişdi həyvanaaşını aree farq`hiçone?

IV qrup: 4 Hekki xəppa vukkanna xaana həyvnan nenane vobna, ok`ne va şikil ts`its`ee`e.

Sualbı: – Şeirni har kalymee xulelle hecane vodun?

– Kalymabişis delesin kalymabı nenbine?

– Şeir xhuleble bendnana vobna?

– Şeç`şavane opk`un?

– Hicone şı t s`e`ke alyaat`a?

OTK`UNİY

Sualbişin cavabbı uvhu, şeir bıkırba ook`anna.

Q`İYMATIN HUVUY

MK ögee huvuyıni q`iymatbişin huvuy cədvalybişeeqa ilyaakı, şagirdni ats`aalıs q`iymat gıviyxhe.

51 DARS

Horalay peşakar

2 sə`ət

	Məzmunun standartbı	Xətqı`ıyn maq`sadbı
2.1.1.	Fıkır huvuyıni karbişdi va hadisabişdi hək`ee sikilybişeeqa ilyaakki yuşenaa`a.	Sikile ye hək`edad g`acuyni karbişdi va hadisabişdi hək`ee yuşena`a (e).
3.2.1.	Xurun mətnbı qotkuda qədəqqə.	Xurun mətnbı qədəqqənq`ə orfoepiyeyn g`aydabı gozetya`a.
3.2.2.	Kalymabı qotkuda eyhi qədəqqə.	Uşaxee yuşeyn sesbı curayna va hecayni ad eyhenbı.
3.2.5.	Mətnena əsas fıkır vats`avxha, yik`ee avxhuna xhinne yuşanee`e .	Mətneni əsas fıkırbişika baĝlı sualbişis cavabbı qeli.
4.1.1.	Hərfbiyy kalymabı qotkuda oyk`an.	Şagirdee yazı oyk`anang`a orfografiyeyn va punktuatsiyeyn g`aydabı gozetya`.

MOTİVASİYE

Mə`əlim: – Zı şok`le sa yugni harakatın do fikre aqqeva eyhen.

– Şavuk`le eyhess əxəyee, hin nen harakat vodun?

Şagird: Xərna yuşena`ang`a, k`inna sakitra giyarnaki.

Mə`əlim: – Dees, zı mebna fikir avqu vobna.

Şagird: – Dare axhuyng`us, xhıl avquy.

Mə`əlim: – Yugna fikir vobna, amma zı mebna fikir av`u vobna.

Mə`əllimis hin huvaagiy manme ts`its`a`as lazımda vodun ki, uşaxaşımbışda sa “hor hı`in ooq`a alyat`ecen”. Aĝar uşaxaşıq`le dyats`axe, mə`əlimisse kumag ha`as əxə.

QƏTQIY

Mətnin siftda mə`əllime qədəqqə, goone sassanna uşaxaəşe qədəqqən.

GRUPPABIŞKANA İŞ

I grup: Ts`ettiyn abzats qətqə. fikre axvuyn xhinne yuşene`e.

II grup: Q`öd`esdi abzatsıs sualıb qgixhxhe?

III grup: Peşakarnı peşeyni hək`ee yuşen hee`e.

IV grup: “Horalay peşakarın” axır nəxduy g`ittiyxhan yuşen he`e.

Mə`əllime uşaxaəşis mövzuynı hək`ee sualıb helenbı.

Sual: – *Mana hekaye şavane opk`un?* – *Şavukene gaf`əlhəə?* – *Nya`a insanar horalay peşakarıs inyamış devxha?* – *Horalay peşakare nen horbine hi`i?* – *İnsanaşe nya`a horalay peşekarıs inam hidya`a.* – *Hini mövzuys nen dekaaşın kalymabı uyğunda qöö?*

Horalayın xav gyotxhun, şavacad inam hidi`iyn.

Q`İYMATIN HUVUY

MK ögee huvuynı q`iymatbışın huvuy cədvalybışeeqa ilyaakı, şagirdni ats`aalıs q`iymat gıviyxhe.



kitabena səiyfa 65

52 DARS

Ramandin xədin yiğ

1 sə`ət

Məzmunun standartbı		Xətqı`ıyn maq`sadbı
2.1.1.	Fıkrı huvuynı karbışdı va hadisabışdı hək`ee sikilybışeeqa ilyaakki yuşenaa`a.	Sikile ye hək`edad g`acuynı karbışdı va hadisabışdı hək`ee yuşena`a (e).
3.2.1.	Xurun mətnbı qotkuda qədəqqə.	Xurun mətnbı qədəqqənq`ə orfoepiyeyn g`aydabı gozetya`a.
3.2.2.	Kalymabı qotkuda eyhi qədəqqə.	Uşaxee yuşeyn sesbı curayna va hecayni ad eyhenbı.
3.2.5.	Mətnena əsas fıkrı vats`avxha, yik`ee avxhuna xhinne yuşanee`e .	Mətneni əsas fıkrbışıka bağılı sualbışıs cavabbı qeli.
4.1.1.	Hərfbıyiy kalymabı qotkuda oyk`an.	Şagirdde yazı oyk`anang`a orfografiyeyn va punktuatsiyeyn g`aydabı gozetya`.

MOTİVASİYE

- *Si neni milletin nümayendebı vobunbı?*
- *Yışdı dinıqad nen bayrambı vodunbı?*
- *Uşaxar, hin bayrambı nenbine vodunbı?*

QƏTQIY

Uşaxaəşe kitabee huvuynı mətn qədəqqən. Huvuynı sualbışıs cavabı qelenbı.

GRUPPABIŞKANA İŞ

I grup. Ramandni vuza insanaşe hıcone ha`as ikkan?

II grup. Ramandna vaz har sen nəxübne ooc`i?

III grup. Ramandni vuzale goone yışdı milletin nen bayramne qöö?

Q`İYMATIN HUVUY

MK ögee huvuyi q`iyimatbışin huvuy cədvalybişeeqa ilyaakı, şagirdni ats`aalis q`iyimat giviyxhe.



kitabena səiyfa 66

53 DARS

20 yanvar duənan yığ

1 sə`ət

Məzmunun standartı		Xətaq`iyn maq`sadbı
2.1.1.	Fikir huvuyi karbişdi va hadisabişdi hək`ee sikilybişeeqa ilyaakki yuşenaa`a.	Sikile ye hək`edad g`acuyi karbişdi va hadisabişdi hək`ee yuşena`a (e).
3.2.1.	Xurun mətnbi qotkuda qədəqqə.	Xurun mətnbi qədəqqəng`ə orfoepiyeyn g`aydabı gozetya`a.
3.2.2.	Kalymabı qotkuda eyhi qədəqqə.	Uşaxee yuşeyn sesbi curayna va hecayni ad eyhenbi.
3.2.5.	Mətnena əsas fikir vats`avxha, yik`ee avxhuna xhinne yuşanee`e .	Mətneni əsas fikrbişika bağı sualbişis cavabbı qeli.
4.1.1.	Hərfbiyy kalymabı qotkuda oyk`an.	Şagirdee yazı oyk`anang`a orfografiyeyn va punktuatsiyeyn g`aydabı gozetya`.

MOTİVASİYE

Mə`əllime 20 yanvarıl hapt`ımbışin şikilybi haquynbi.

– 20 yanvare habtınbişdi hək`ee şok`le hicone ats`a?

Vatanni yəqqı`l 19- le 20-qa ilğec`uyi xəmdə şəhid vuxhaynbişdi hək`ee gaf haa`a.

– Qiyıyını darsına mövzu hicone vobna?

QƏTQİY

Mə`əllime mətn qədəqqən, goone uşaxaaşə qədəqqə.

Sualbı

1) 20 yanvar Azarbaycanni xalq`in nəxdun yığne vod?

2) Hamanı yığıl insanaaşdi xhile hiçone eyxhi?

3) Hayin hadise nenken ıxha?

4) Man insanar neni park`ene k`eyibxhi?

Uşaxaaşini cavabbışis k`ırı huvuyın.

1) Nya`a har sen insanaar şəhudaaşini ooqa vüqqə?

2) 20 yanvarın hadise nenken ıxha?

GRUPPABIŞKANA İŞ

- I grup:** 20 yanvarlı hapt`inbişis nəxübna q`iymatne huvu?
II grup: 20 yanvarlı hapt`inbişdi aree vuşınbı vobunbine?
III grup: 20 yanvarni şehidaaşdı hək`ee sec`bı eyhe.
IV grup: “20 yanvar” mövzu yuşen hee`e

Mə`əllimee yhen: – Qudora həşde hinəxübna sa nətiçe qığavşes? Azərbaycanı vatandaşın borc, vatanni yəqqı`l şehid vuxhaynbişin dobi atıda huvaces ıkkən.

OTK`UNİY

Sualbişis cavabbı qelenbı. Mətinence sa abzats ok`ne.

Q`İYMATIN HUVUY

MK ögee huvuyıni q`iymatbişin huvuy cədvalybişeeqa ilyaakı, şagirdni ats`aalıs q`iymat gıviyxhe.



kitabena səiyfa 67

54 DARS

G`arabağ

1 sə`ət

Məzmunun standartı		Xətdi`yin maq`sadı
2.1.1.	Fıkır huvuyıni karbişdi va hadisəbişdi hək`ee sikilybişeeqa ilyaakkı yuşənaa`a.	Sikilə ye hək`edad g`acuyni karbişdi va hadisəbişdi hək`ee yuşəna`a (e).
3.2.1.	Xurun mətnbı qotkuda qədəqqə.	Xurun mətnbı qədəqqənq`ə orfoepiyeyn g`aydabı gozetya`a.
3.2.2.	Kalymabı qotkuda eyhi qədəqqə.	Uşaxee yuşeyn sesbı curayna va hecayni ad eyhenbı.
3.2.5.	Mətnəna əsas fıkır vats`avxha, yik`ee avxhuna xhinne yuşənee`e .	Mətnəni əsas fıkırbişika bağılı sualıbişis cavabbı qeli.
4.1.1.	Hərfbiyy kalymabı qotkuda oyk`an.	Şagirdəe yazı oyk`anang`a orfografiyeyn va punktuatsiyeyn g`aydabı gozetya`.

MOTİVASİYE

Müəllime Milli gəhrəman Mübariz İbrahimovna şikil, manğuni hək`ee. [Youtube.com](https://www.youtube.com) saytence alyat`uyn materialbı hagva.

Sual: – Mübariz İbrahimov nyaane şehid ıxha?

– “G`arabağə” cavab alyat`uyni mə`əllimee G`arabağne hək`ee yuşen hee`e?

(BİBO usuluka ha`as eyxhi)

QƏTQİY

(St. 3.2.5.) (St. 3.2.5.) Mətnin ts`ettiyn abzats qədəqqə. Qətqiya barabarda G`arabağni hək`ee video hagva. Mətnənin cıgabı videoyqa ilyaakı t`abal ha`a. Mətnin q`öd`esin abzas qədəqqə. G`arabağni həşdiyni vəziyatke xabar alyabat`a. Videoyqa ilyaaka.

Qiyğad. Mə`əllime uşaxaaşika sanab G`arabağni hək`ee gafvukkeka.

Mə`əllim: G`arabağ sak`ala`asdimee yışdi prezidentee hico işbine g`acu?

Uşaxaar G`arabağ dəv`e hapt`ini gəhramanaaşdı hək`ee yuşanaa`a.

Sual. – Sikilybişiqa ilyaake, Şuşa g`alayni, I`sa bulaxni, Topxana ç`alagni hək`ee atsanbi yik`el qale`e?

GRUPPABIŞKANA İŞ

I grup: G`arabağni duşmanaaşini xileni torpaxbişdi hək`ee ats`anbi yuşene`e?

II grup: “Şi G`arabağ alyapt`asdime hico ha`ayee” mövzuyi hək`ee yuşenee`e.

III grup: “Azad vuxhana G`arabağ” movzuyi hək`e yuşen he`e, şıkilybi ts`uts`e`e Uşaxaşe k`ırı helen.

Q`İYMATIN HUVUY

MK ögee huvuyi q`iymatbişin huvuy cədvəlybişeeqa ilyaaki, şagirdni ats`aalıs q`iymat giviyxhe.

55 DARS

Vatan

I sə`ət

Məzmunun standartı		Xətq`iyn maq`sadbı
2.1.1.	Fıkr huvuyi karbişdi va hadisabişdi hək`ee sikilybişeeqa ilyaakki yuşena`a.	Sikile ye hək`edad g`acuyni karbişdi va hadisabişdi hək`ee yuşena`a (e).
3.2.1.	Xurun mətnı qotkuda qədəqqə.	Xurun mətnı qədəqqənq`ə orfoepiyeyn g`aydabi gozetya`a.
3.2.2.	Kalymabi qotkuda eyhi qədəqqə.	Uşaxee yuşeyn sesbi curayna va hecayni ad eyhenbi.
3.2.5.	Mətnəna əsas fıkr vats`avxha, yik`ee avxhuna xhinne yuşanee`e .	Mətneni əsas fıkrbişikə bağı sualbişis cavabbı qeli.
4.1.1.	Hərfbiyiy kalymabi qotkuda oyk`an.	Şagirdə yazı oyk`anang`a orfoqrafiyeyn va punktuatsiyeyn g`aydabi gozetya` .

MOTIVASIYE

Mə`əllim: – Vatan deşda insan eyxhenane?

– Yiqbi nyaabın, neni ölkabişilin vooxhe. – Azərbaycan yiqbi vooxhen cigabi, rayonbi, xivar ats`anbine?

Mə`əllime uşaxaaşdi cavabbışılqə k`ırı huvuyə qiyğa xəritee yiqbi vooxhen cigabi hagva.

Sfın sacigee Azərbaycanın himn uftanı sesəkə qədəqqə.

QƏTQİY

Mə`əllime ts`əppə Aşiq Safarın seç` “Vatan” qəbəqqə. Qiyğa uşaxar ıı grupulga curavxa seç`na har bend sa grupus intonasıyeyka qəbqəs ulyooka. Qiyğad sualı hele.

I grup. Şaire salam şavulqan g`uxooli. Vatani eyxhen t`et`bişin dobi eyhe?

Tapşırıx 2. Yuşenauy. Uşaxar illyustrasiyeyqa (şıklı) ilyaaka, g`acuyn yuşena`a. Azərbaycanı tabiatı hək`ee gaf vukekka.

Doyıkvan cigabi eyhe, vaxt vobxhee uşaxaşısqə co vooxheni cigayna “Vatanna” şıklı ts`ı ts`aa`as ulyooka. (tapşırıx axreed ha`as eyxhi) Yugni şıkilybişis q`iymatbi heli.

Tapşırıx 3. Huvuyi sualıbişis cavabbı qele. Axree vatan nyaxbın g`oramısa`ana?

G`ARABAĞ

Q`arabağ Azərbaycanın Respublikasıdır. Bu məkki ölkəmizi qədimdən bəri vətən. Məndəki sərin suları, şirin ç`ayıq, ırdunları, şükük ləmə, ıyşarı, ə yəşəyri şuşayna g`aslı, f`əşarın bulaq, Cöbrül ç`ayrı, Q`arda məndə ırdı yik`el vətənün. İtəna yurtd`ə həttaşə qərarında, ıne rıytd`ə ırdı anırtıyda, ıne ırdı anırtıyda yurtd`ə vətən.

Q`arabağ Azərbaycanın vətənı. Q`arabağ duşmanaaşdı g`allıhən, fı`ı qn, ııytd`e ıne fı`ı duşmağ`e. Q`arabağ fı`ı fı`ı şək`ə fı`ı fı`ı Azərbaycanın bəyri məndə şuşayna g`alığı qalır fı`ı.

Q`arabağ məndə fı`ı qan vətən?
 Q`arabağ şükükvən fı`ı qan vətən?
 Şuşayna Q`arabağ g`alığı fı`ı qn?

kitabəna səiyfa 68

Q'İYMATIN HUVUY

MK ögee huvuyuni q'iymatbışin huvuy cədvalybişeeqa ilyaakı, şagirdni ats'aalis q'iymat giviyxhe.

56 DARS

İlisu

I sə'ət

Məzmunun standartı		Xətqı'ıyn maq'sadı
2.1.1.	Fikir huvuyuni karbişdi va hadisabişdi hək'ee sikilybişeeqa ilyaakkı yuşenaa'a.	Sikile ye hək'edad g'acuyuni karbişdi va hadisabişdi hək'ee yuşena'a (e).
3.2.1.	Xurun mətnı qotkuda qədəqqə.	Xurun mətnı qədəqqəng'ə orfoepiyeyn g'aydabı gozetya'a.
3.2.2.	Kalymabı qotkuda eyhi qədəqqə.	Uşaxee yuşeyn sesbı curayna va hecayni ad eyhenbı.
3.2.5.	Mətnena əsas fikir vats'avxha, yik'ee avxhuna xhinne yuşanee'e .	Mətneni əsas fikrbişika bağı sualbişis cavabbı qeli.
4.1.1.	Hərflıyiy kalymabı qotkuda oyk'an.	Şagirdde yazı oyk'anang'a orfografiyeyn va punktuatsiyeyn g'aydabı gozetya'.

MOTIVASIYE

- *Yışda vatan nenane vobna?*
- *Azarbayçanna paytaxt nena şaharne vobna?*
- *Azarbayçanni payonbişin dobi eyhe?*
- *“İlisu” Azarbayçanni neni surakne vobna?*

Sual: – Uşaxaraaaaa. qudora ehe neni xivni hək'ee yuşenaa'a. Uşaxaaşe sualbişis cavabbı quvuyınlı (İlisu)
Mə'llime mətn qədəqqə, goone mətn uşaxaaşe qədəqqə.

GRUPPABIŞIKANA İŞ

- I grup:** Mətn qətfə, goone sualı gixhxhe.
- II grup:** İlisençe qığeç'ın nen aalimarne şok'le vaats'a?
- III grup:** İlisuyuni hək'ee yuşene'e va g'alabışın şikilybı ts'its'e'e.
- IV grup:** Nya'as İliseqaa xebba turister abaylı

Uşaxaaşe sualbişis etraflıda cavabbı qelenbı.

1. *İlisu neni rayonene vob?*
2. *İlisu nəxübna xivne vob?*
3. *Nya'a xiveeqa turistar abayle?*

SƏRBƏST İŞ

Uşaxaaşis harung'us sa tapşırıg'.
Vuşdi xivni hək'ee yuşen he'e.

Uşaxaaşe huvuyın tapşırıxbı hı'ıyle goone, sassa cavabbı numayis ha'anbı.

1. *Şavussene conı xivni hək'ee seç'bi ehəs əxə?*
2. *Şavuk'lene conı xivni hək'ee mə'niy vaats'a?*
3. *Şavuk'lene dekkaşın uvhuybı ats'a?*



kitabena səiyfa 69

OTK'UNİY

Mətn otk'un sualbişis cavabbi qele.

Q'İYMATIN HUVUY

MK ögee huvuyi q'iyamatbişin huvuy cədvalybişeeqa ilyaakı, şagirdni ats'aalis q'iyamat giviyxhe.

57 DARS

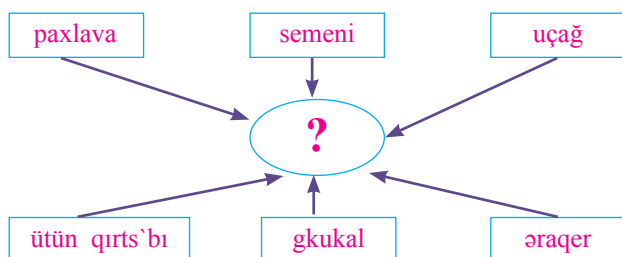
Novruz bayram

1 sə'ət

Məzmunun standartı		Xətq'ıyn maq'sadbı
2.1.1.	Fıkr huvuyi karbişdi va hadisabişdi hək'ee sikilybişeeqa ilyaakki yuşenaa'a.	Sikile ye hək'edad g'acuyi karbişdi va hadisabişdi hək'ee yuşenaa'a (e).
3.2.1.	Xurun mətnbi qotkuda qədəqqə.	Xurun mətnbi qədəqqənq'ə orfoepiyeyn g'aydabı gozetya'a.
3.2.2.	Kalymabı qotkuda eyhi qədəqqə.	Uşaxee yuşeyn sesbi curayna va hecayni ad eyhenbi.
3.2.5.	Mətnena əsas fıkr vats'avxha, yik'ee avxhuna xhinne yuşanee'e .	Mətneni əsas fıkrbişika bağı sualbişis cavabbi qeli.
4.1.1.	Hərfbiyiy kalymabı qotkuda oyk'an.	Şagirdee yazı oyk'anang'a orfografiyeyn va punktuatsiyeyn g'aydabı gozetya'.

MOTIVASIYE

Mə'allime q'ual sxem ts'its'aa'a (kalymabişdi cigee şikilybi gixhxhes eyxhi)



Mə'allimee: – Yı'q'neni xaneeqa nen kalyma ok'anas eyxhi?
 “Novruz” cavab ok'anas eyxhi. Meed ok'anas eyxhi. Meed ok'anas eyxhi. K'ırı alixhxhas, kaçal, kosa.

QƏTQIY

Uşaxaaşe abzats qədəqqən. Sual: - Bayramni xonceeqa hiçone giyxhi?

Mə'allime: – Novruz eyheng'a vuşdi fikreeqa hicone qöö.

GRUPPABIŞKANA İŞ

- I grup: Bayramis haziriyvalla (şikilybi)
- II grup: Bayramna ts'eppiyna xəmə (şikilybi)
- III grup: Bayramın mihmanar (şikilybi)

Q'İYMATIN HUVUY

MK ögee huvuyi q'iyamatbişin huvuy cədvalybişeeqa ilyaakı, şagirdni ats'aalis q'iyamat giviyxhe.



kitabena səiyfa 70

5 – K`INİN SUMMATİV

1. Gırğınbışda lider Həydar Əliyevin yedike ıxhayn sen?

- A) 1923, 10 may
- B) 1925, 5 aprel
- C) 1924, 15 mart

2. «Yuxhxhan» şeç` neni fasilis aaidba vob?

- A) Yuxhxhan
- B) q`i`dim
- D) tsıvıl
- C) g`i`l

3. «Ts`e`» şeç` şavane obk`un?

- A) S. Cəfərov
- B) O. Rəhimov
- C) A. Safar

4. Yişdi orduyn alyaat`uyni rayonbışın do bı ok`ne.

Buraxılış məlumatı

Saxur dili 1

Ümumi təhsil məktəblərinin 1-ci sinfi üçün
Saxur dili fənni üzrə dərsliyin

METODİK VƏSAİTİ

Tərtibçi heyət:

Müəlliflər:

Zəbərçət Süleymanova
Şakir Navruzov
Gulcahan Osmanova

Nəşriyyat direktoru
Dil redaktoru
Kompüter dizaynı
Korrektor
Texniki redaktor
Rəssam

Rəhilə Soltanqızı
Muradova Yetər
Nigar Feyzullayeva
Ramazanova Solmaz
Ruslan Mahmudov
Dilbər Əhmədova

© Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyinin qrif nömrəsi: 2023-006

Müəlliflik hüquqları qorunur. Xüsusi icazə olmadan bu nəşri və ya xud onun hər hansı hissəsini yenidən çap etdirmək, surətini çıxarmaq, elektron informasiya vasitələri ilə yaymaq qanuna ziddir.

Hesab nəşriyyat həcmi 7,5. Fiziki çap vərəqi 9. Formatı 57×82 1/8 .
Kəsimdən sonra ölçüsü: 195x275. Səhifə sayı 72.
Şriftin adı və ölçüsü: məktəb qarnituru 12-14. Ofset kağızı. Ofset çapı.
Sifariş . Tiraj . Pulsuz. Bakı – 2023.

Əlyazmanın yığıma verildiyi və çapa imzalandığı tarix: 07.02.2023

Çap məhsulunu hazırlayan:

Çaşıoğlu Eİ MMC

Bakı şəhəri, M.Müşfiq küçəsi 2A.

Çap məhsulunu istehsal edən: